

Županija

122.

Na temelju članka 28. točka 4. Statuta Primorsko-goranske županije (»Službene novine PGŽ« broj 23/09), Županijska skupština Primorsko-goranske županije, na 5. sjednici 28. listopada 2009. godine donijela je

ZAKLJUČAK

1. Donose se Strateške smjernice rada Primorsko-goranske županije 2009. - 2013. godine.

(Strateške smjernice sastavni su dio ovog Zaključka)

2. Strateške smjernice objavit će se u »Službenim novinama Primorsko-goranske županije« i na Internet stranici Primorsko-goranske županije.

3.a) Otvara se javna rasprava o Strateškim smjernicama iz točke 1. ovog Zaključka.

b) Javna rasprava traje do 1. ožujka 2010. godine

c) Primjedbe i prijedlozi, što uključuje primjedbe i prijedloge radnih tijela Županijske skupštine i članova Županijske skupštine, mogu se dati u pisanom obliku na adresu: *Primorsko-goranska županija, Rijeka, Adamićeva 10 (uz naznaku: »Strateške smjernice - javna rasprava«)*.

4. Zadužuje se Ured Županije da u roku od 8 dana od donošenja ovog Zaključka obavijest o otvaranju javne rasprave objavi u »Novom listu« i na Internet stranici Primorsko-goranske županije te da o tome obavijesti članove Županijske skupštine i predsjednike radnih tijela Županijske skupštine.

5. Zadužuje se Župan Primorsko-goranske županije da do 1. lipnja 2010. godine izvjesti Županijsku skupštinu o rezultatima javne rasprave i o mogućoj potrebi pristupanja izmjenama i dopunama Strateških smjernica odnosno o uključivanju prispjelih primjedbi odnosno prijedloga u dokument Razvojna strategija Primorsko-goranske županije.

Klasa: 021-04/09-01/8

Ur. broj: 2170/01-05-01/5-9-6

Rijeka, 28. listopada 2009.

Predsjednik
Marinko Dumanić, v.r.

Na temelju članka 28. točka 4. Statuta Primorsko-goranske županije (»Službene novine« broj 23/09), Županijska skupština Primorsko-goranske županije na 5. sjednici od 28. listopada 2009. godine donijela je

STRATEŠKE SMJERNICE RADA Primorsko-goranske županije 2009. - 2013. godine

I. 1. OSVRT NA PROTEKLO MANDATNO RAZDOBLJE

Osnovicu za rad Primorsko-goranske županije u mandatom razdoblju 2005 - 2009. godine dale su Strateške smjernice rada koje su temeljni programski dokument po kojem je tijekom protekle četiri godine usmjeravano djelovanje

Županijske skupštine, Županijskog poglavarstva i županijskih upravnih tijela. U tom je razdoblju Županija nastavila od ranije uspostavljeni programski kontinuitet zalažući se za društveni i gospodarski rast, za bolji životni standard građana, policentrični razvoj Hrvatske i decentralizaciju, regionalno upravljanje prostorom i javnim dobrima, kapitalna ulaganja u prometnu, komunalnu i društvenu infrastrukturu, te za povećanje standarda usluga u obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti, socijalnoj skrbi, sportu i kulturi.

Provedba županijskih programa pridonijela je ostvarivanju ustavnih načela koja Republiku Hrvatsku proklamiraju kao europsku, demokratsku i socijalnu državu. Cilj Županije da potakne gospodarstvo, pomogne inozemna ulaganja i ubrza rješavanje imovinsko-pravnih pitanja, postignut je u okvirima mogućnosti i ovlasti Županije.

Politički program Poglavarstva i Skupštine PGŽ tijekom čitavoga mandatnog razdoblja obuhvaćao je zalaganje za provedbu procesa decentralizacije i demetropolizacije, te ubrzano približavanje Hrvatske Europskoj Uniji putem međunarodne suradnje. Državne investicije usmjeravane su poglavito prema prometnoj i energetskej infrastrukturi, a upravljanje u državnim poduzećima i javnim ustanovama, prema odgovarajućem uvažavanju regionalnih i lokalnih interesa. Također se kontinuirano pozivalo na to da restrukturiranje i privatizacija gospodarskih subjekata u vlasništvu države bude transparentno, u skladu sa zakonima i načelima struke.

U provedbi toga političkog programa, Poglavarstvo i Skupština Primorsko-goranske županije surađivali su s Vladom RH i s pojedinim ministarstvima, zatim s predsjednikom Republike Hrvatske, saborskim zastupnicima i tijelima Sabora, s hrvatskim županijama, jedinicama lokalne samouprave, udrugama civilnog društva i izravno s građanima.

Ulaganjem proračunskih sredstava i razvijanjem partnerstva tijekom proteklog mandata pridonijelo se poboljšanju kvalitete života u regionalnim okvirima putem suradnje s institucijama visokog školstva i znanosti, Uredom državne uprave u PGŽ, gospodarskim subjektima, KBC-om Rijeka, vjerskim zajednicama, Policijskom upravom Primorsko-goranskom, medijima, ustanovama u školstvu i kulturi, raznim udrugama i pojedincima - uglednim znanstvenicima i umjetnicima.

Županija je organizacijski obrazložila svoje razvojne programe pridržavajući se načela održivosti i konzistentnosti, supsidijarnosti, transparentnosti i javnosti rada, suradnje, poštovanja prioriteta, načela jednakih standarda javnih usluga, načela ekonomičnosti i učinkovitosti, načela kontinuiteta razvojne politike i načela vrednovanja prirodnih i kulturno povijesnih resursa.

Županijska uprava ubrzano se prilagođava zahtjevima moderne uprave u skladu sa standardima EU. Ovo se naročito očituje uvođenjem sustava upravljanja kvalitetom, permanentnim stručnim usavršavanjem rukovoditelja i djelatnika, te organizacijskim i stručnim prilagođavanjem zahtjevima budućeg sustava regionalnog razvoja. Naročita

pažnja pridaje se povećanju kapaciteta za korištenje EU sredstava za provedbu razvojnih mjera na području Županije, pa je tako stručno osposobljen veći broj djelatnika Županije, te je osnovana Koordinacija za europske integracije i međunarodnu suradnju. Napori u ovom smislu rezultirali su povećanim stupnjem iskorištenosti EU sredstava, a aktivnosti vezane uz ovo područje postale su sastavni dio rada svih upravnih tijela Županije.

U suradnji s Vladom RH i pojedinim ministarstvima pokrenuti su brojni projekti važni za Županiju, posebice u cestogradnji, plinifikaciji, osuvremenjivanju željeznica i razvoju komunikacija. Značajni su rezultati postignuti unaprjeđivanjem uvjeta rada zdravstva i školstva putem izgradnje nove zdravstvene i obrazovne infrastrukture, poboljšanjem uvjeta rada Sveučilišta u Rijeci, putem poticane stanogradnje te modernizacijom Riječke luke.

Međunarodna suradnja odvijala se putem aktivnog sudjelovanja u radu Skupštine europskih regija, putem Konferencije perifernih pomorskih regija Europe, Odbora regija EU i u suradnji s jadranskim regijama. S talijanskim se regijama surađivalo u ostvarenju projekata financiranih iz pretpripravnih fondova EU. Do sada je s inozemnim partnerima ostvareno 17 projekata u vrijednosti 18,1 milijuna eura. Uz to, u tijeku je 15 odobrenih projekata vrijednih blizu 13 milijuna eura.

Za razvoj Županije i za zajedničke interese svih njezinih stanovnika posebno značenje ima Grad Rijeka pa je Županija podržala i nastojala aktivno sudjelovati u svim velikim gradskim projektima uočavajući u njima, osim riječke - gradske, posebnu regionalnu važnost. Sveučilišni kampus na Trsatu, izgradnja Sveučilišne bolnice na Trsatu, projekt Rijeka Gateway, novi bazen na Kantridi, izgradnja sportske dvorane na Zametu i priključnih gradskih prometnica, modernizacija i dogradnja riječke obilaznice, bili su i županijski prioriteti kao i zahtjevi prema Vladi RH da se ubrza izgradnja punog profila autoceste Rijeka - Zagreb, te dionice autoceste Rupa - Rijeka - Sveti Kuzam - Križišće - Novi Vinodolski - Žuta Lokva.

Rad Županije posebno je usmjeravan unaprjeđenju suradnje s Gradskim poglavarstvom Grada Rijeke i usklađivanju županijskih odluka s razvojnim programima i potrebama jedinica lokalne samouprave.

PGŽ je od svih županija u hrvatskom priobalju najdalje otišla u zaštiti okoliša i obalnog prostora. Unaprijeđeno je upravljanje prostorom na način da je izdavanje akata prostornog uređenja i gradnje preneseno na županijsku samoupravu koja je toj službi pružila znatno bolje radne uvjete od dosadašnjih.

Autocesta Rijeka - Zagreb u punom profilu je dovršena, a radovi na Riječkoj obilaznici trebali bi biti dovršeni u jesen 2009. godine. Izgradnja dionice autoceste Sveti Kuzam - Križišće je započela, a izgradnja dionice od Svetog Kuzma do Žute Lokve trebala bi biti obuhvaćena programom izgradnje cesta za sljedeće četiri godine. Rekonstrukcija i izgradnja otočnih cesta iz državnog programa ne odvija se željenom dinamikom.

Unaprijeđen je vodoopskrbni sustav Gorskog kotara i sustav Rijeka - Krk. Unaprjeđenje vodoopskrbe okrupnjavanjem i povezivanjem vodoopskrbnih sustava provedeno je povezivanjem otoka Krka na vodovodni sustav Rijeke i izgradnjom vodovoda Tribalj - Urinj. Država planira uložiti sredstva u nastavak izgradnje krčkog vodovoda.

Zbrinjavanje otpada izgradnjom Centralne zone za gospodarenje otpadom - Marišćine, kao i sanacija odlagališta Viševac, Sovjak i ostalih komunalnih odlagališta koja će biti pretvorena u transfer stanice i reciklažna dvorišta, nije se odvijalo prema očekivanjima iz niza objektivnih razloga kao što su imovinsko-pravni odnosi, izvlaštenje zemljišta, te dorada projektne dokumentacije radi prilagodbe novim zakonskim i programskim uvjetima. Važno je istaknuti da je nakon dugotrajne i vrlo zahtjevne procedure kandidiranja projekt odobren za financiranje bespovratnim sredstvima EU u srpnju 2009. godine, kao prvi projekt ovakve vrste u okviru programa IPA u Republici Hrvatskoj. Korištenjem bespovratnih EU sredstava, postići će se ušteda za građane kao krajnje korisnike deponija, uz istovremeno osiguranje najviših standarda zaštite okoliša.

Međutim, još nisu postignuti željeni rezultati u privatizaciji velikih hotelskih tvrtki. Posebni naglasak stavljen je na planski razvoj turizma dovršenjem Glavnog plana razvoja turizma u PGŽ. Županijske perspektive u turizmu, razrađene Glavnim planom razvoja turizma u PGŽ, ne bi smjele biti spriječene drugim projektima. Zato se zahtijevalo npr. da iza svih državnih projekata vezano za transport nafte i plina prvenstveno stanu stručnjaci i da ti projekti pruže potrebna jamstva sigurnosti, ekološke i ekonomske opravdanosti i mogućnosti integralne provedbe načela održivosti.

Unatoč inzistiranju Županije, nije dovršeno restrukturiranje brodograđevne industrije kako je država najavljivala i u skladu s nastojanjima da se brodogradnja održi i osnaži. Naprotiv, stalnom odgodom potrebnih odluka Vlada RH je izazvala velik pritisak EU radi usklađenja brodogradnje sa zahtjevima unutar pretpripravnog procesa, te time propustila mogućnosti zaštite dugoročnih interesa hrvatskih brodograđilišta koje je u proteklim godinama bilo moguće ostvariti i u okviru EU pravila.

Modernizacija pogona INE na području PGŽ još je u tijeku i ne odvija se najavljenom dinamikom. Kasne očekivane ulaganja. Najava prestanka rada i prestanak određenih proizvodnji u pogonu proizvodnje maziva INE na Mlaci dobro su prihvatili građani i riječka gradska vlast. Preseljenjem proizvodnje maziva s Mlake stvaraju se bolje pretpostavke za urbani razvoj Rijeke.

Luka Rijeka ostvarivala je godišnji rast od 30 do 40% povećavši kontejnerski promet 2008. godine na 175.000 TEU-a. Dvršenjem radova na putničkom terminalu i uređenjem lukobrana promet putnika trebao bi se u skoroj budućnosti udvostručiti. Luka se modernizira i ostvaruje uvjete za proširenje kapaciteta čemu doprinosi izgradnja novih ceste, željezničke infrastrukture i novih lučkih terminala.

Potaknuto je uvođenje brzobrodskih linija između otoka i Rijeke, te se posebnim programima utjecalo na povećanje sigurnosti u cestovnom prometu. Poboļšani su linijski autobusni prijevoz i veze županijskih gradova s ruralnim sredinama.

Županija kontinuirano unaprjeđuje upravljanje pomorskim dobrom putem koncesija i ulaganjem u lučka i izvanlučka područja te u sustav županijskih lučkih uprava (proširenje i modernizacija te izgradnja novih trajektnih pristaništa, proširenje lučkih područja, izgradnja i sanacija riva, proširenje sustava lučica).

Županijska ulaganja u Zračnu luku Rijeka nedostatna su za njezinu modernizaciju i uspostavu linija s europskim

regionalnim središtima. Očekivanja da će država u okvirima svojih vlasničkih obveza pomoći modernizaciju zračne luke ili svoj vlasnički udjel prebaciti na Županiju i jedinice lokalne samouprave - nisu se ispunila. Zračnoj luci Rijeka nužna je brza modernizacija i mogućnost priključivanja vrlo zahtjevnom međunarodnom tržištu zračnog prijevoza putnika i tereta što je moguće postići koncesioniranjem ili privatizacijom.

Ruralna županijska područja dobila su potporu za razvoj agroturizma i proizvodnju zdrave hrane. Županija je potpomogla ovčarstvo na otocima, a u tijeku je i odstranjivanje alohtone divljači s otoka. Županija je podržala govedarstvo na malim farmama u Gorskom kotaru, proizvodnju mlijeka i autohtonog sira. Potporu su dobili maslinarstvo, vinogradarstvo i voćarstvo. Pokrenuta je burza riba. Podrška je pružena Centru za brdsko-planinsku poljoprivredu i Centru za održivi razvoj otoka. Osnovana je zadruga Zelena i plavo za autohtone eko proizvode s područja PGŽ i uređen je prodajno-izložbeni prostor. Subvencioniranjem poslovnih kredita podržan je rad obrtnika i poduzetnika koji počinju s radom, a podržan je i daljnji razvoj malih poslovnih zona.

U sklopu decentraliziranih funkcija školstva - utvrđenoga minimalnoga zakonskog standarda, osnovnim i srednjim školama u nadležnosti Županije financirani su materijalni troškovi, investicijska ulaganja, kapitalna ulaganja i nabava opreme, a učeničkim domovima dio materijalnih troškova, investicijska ulaganja te smještaj i prehrana učenika. Znatna sredstva su uložena u izgradnju novih školskih objekata i školskih sportskih dvorana. Iz izvornih županijskih prihoda financirani su brojni programi širih javnih potreba u školstvu (produženi boravak učenika-putnika, izvannastavne aktivnosti i drugo) i izdvajana su dodatna sredstva za uređenje objekata, te nabavu školske opreme.

Temeljem Sporazuma o znanstveno-razvojnoj suradnji, sa Sveučilištem u Rijeci je nastavljen partnerski odnos putem dugoročnih razvojnih programa, te u projektu izgradnje Sveučilišnog kampusa na Trsatu. Naročito je važno spomenuti zajednički projekt Znanstveno-tehnološkog parka, kojim se Županija izravno angažirala na promicanju gospodarskog razvoja temeljenog na transferu tehnologije, inovacijama i visokoj tehnologiji.

Ustanove kulture, čiji je osnivač Županija, ostvarile su bogato programsko djelovanje i pokrenule nove aktivnosti, profilirajući se kao prepoznatljivi subjekti u svom području rada.

Programom javnih potreba Županija je financiranjem raznih programa obrazovanja, kulture, sporta i tehničke kulture poticala ravnomjerni razvoj tih djelatnosti na svom području, te sudjelovala u izgradnji, dogradnji i rekonstrukciji brojnih objekata u funkciji sporta i kulture. Županijska Zajednica sportova je tijekom godina postupno preuzimala funkciju i poslove utvrđene Zakonom o sportu. Razvoj sporta unaprjeđivan je poticanjem sportskog amaterizma i bavljenja mladih sportom putem školskih sportskih društava i školskih natjecanja, a osnovana je i Zajednica sportova PGŽ.

Županija je pomogla projekt izgradnje nove Sveučilišne bolnice na Trsatu. U okvirima preuzetih obveza održala je stečeni standard i dostupnost primarne zdravstvene zaštite, povećala je dostupnost specijalističke zdravstvene zaštite i ulagala u razvoj i opremanje županijskih zdravstvenih ustanova. Nabavila je opremu, uredila prostor i mogu-

ćila provedbu dijalize na otocima. Posebna sredstva izdvojena su za programe prevencije, izobrazbe i informatizacije zdravstva i unaprjeđenje hitne medicinske pomoći u turističkoj sezoni, te ulaganja u razvoj zdravstvenog turizma putem proširenja kapaciteta i nabave nove opreme za Thalassoterapije u Opatiji i Crikvenici.

Pružena je potpora radu Crvenog križa i brojnim humanitarnim ustanovama. Provedeno je istraživanje županijske »socijalne karte« i pridonijelo se širenju sustava socijalne zaštite, poglavito na osobe u trećoj životnoj dobi i na osobe s posebnim potrebama. Programi socijalne zaštite prvenstveno se usmjeravaju na proširivanje kapaciteta domova za starije osobe, pružanju potpore Crvenom križu i humanitarnim ustanovama i udrugama.

Županija je nastojala što više uvažavati posebnost razvojnih ciljeva i potreba svojih gradova i općina. Posebnu pozornost posvećivalo se očuvanju prirode vodeći računa o čistoći tla, zraka i vode, o ljepotama krajobraza, ali i o očuvanju spomeničke i autohtone kulturne baštine. Radi zaštite prirodne baštine započela je s radom Javna ustanova Priroda, a u tijeku su pripreme za izgradnju Centra za dobrobit životinja na lokaciji Dolina u Općini Klana.

Kroz Projekt revitalizacije frankopanskih kaštela Vinodola - »Putovima Frankopana«, koji je obuhvaćao deset kaštela nekadašnje Vinodolske općine, Županija je neprekidno ulagala sredstva u revitalizaciju frankopanskih kaštela.

U proteklom mandatnom razdoblju Županija se nije zaduživala, ali je davala jamstva i suglasnosti za zaduživanje svojim proračunskim i izvanproračunskim korisnicima, te ustanovama kojima je osnivač. Opseg zaduženosti Primorsko-goranske županije, u trenutku donošenja ovih Smjernica iznosi 12,8%, dok je zakonski limit utvrđen u visini 20% ostvarenih prihoda u prethodnoj godini. Ovakva razina zaduženosti rezultat je kvalitetnog i odgovornog planiranja i raspolaganja financijskim resursima Županije, te predstavlja potencijal za nastavak financiranja razvojnih projekata u idućem mandatnom razdoblju.

Ukupne financijske obveze Primorsko-goranske županije za iduće mandatno razdoblje iznose 100,6 milijuna kuna, pri čemu se 5,1 milijun kuna odnosi na buduće financijske obveze po osnovi vlastitog zaduženja, dok se ostatak odnosi na potencijalne obveze s osnove danih jamstava i suglasnosti za zaduživanje.

S osnova vlastitog zaduživanja Primorsko-goranska županija ima obvezu za otplatu dugoročnog kredita kojim su nabavljena tri eko broda čistača mora. Naime, Vlada Republike Hrvatske, Istarska županija i Primorsko-goranska županija kao naručitelji te Dezinfekcija d.d. Rijeka i Riječka banka d.d. Rijeka kao izvršitelji, zaključili su 1994. godine Ugovor o čišćenju Jadranskog mora od uljnih zagađenja, krutih otpadaka i površinskih nakupina. Tim ugovorom naručitelji su se obvezali da će osigurati sredstva za otplatu kredita kojim su nabavljeni eko brodovi, te za troškove njihova hladnog pogona. U idućem mandatnom razdoblju obveza Županije po navedenom kreditu iznosi 5,1 milijun kuna, dok se konačna otplata kredita očekuje u 2014. godini.

Po osnovi danih jamstava i suglasnosti za zaduživanje, Primorsko-goranska županija će u razdoblju od 2009. do 2013. godine imati potencijalne financijske obveze u visini 95,5 milijuna kuna, od čega se 94,5 milijun kuna odnosi na obveze za dana jamstva, dok se 1,0 milijun kuna odnosi na obveze po osnovi danih suglasnosti za zaduživanje.

Obveze po osnovi danih jamstava odnose se na 11 jamstava za dugoročne kredite kojim se financiraju razvojni projekti ustanova i trgovačkih društava u vlasništvu Županije, te jedinica lokalne samouprave. Davanjem jamstava Županija je dala potporu sljedećim razvojnim projektima:

- izgradnji Thalasso Wellness Centra (Thalassoterapija Opatija);
- financiranju zdravstvenih ustanova (Dom zdravlja PGŽ);
- izvanrednom održavanju županijskih i lokalnih cesta - modernizaciji ceste Ž 5094 Novi Vinodolski - Stalak - Jasenak (Županijska uprava za ceste PGŽ);
- izgradnji CZGO Marišćina i pristupne ceste (Ekoplus d.o.o. Rijeka i Županijska uprava za ceste PGŽ);
- dogradnji trajektnog pristaništa Merag (Županijska lučka uprava Cres);
- rekonstrukciji i dogradnji trajektnog pristaništa Mišnjak (Županijska lučka uprava Rab);
- nabavi i postavljanju plutajućega zaštitnog valobrana u Luci Mali Lošinj (Županijska lučka uprava Mali Lošinj);
- izgradnji magistralnog cjevovoda Gorskog kotara (JP Komunalac d.d. Delnice);
- izgradnji vodoopskrbnog sustava na području Općine Mošćenička Draga (Općina Mošćenička Draga).

U proteklom razdoblju Županija je izdala i suglasnost za zaduživanje Županijskoj lučkoj upravi Cres za financiranje produženja rive u Cresu, s osnova kojeg ima potencijalnih 1,0 milijun kuna obveza u idućem mandatnom razdoblju. Šest kredita za koje je Županija dala jamstvo bit će otplaćeni u sljedećem mandatnom razdoblju, što će smanjiti obveze budućih proračuna Primorsko-goranske županije, odnosno pozitivno utjecati na mogućnost financiranja ostalih razvojnih prioriteta iz ovih Smjernica. Tu se u prvom redu misli na projekt CZGO Marišćina koji će u sljedećem mandatnom razdoblju ući u završnu fazu, odnosno u konkretizaciju putem izgradnje samih objekata. To će iziskivati dodatna financijska sredstva koja će se dijelom osigurati iz pretpripravnih i državnih fondova, a dijelom zaduživanjem.

Dinamika financijskih obveza (po osnovi vlastitog zaduženja i danih jamstava i suglasnosti) u razdoblju 2009. - 2013. godine

Godina	Financijske obveze s osnove zaduživanja, jamstava i suglasnosti (u milijunima kuna)
2009.	24,4
2010.	23,2
2011.	20,5
2012.	17,0
2013.	15,5
Ukupno	100,6

Osim obveza po osnovi kredita i danih jamstava i suglasnosti za zaduživanje, Županija će u idućem mandatnom razdoblju imati i određene financijske obveze temeljem potpisanih sporazuma sa svojim partnerima, i to:

- Sporazumom sklopljenim s Gradom Kastvom za sufinanciranje radova na izgradnji školske sportske dvorane uz OŠ Milan Brozović Kastav, u ukupnom iznosu od 9,5 milijuna kuna.
- Sporazumom potpisanim sa Sveučilištem u Rijeci, Županija je preuzela obvezu da osigura 2,0 milijuna kuna za provedbu projekta Znanstveno-tehnološki park Rijeka.

- Sporazumom o Programu kreditiranja studenata Sveučilišta u Rijeci, sa Sveučilištem u Rijeci, Gradom Rijekom, Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa, Studentskim zborom i Zagrebačkom bankom, kojim se Županija obvezala da u 5 godina uloži 2,5 milijuna kuna u zajedničku riznicu.

- Sporazumom sa Županijskom upravom za ceste kojim se Županija obvezala financirati pripreme radove i imovinsko-pravne pripreme II. i III. dionice ceste Ž 5025 Rujevica - Marčelji, koje su u sklopu projekta izgradnje Centralne zone za gospodarenjem otpadom. Sredstva potrebna za izvršenje navedenih radova i poslova Županijska uprava za ceste je osigurala kreditom za čiju otplatu će Županija osigurati sredstva u svom proračunu.

Osvrt na proteklo mandatno razdoblje daje prikaz ostvarenja strateških smjernica rada Primorsko-goranske županije koje su bile temeljni dokument po kojem je tijekom protekle četiri godine usmjeravano djelovanje Županijske skupštine, Županijskog poglavarstva i županijskih upravnih tijela.

2. ZAKONODAVNI OKVIR RADA ŽUPANIJE

Pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu je jedno od temeljnih ustavnih prava koje se jamči građanima, a ostvaruje se putem lokalnih, odnosno područnih (regionalnih) predstavničkih tijela izabranih na slobodnim tajnim izborima.

Ustavom Republike Hrvatske određeno je da su jedinice lokalne samouprave općine i gradovi, dok su jedinice područne (regionalne) samouprave županije. Poslovi lokalnog i područnog (regionalnog) djelokruga uređeni su zakonom, vodeći računa da se prilikom dodjeljivanja tih poslova prednost da onim tijelima koja su najbliža građanima.

Prema odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, županija je jedinica područne (regionalne) samouprave čije područje predstavlja prirodnu, povijesnu, prometnu, gospodarsku, društvenu i samopravnu cjelinu.

Županija u svom samoupravnom djelokrugu obavlja poslove od područnog (regionalnog) značenja, a osobito poslove koji se odnose na:

- obrazovanje
- zdravstvo
- prostorno i urbanističko planiranje
- gospodarski razvoj
- promet i prometnu infrastrukturu
- održavanje javnih cesta
- planiranje i razvoj mreža obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova
- izdavanje akata prostornog uređenja i gradnje za područje Županije, a izvan područja Grada Rijeke
- ostale poslove sukladno posebnim propisima

Posebnim zakonima kojima se uređuju navedene djelatnosti, određuju se poslovi čije je obavljanje županija dužna organizirati te poslovi koje županija može obavljati.

Predstavničko tijelo županije je Županijska skupština, a čine ju članovi koje su neposredno izabrali građani. Županijska skupština donosi akte u okviru djelokruga područne (regionalne) samouprave, te obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom županije.

Izvršno tijelo Županije je Župan kojeg također građani neposredno biraju. Župan priprema prijedloge općih akata, donosi akte, upravlja nekretninama i pokretninama u vlasništvu županije, te obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom županije.

Poslove iz samoupravnog djelokruga područne (regionalne) samouprave obavljaju upravni odjeli i službe koje ustrojava predstavničko tijelo posebnim općim aktom. Upravna tijela neposredno izvršavaju i nadziru provedbu općih akata toga predstavničkog tijela. Župan usmjerava rad upravnih tijela te obavlja nadzor nad zakonitošću njihova rada.

Tijekom 2001. godine, donošenjem novog Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, sukladno usvojenim promjenama Ustava Republike Hrvatske, stvorene su pretpostavke za početnu decentralizaciju funkcija. Proces prijenosa poslova, nadležnosti i ovlasti s državne razine na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao nositelja vlasti na lokalnoj razini, započeo je u područjima koja su temeljem ustavnih odredaba u njihovom izvornom samoupravnom djelokrugu (odgoj, obrazovanje, zdravstvo, kultura i socijalna skrb). Prijenos poslova u navedenim područjima započeo je nakon donošenja posebnih zakona koji se odnose na ta područja. Navedenu decentralizaciju poslova pratila je i određena fiskalna decentralizacija putem povećanja udjela lokalne samouprave u porezu na dohodak. Međutim, time nisu osigurana dostatna sredstva za obavljanje prenesenih poslova.

Isti je problem nastao i kod prijenosa poslova za izdavanje akata prostornog uređenja i gradnje za područje Županije, a izvan područja Grada Rijeke. Decentralizaciju poslova nije pratila i odgovarajuća fiskalna decentralizacija.

Od 2001. godine do danas samo je djelomično proveden proces decentralizacije funkcija, stoga županije nisu preuzele ulogu nositelja regionalnog razvoja na svom području i mjesta na kojem se odlučuje o lokalnim potrebama i interesima svojih građana. Procese dekoncentracije uprave, osnaživanja fiskalnih kapaciteta županije i policentričnog razvoja Republike Hrvatske, praktično tek treba započeti.

U mandatnom razdoblju 2009. - 2013. godine, daljnjom reformom lokalne i područne (regionalne) samouprave, županija mora postati snažna, sposobna i fiskalno moćna regionalna samouprava.

Županija treba preuzeti ulogu nositelja regionalnog razvoja na svom području i postati jedinica područne (regionalne) samouprave koja upravlja svojim razvojnim potencijalima i odlučuje o potrebama i interesima svojih građana u što su uključena specifična prava nacionalnih manjina. U ostvarenju ovog cilja potrebno je:

- inzistirati na decentralizaciji države radi prijenosa širih ovlasti na područnu (regionalnu) samoupravu;
- provesti fiskalnu decentralizaciju i osnažiti fiskalni kapacitet županije;
- ostvariti regionalno upravljanje prostorom i javnim dobrima;
- zakonskim rješenjima omogućiti županiji da sudjeluje u upravljanju državnim poduzećima i javnim ustanovama koje djeluju na njezinom području, radi promicanja regionalnih i lokalnih interesa;
- završiti započete procese decentralizacije po načelu supsidijarnosti u područjima kulture, obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi;

- osigurati visoke zdravstvene, obrazovne i sportske standarde;
- odrediti županiju kao razinu na kojoj se provode projekti od regionalnog značenja u suradnji s jedinicama lokalne samouprave;
- osigurati dovoljan broj stručno osposobljenih i motiviranih djelatnika u županijskim službama kroz uvođenje detaljno razrađenog programa edukacije i sustava nagrađivanja utemeljenog na učinku;
- osigurati poticanje i razvijanje specifičnih prava nacionalnih manjina.

3. UČINKOVITOST, DJELOTVORNOST I TRANSPARENTNOST - TRI TEMELJNA PRINCIPA RADA ŽUPANIJSKE SAMOUPRAVE

U svojem radu, županijska uprava će se rukovoditi u skladu s principima »dobre demokratske prakse« definiranih »Strategijom inovacija i dobrog upravljanja na lokalnoj razini« koju je Vijeće Europe usvojilo u ožujku 2008. godine, i koja danas u zemljama članicama EU predstavlja standarde (benchmark) ne samo načina rada regionalnih i lokalnih samouprava, već i uređenja i razdiobe nadležnosti uprave na svim razinama. Dobro upravljanje javnim dobrom u interesu građana zahtijeva pažljiv, dosljedan i multidisciplinarn pristup, temeljen na iskustvima i primjerima dobre prakse iz čitavoga svijeta. Prevedeno na »županijski jezik«, ona se mogu sažeti u sljedećih 12 temeljnih principa:

1. Poštenje i transparentnost izbora i zastupanja volje građana, s ciljem njihove stvarne participacije u definiranju i provedbi županijskih razvojnih politika;
2. Promptnost u reakcijama u odnosu na očekivanja i stvarne potrebe građana Županije;
3. Učinkovitost i djelotvornost, u svrhu postizanja zacrtanih ciljeva najkvalitetnijim korištenjem javnih resursa;
4. Otvorenost i transparentnost, s ciljem informiranja javnosti o načinu i sadržaju rada županijske uprave;
5. Vladavina prava u svrhu osiguranja pravednosti, nepristranosti i predvidljivosti (pravne sigurnosti-predictability);
6. Etičnost, s ciljem stavljanja javnog interesa ispred privatnih;
7. Kompetentnost i sposobnost, u svrhu kvalitetnog obavljanja poslova županijske (samo)uprave;
8. Inovativnost i otvorenost ka promjenama, u svrhu poboljšanja rada županijske uprave korištenjem novih metodologija, vještina i tehnologija;
9. Održivost i dugoročnost, s ciljem šticešenja interesa (i) budućih generacija;
10. Odgovorno upravljanje financijama, kako bi se osiguralo pažljivo i produktivno korištenje javnih sredstava;
11. Ljudska prava, multikulturalnost i socijalna kohezija, s ciljem osiguranja jednakih prava i mogućnosti svim građanima županije bez izuzetaka;
12. Odgovornost, kako bi svatko individualno mogao preuzeti odgovornost za svoj rad, te snositi posljedice svojeg lošeg rada.

Pri provedbi navedenih principa dobrog javnog upravljanja, Županija će usko surađivati s jedinicama lokalne samouprave, te promicati primjenu ovih principa u lokalnim upravama.

Navedena Strategija Vijeća Europe naglašava kako je nužni preduvjet za uspješnu primjenu ovih principa da županijske (regionalne) i lokalne samouprave doista imaju ovlasti, nadležnosti i nadasve potrebne resurse, kako bi samostalno regulirale i provodile značajan dio javnih poslova na području za koje su odgovorne, a u najbo-

ljem interesu vlastitih građana. Drugim riječima, u Republici Hrvatskoj potrebno je dovršiti proces decentralizacije kako bi županijske i lokalne samouprave mogle na sebe preuzeti nadležnost za zastupanje interesa građana, u punom opsegu i uz punu odgovornost, ali i uz punu autonomiju u korištenju vlastitih resursa.

Polazeći od zakonske obveze, Statuta Primorsko-goranske županije, ali i želje i spremnosti da rad župana, svih županijskih tijela i odjela, odnosno Primorsko-goranske županije u cjelini bude javan i dostupan svim građanima, u Županiji će se održavati, ali i dalje razvijati odnosi s javnošću i informiranje. Cilj provedbe tih aktivnosti je predočiti javnosti, suradnicima, partnerima, gostima i zaposlenicima cjelokupni rad Županije putem osmišljene promidžbe putem medija, prigodnih tiskovina, promidžbenog materijala. Aktivnosti će se primarno temeljiti na suvremenoj informatičkoj tehnici.

Transparentnost rada županijske samouprave započinje već u izboru i pripremi tema koje će se raspravljati na sjednicama županijskih tijela, te dostupnosti radnih materijala, prijedloga i osobito donesenih zaključaka i odluka svim zainteresiranim.

Ključni problem:

- Opsežna svakodnevna komunikacija s 36 gradova i općina, brojnim društvenim subjektima i medijima, te ostalom zainteresiranom javnošću zahtijeva veliki angažman zaposlenika Županije.

Ciljevi i prioriteta djelovanja:

- Postignuti i zadržati »vidljivost« Županije, odnosno kontinuitet, kako bi povećali broj onih (stanovnika, društvenih subjekata i medija) koji redovito i temeljito prate rad županijske samouprave i koji sve više traže brze, opširne, pouzdane i transparentne podatke o tom radu.
- Stalno unaprjeđivati i primjenjivati suvremenu komunikacijsku opremu radi održanja javnosti i transparentnosti rada županijske samouprave.
- Županijsku samopravu predočiti putem osmišljenog plana, i sukladno njemu, početi s predviđenim aktivnostima.
- Redovito izvještavati javnost o aktivnostima u Županiji putem poziva medijima na županijske aktivnosti, te priopćenja i organizacija konferencija za medije.
- Održavati i razvijati suradnju s najjačom regionalnom novinsko-nakladničkom kućom - Novim listom i to putem izdavanja službenog glasila Županije - Službenih novina Primorsko-goranske županije (u papirnatom i elektronskom izdanju), objavljivanjem stalnih priloga u regionalnim izdanjima, te posebnih priloga u povodu raznih obljetnica i događaja.
- Održavati i razvijati suradnju s najjačom regionalnom televizijskom postajom Kanal Ri - nositeljem županijske koncesije, emitiranjem stalnih ili povremenih emisija o radu županijske samouprave i županijskih ustanova, te emisija o radu pojedinih županijskih udruga ili institucija (umirovljenici, nacionalne manjine i slično).
- Tiskati različite stalne ili povremene tiskovine radi predstavljanja rada županijske samouprave, ali i Županije kao prostora i njezinih vrijednosti (tromjesečni magazin, godišnja revija, kalendar, rokovnik, monografije, knjige, brošure, priručnici, prospekti i leci s prikazom pojedinih zaokruženih županijskih aktivnosti ili područja rada).
- Redovito održavati i ažurirati županijsku web stranicu i obogaćivati je s novim sadržajima.

- Obilježavati Dan Županije prigodnom svečanošću na kojoj će se dodijeliti županijska nagrada za životno djelo i županijske godišnje nagrade.

Mjere:

- Organizirati rad službe za pripremu sjednica na način da se svi potrebni radni materijali za sjednice županijskih tijela pravodobno pripreme i dostave svima na koje se odnose, posebno predstavnicima medija, te da radni materijali, zapisnici i donesene odluke i zaključci budu ažurno dostupni na županijskoj web stranici.
- Izdavati županijsko službeno glasilo - »Službene novine Primorsko-goranske županije« u papirnatom i elektronskom obliku (kao posebnu web stranicu) u suradnji s jedinicama lokalne samouprave.
- Redovito objavljivati u regionalnim priložima Novog lista tekstove o djelovanju županijske samouprave.
- Organizirati posebne konferencije za predstavnike medija na kojima će domaćin biti župan ili drugi županijski čelnici.
- Redovito izdavati županijski magazin *Zeleno i plavo*, sukladno dogovorenoj izdavačkoj politici i odazivu čitatelja.
- Godišnje tiskati županijsku Reviju na hrvatskom i engleskom jeziku.
- Nastaviti emitirati na Kanalu Ri dogovorene emisije, primarno emisije *Od mora do gorja - Županijske teme*, emisija za umirovljenike i nacionalne manjine, te razmotriti opravdanost uvođenja još nekih emisija.

4. OPĆI CILJEVI DJELOVANJA

Primorsko-goranska županija želi zadržati svoje mjesto među vodećim i najuspješnijim županijama u RH, a da bi to ostvarila nužna je daljnja decentralizacija i regionalizacija. Jačanjem lokalne samouprave, te razvojem ljudskih i ostalih potencijala svih dijelova Hrvatske postigao bi se ravnomjerniji napredak i jačanje značaja regija.

Danas je pozicija županije definirana kao institucionalna razina na kojoj se sjedinjuju projekti, ali koja nije lider jedinica lokalne samouprave i samo djelomično zastupa njihove interese. Razmjerno približavanju Hrvatske Europskoj Uniji, postupno popušta centralizirano upravljanje državom, te se tako javljaju sve veće mogućnosti jačega regionalnog razvoja.

Županija treba djelovati u decentraliziranoj državi s izraženim policentričnim regionalnim razvojem. Tada bi Županija mogla biti snažna, sposobna, financijski moćna i samostalna samouprava s mogućnošću upravljanja društvenim i gospodarskim sustavom utemeljenim na znanju i načelima održivog razvoja. To znači da:

- Županija ima viziju gospodarskog razvoja, putem poticanja poduzetništva i investicija, restrukturiranje brodogradnje i jačanja prerađivačke industrije, te otvaranja prostora za daljnje jačanje turizma i uslužnog sektora.
- Značajna aktivnost bit će usmjerena na pravodobnu izradu planova i pripreme dokumentacije, te jačanje ekološke svijesti provedbom održivih projekata koji će u europskom kontekstu Jadransko more učiniti važnim resursom 21. stoljeća.
- Županija želi imati sposobno i odgovorno rukovodstvo te kvalitetnu strukturu zaposlenika i namještenika.

U sljedećem mandatnom razdoblju Županija će svoj strateški razvoj, ali i razvoj Hrvatske u cjelini, ostvarivati putem daljnje valorizacije resursa i potencijala nedovoljno iskorištene pomorsko-jadranske orijentacije.

Županija će putem predstavničkog i izvršnog tijela, te županijskih ustanova i trgovačkih društava prioritetno djelovati na nekoliko razina od kojih je od posebnog značenja partnerstvo s državom, državnim i javnim institucijama i resornim ministarstvima, prvenstveno u pripremi i izgradnji velikih infrastrukturnih projekata i rješavanja problema velikih gospodarskih subjekata (npr. CZGO Marišćina, izgradnja prometne infrastrukture, LNG terminal, prelazak Termoelektrane na plin, opravak brodogradnje itd).

Županija namjerava tijesno surađivati sa svim saborskim zastupnicima s područja županije, upoznavajući ih sa županijskim/regionalnim interesima i odlukama donesenim na županijskim tijelima s ciljem provedbe zacrtanih ciljeva.

Istodobno, Županija će proširiti suradnju s jedinicama lokalne samouprave objedinjavanjem i ujednačavanjem interesa općina i gradova, te njihovo zastupanje na državnoj i međunarodnoj razini, a posebno intenziviranjem urbanističkih planova kao pretpostavke investicija i razvoja.

Sudjelovanjem u radu međunarodnih asocijacija (Skupština Europskih regija, Konferencija perifernih pomorskih regija, Odbor regija EU itd.) ojačat će međunarodnu i međuregionalnu (međužupanijsku) suradnju, te partnerstvo s europskim regijama na međunarodnim projektima. Aktivnosti u ovom okviru iskoristiti će se također za promicanje interesa županije i njenih građana, posebno u pogledu daljnje decentralizacije i poštivanja principa supsidijarnosti.

Nadalje, s gospodarstvenicima će surađivati na izgradnji institucionalne i poduzetničke infrastrukture za malo i srednje poduzetništvo, te uže povezivati obrazovni i gospodarski sustav radi povećanja zaposlenosti i konkurentnosti gospodarstva uz istodobno jačanje socijalnog partnerstva i razvoja nevladinih udruga i civilnog društva.

Smjernicama se također želi naglasiti značenje strateškog planiranja koje bez sredstava i odgovarajućeg kadra neće moći osigurati pravodobnu izradu dokumentacije čime će ukupni razvoj biti znatno otežan, a investicije nedovoljne. Boljom organizacijom i ciljanim usavršavanjem potrebno je podići stupanj stručnosti i djelotvornosti izrade strateških dokumenata, prostornih planova i dokumenata koji prethode gradnji.

Županija je osnivač ili suosnivač više ustanova - centara kojima je svrha poticati razvoj pojedinih područja ili Županije u cjelini, kao što su; Regionalna razvojna agencija Porin, Regionalna energetska agencija Kvarner, Centar za održivi razvoj otoka Sjevernog Jadrana, Centar za brdsko-planinsku poljoprivredu. Potrebno je proanalizirati njihove uvjete rada, predložiti i ustrojiti novi sustav ustanova i na taj način podići stupanj usklađenosti djelovanja u pogledu financiranja, upravljanja i provedbe aktivnosti.

Svjesna činjenice da ne može kvalitetno funkcionirati bez obrazovanih, učinkovitih i motiviranih djelatnika, Županija će značajna nastojanja usmjeriti k uvođenju sustava upravljanja ljudskim resursima koji će analizirati potrebe županije, planirati i provoditi ciljne edukativne aktivnosti, te dugoročno zadržati stručne i motivirane djelatnike u župa-

nijskim tijelima putem nagrađivanja kvalitete i učinkovitosti.

Ciljevi Strateških smjernica rada Primorsko-goranske županije postavljeni su poštujući sljedeća načela: mjerljivost, specifičnost, realističnost i definiranost vremenskog razdoblja.

S obzirom na iznesenu viziju djelovanja Županije, definirani su sljedeći opći ciljevi za razdoblje 2009. - 2013. godine:

- 1. Bolje vrednovati geostrateški položaj i prirodne resurse** Županije putem naglašenije pomorske orijentacije i izgradnje nedostajuće infrastrukture. Time će se potaknuti daljnji društveni i gospodarski razvoj, prioritetno zasnovan na društvu znanja i ključnim gospodarskim granama; brodogradnji i prerađivačkoj industriji, pomorstvu i prometu, energetici, turizmu i uslužnim djelatnostima.
- 2. Preuzeti ulogu nositelja regionalnog razvoja** na svom području, rukovoditi procesom definiranja razvojnih potreba i interesa u uskoj suradnji s jedinicama lokalne samouprave i drugim socijalnim partnerima na području Županije, te učinkovito upravljati zajedničkim razvojnim potencijalima.
- 3. Definirati i ustrojiti sustav planiranja i upravljanja regionalnim razvojem** na području Županije u skladu s najboljim primjerima iz zemalja EU.
- 4. Osnajivati međuregionalnu povezanost i suradnju** na razini NUTS II (temeljem nove statističke podjele Hrvatske na tri regije) širih regija kao i u okviru Jadranske Euroregije, a posebno s regijama s kojima ima najizraženije zajedničke interese (zaštita okoliša, promet, ribarstvo, kulturno-povijesno naslijeđe, itd.), kao što su Friuli-Venezia Giulia i Veneto.
- 5. Strateški i integralno planirati i upravljati prostorom** putem stručne i pravodobne izrade i dorade strateških dokumenata, prostornih planova, projekata i programa, provedbe mjera regionalnog razvoja te praćenja njihove provedbe.
- 6. Poticati izvrsnost malog i srednjeg poduzetništva**, prije svega u proizvodnom obrtništvu; istraživanju i razvoju, industrijskom oblikovanju, projektiranju, financijskim uslugama, marketingu i to putem osiguranja poslovnog prostora, odgovarajuće infrastrukture u prioritetnim poslovnim zonama županijskog i lokalnog značenja, te povoljnim kreditima.
- 7. U najvećoj mogućoj mjeri koristiti bespovratna sredstva EU** za provedbu razvojnih programa i mjera na području Županije.
- 8. Postizati i zadržavati status Županije lidera u zaštiti okoliša** s prioritetima na izgradnji Centralne zone za gospodarenje otpadom, izgradnji sustava odvodnje otpadnih voda i zaštiti mora, te korištenju plina kao energenta te poticanje obnovljivih izvora energije radi smanjenja onečišćenja zraka.
- 9. Provoditi aktivnosti na programima u zdravstvu**, te obnovi i izgradnji socijalnih institucija (od domova za stare i nemoćne do hospicija i njege u kući).

- 10. Županija mora postati regija znanja i visoke kulturne razine** na način da za osnovno i srednje školstvo osigura materijalne uvjete iznad minimalnoga republičkog pedagoškog standarda, a na području kulture osigura povoljne uvjete djelovanja ustanova i udruga.
- 11. Osposobljavati sportsko-rekreacijske objekte** za intenzivnije korištenje i uključivanje što većeg broja stanovništva u aktivnosti sporta i rekreacije, poput županijskog sportsko-rekreacijskog centra Platak koji se želi osposobiti u objekt za cjelogodišnje korištenje.
- 12. Podržati projekt Sportskog centra Matulji** kao okosnice razvoja omladinske škole nogometa, te nadogradnje turističke ponude u vidu sportskog turizma.
- 13. Stvoriti uvjete za učinkovito i stručno poslovanje županijskih tijela** u neposrednom kontaktu s građanima, posebno u sektoru graditeljstva kako bi se postupak izdavanja akata na temelju kojih se može graditi skratina na vrijeme do godine dana.
- 14. Preispitati mreže postojećih županijskih ustanova - centara** (Regionalna razvojna agencija Porin, Regionalna energetska agencija, Centar za održivi razvoj otoka Sjevernog Jadrana, Centar za brdsko-planinsku poljoprivredu), njihova značenja, opravdanost, učinkovitost i operativnost, te predložiti novi ustroj.
- 15. Osigurati kvalitetnu i učinkovitu javnu upravu** kroz ulaganje u stručnost i motiviranost djelatnika Županije i njenih ustanova i trgovačkih društava, odnosno ulagati u obrazovanje i znanje u skladu s najboljim europskim praksama, potencirajući cjeloživotno obrazovanje i stimuliranje kvalitetnoga stručnog kadra.
- 16. Postići viši stupanj transparentnosti i odgovornosti rada regionalne samouprave** putem pravovremenog informiranja svih korisnika i zainteresiranih subjekata, učinkovito rješavati upite građana, solidarizirati se sa socijalno ugroženima, te osigurati sudjelovanja građana i nevladinih udruga u upravljanju lokalnom zajednicom.
- Temeljna preokupacija djelovanja tijela županijske samouprave bit će, u skladu sa zakonskim ovlastima, osigurati gospodarski i društveni razvoj cjelovitog područja Županije, uz racionalno korištenje i svrhovito upravljanje resursima.

5. STRATEŠKI PROJEKTI

Županija je u stanju iskoristiti ljudske i ostale potencijale radi ostvarenja navedenih ciljeva te ubrzati pozitivne trendove u razvoju društva, putem provedbe projekata od posebne važnosti za razvoj ovog dijela države. U okvirima zakonskih mogućnosti i obveza, Županija će rješavati ili poticati rješavanje ključnih regionalnih projekata i prioritarno djelovati na nekoliko razina:

5.1. PARTNERSTVO S DRŽAVNIM I DRUGIM JAVNIM INSTITUCIJAMA I TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA

U provedbi prioritarnih kapitalnih projekata od državnog interesa Županija će se svojim angažiranjem i aktivnim partnerstvom s državom i drugim nadležnim i javnim institucijama i društvima zalagati i utjecati na njihovu provedbu. To se u prvom redu odnosi na sljedeće prioritete:

- **Završiti izgradnju prve etape CZGO Marišćina** u opsegu i na način kako je to utvrđeno odlukama županijskih tijela, te nastaviti s uvođenjem novog sustava zbrinjavanja otpada. To podrazumijeva izvršenje pripreme i koordiniranje svih aktivnosti vezanih uz izgradnju pet pretovarnih stanica na području Županije (Cres, Krk, Rab, Novi Vinodolski i Delnice), istodobno nastaviti sanacijom postojećih odlagališta komunalnog otpada i njihovim pretvaranjem u transfer stanice i reciklažna dvorišta (uključujući i najveće odlagalište Viševac u Općini Viškovo), te se dodatno angažirati kod nadležnih državnih tijela za sanaciju odlagališta opasnog otpada Sovjak.
- **Koordinirati izradu** Prostorno i prometno integralne studije Primorsko-goranske županije i Grada Rijeke.
- **Poticati nastajak izgradnje ceste državnog značenja od Križišća do Žute Lokve i državnih cesta: Porožina - Lošinj (D 100), Liburnijska obilaznica, te na otocima Krku (D 102 i D 104) i Rabu (D 105).**
- **Pomagati izgradnju intermodalnog robnog terminala - Logistički centar Miklavija**, u Općini Matulji putem pravodobne pripreme dokumentacije i ostale aktivnosti u nadležnosti Županije.
- **Osigurati zaštitu interesa građana Županije** kroz aktivan partnerski odnos u **izgradnji LNG terminala** na lokaciji Omišalj, što je nacionalni projekt od međunarodnog interesa za bolje energetske pozicioniranje Hrvatske na razini EU. Županija će i vlastitim snagama istražiti mogući učinak LNG terminala na okoliš (priroda, društvena zajednica i gospodarski subjekti), mogućnosti sinergijskog djelovanja LNG terminala i postrojenja DINA Petrokemije i TE Rijeka, te razvoja pratećih gospodarskih sadržaja uz LNG terminal (komora za hlađenje i sl.).
- **Nastaviti plinifikaciju prirodnim plinom** preostalog dijela Županije. To podrazumijeva pripremanje proširenja plinske mreže i distribuciju plina najprije za Gorski kotar, a potom i za preostali dio Županije, sukladno planiranoj dinamici.
- **Uključiti se u proces privatizacije brodogradnje** temeljen na njezinom održanju uz nužnost restrukturiranja i tehnološke obnove radi zadržavanja radnih mjesta i jačeg uključivanja domaćih tvrtki u konačni proizvod.
- **Ustrajati na početku izgradnje Sveučilišne bolnice** i realizaciji **Sveučilišnog kampusa** na Trsatu, sukladno planiranoj dinamici i financiranju kapitalnih ulaganja u objekte školstva, zdravstva i socijalne skrbi.
- **Objekte i zemljište MORH-a koji nemaju vojnu namjenu** privesti gospodarskoj ili drugoj svrsi u skladu s potrebama lokalnih zajednica i županije kao cjeline.
- **Dovršiti postupak definiranja pomorskog dobra** s ciljem maksimalnog iskorištavanja koncesijskih potencijala;
- **Preuzeti upravljanje Zračnom lukom Rijeka** radi pospješivanja njezinog razvoja u funkciji ukupnog razvoja otoka Krka, ali i županije u cijelosti.

5.2. SURADNJA S JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE

U suradnji s jedinicama lokalne samouprave, Županija će koordinirati i podržati projekte od regionalnog značenja, te u suradnji s gospodarskim asocijacijama obrtnika i poduzetnika na lokalnoj razini kao i s građanima, nevladinim udrugama i udrugama civilnog društva poticati programe od općeg značenja. Najvećim dijelom to su prioriteti vezani uz izgradnju infrastrukture i pojedinačne objekte koji bi trebali ubrzati razvoj slabije razvijenih područja Županije (mikroregije, općina i gradova):

- U dijelu koji se odnosi na ceste i promet to su:
 - **Izgradnja, rekonstrukcija i održavanje javnih cesta** županijskog i lokalnog značenja: Ž-5025 Rijeka - Viškovo, cesta u Kupskoj dolini, županijske ceste Ž-5062 Lič - Lukovo; Ž-5026 Rijeka - Lopača; Ž-5068 Križišće - Melnice
 - Povećanje sigurnosti na cestama i poboljšanje prometnih obavijesti i signalizacije na cestama.
- U segmentu pomorskog dobra **nastaviti s određivanjem granica** i upisom pomorskog dobra te ažuriranjem GIS-a u funkciji integralnog upravljanja pomorskim dobrom.
- Za trajektna pristaništa dovršiti **izradu dokumentacije** (Mišnjak, Porozina, Valbiska i Mrtvaška), te nastaviti održavanje i razvoj lučke pod i nadgradnje za 55 luka otvorenih za javni promet.
- U zračnom prometu **nastaviti s održavanjem i modernizacijom objekata** i opreme Zračne luke Rijeka, poticati zračni promet i modernizaciju lokalnih aerodroma Unije, Grobnik i Lošinj, te ispitati mogućnost realizacije aerodroma Rab.
- Osmišljavati i koordinirati razvoj vodnog gospodarstva i sukladno tome Županija će nastaviti djelovati u ostvarenju sljedećih projekata:
 - nastavku **izgradnje vodoopskrbnih sustava Gorskog kotara, Liburnije i otoka Krka**, te izgradnji ostalih vodoopskrbnih sustava radi sigurnosti i kvalitete vodoopskrbe;
 - izgradnji sustava **odvodnje otpadnih voda u Gorskom kotaru**, priobalju i na otocima;
 - izradi vodne bilance.
- Radi poticanja i **pomaganja razvoja pojedinih gospodarskih djelatnosti** u sljedećem mandatom razdoblju Županija će provoditi već afirmirane programe kao što su: program razvoja malih poslovnih zona, kreditiranje malog i srednjeg poduzetništva, Znanstveno tehnološki park (Sveučilište u Rijeci), uključivanje u program razvoja »velikih poslovnih zona«, razvoj potpornih institucija koje provode programe namijenjene razvoju poduzetništva, itd. Biti će razmotreni i novi programi usmjereni k poticanju učinkovitijeg upravljanja ljudskim resursima, inovacija, transfera tehnologije, energetske učinkovitosti, izvoza, novih tehnologija, uvođenja sustava upravljanja kvalitetom, a sve s ciljem povećanja konkurentnosti gospodarskog sektora i ukupne zaposlenosti na području županije.
- Županija je **izravno uključena u provedbu Glavnog plana razvoja turizma i Strateškoga marketinškog plana PGŽ**, za što će zajedno s Turističkom zajednicom Primorsko-goranske županije uspostaviti novi sustav upravljanja turističkom destinacijom Kvarner.
- Učvrstit će se **partnerski odnos** u provedbi planova i programa postojećih i budućih županijskih ustanova i trgovačkih društava koji su **od interesa za regionalni razvoj**

(JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije, Regionalna razvojna agencija Porin, Regionalna energetska agencija, Centar za održivi razvoj otoka Sjevernog Jadrana, Centar za brdsko-planinsku poljoprivredu, Goranski sportski centar Runolist i drugi) s jasno razrađenim nadležnostima i međusobnim obavezama.

- Kako bi se pokrenuo razvoj lokalnog gospodarstva, planira se osnovati **regionalna banka** s, između ostalog, regionalnim jamstvenim instrumentima, a u financijskom segmentu značajniji razvojni projekt bit će uvođenje županijske riznice za što su pripreme već započele.
- Nastavit će se **obnova i zaštita nepokretnih kulturnih dobara** provedbom projekata sanacije i revitalizacije pojedinačnih građevina ili određenih cjelina kao što su frankopanski kašteli.
- Među značajnije projekte društvene infrastrukture svrstavaju se **daljnja decentralizacija osnovnog školstva** na jedinice lokalne samouprave, planiranje **nove mreže ustanova osnovnog i srednjeg školstva** kojima je Županija osnivač, te izgradnja novih objekata školstva u suradnji s gradovima i općinama, a prema potrebama gospodarskih subjekata iskazanim kroz njihove asocijacije.
- Prioritet je i **nastavak suradnje sa Sveučilištem u Rijeci**, posebice na programima inoviranja znanja i povezivanja znanosti s tehnološkim programima putem Znanstveno-tehnološkog parka, i rad s mladima.
- Planirana je i **decentralizacija Doma zdravlja, zatim izgradnja novog doma za umirovljenike i razrada programa gradnje hospicija** po modelu javno-privatnog partnerstva, dok će se posebno poticati gradnju kulturnih centara za nacionalne manjine.
- Planiran je **nastavak realizacije Plana za zdravlje**, temeljem potpisanog Sporazuma o partnerstvu. Vodeći prioriteti u Planu za zdravlje su: prevencija kardiovaskularnih bolesti, prevencija raka vrata maternice, plan praćenja i sprječavanja ozljeđivanja, prevencija psihičkih oboljenja kod starijih osoba, zbrinjavanje psihički oboljelih starijih osoba i prevencija korištenja alkohola kod srednjoškolske mladeži.
- Prioritet je **izrada i donošenje III. izmjene i dopune Prostornog plana Primorsko-goranske županije** za koju su pripreme u tijeku, a obuhvaćaju izradu stručnih podloga i obradu niza tema koje su se tijekom proteklih desetak godina nametnule putem iskazanog interesa pojedinih subjekata (ministarstva, Primorsko-goranska županija, općine/gradovi, poduzeća, ustanove). U sljedećem mandatom razdoblju planira se **dovršiti GIS baze podataka**, ažurirati baze svih jedinica lokalnih samouprava i uspostaviti automatizaciju provedbe dokumenata prostornog uređenja, te pomoći jedinicama lokalne samouprave pri uspostavljanju vlastitih GIS baza.
- Također je prioritet **projektirati sustav upravljanja i gospodarenja prostorom, energijom i razvojem** te osnovati **Stručni savjet znanstvenika i stručnjaka specijalista** za pojedina područja koji će svojim znanjem, prijedlozima i rješenjima pomagati županijskim tijelima i Županu u provedbi strateškog opredjeljenja Županije.

Navedeni prioriteti i programi, za čije će se ostvarenje Županija zalagati, u funkciji su definiranih ciljeva i stvaranja pretpostavki za jačanje gospodarstva u svim segmentima za koje postoje prirodni i izgrađeni resursi i preduvjeti. Županija želi utjecati na poboljšanje makroekonomskih pokazatelja i životnog standarda stanovništva u svim mikroregijama, općinama i gradovima, a u skladu sa realnim potrebama i mogućnostima.

6. SMJERNICE RAZVOJA I RADA

6.1. GOSPODARSTVO

6.1.1. Programi razvoja gospodarstva

Pravni/programski okvir:

Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva, Zakon o poticanju ulaganja, Zakon o trgovačkim društvima, Zakon o državnim potporama, Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja, Zakon o obrtu, Zakon o zadrugama, Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, Zakon o ustanovama, Zakon o zaštiti intelektualnog vlasništva i nacrt Zakona o regionalnom razvoju, Nacionalni Strateški Okvir za razvoj, Okvir za usklađenost strategija, Operativni programi u okviru programa IPA i drugi nacionalni programski dokumenti.

Ključni problemi:

- Brodogradnja kao jedna od najvažnijih strateških gospodarskih grana Županije nema definiranu viziju i strategiju razvoja.
- Tehnološko i organizacijsko zaostajanje brodogradnje za sve jačom konkurencijom na svjetskom tržištu.
- Nedovoljan je udjel domaćih tvrtki, proizvoda i usluga u brodograđevnoj industriji.
- Česte su izmjene zakonske regulative.
- Nedovoljna koordinacija Županije, gradova, općina, ministarstva i institucija koje rade na zajedničkim razvojnim projektima i na razvoju poduzetništva.
- Dugotrajna, komplicirana i skupa je priprema gradnje poslovnih prostora u malim poslovnim zonama.
- Nedovoljna je usklađenost malog gospodarstva s EU normama i načinom poslovanja u EU.
- Nedovoljna je povezanost malih i srednjih poduzetnika, što otežava razvoj novih proizvoda i usluga, te zajednički nastup na tržištu.
- Otežano je dobivanje povoljnih kredita od poslovnih banaka i otežano je pronalaženje odgovarajućeg instrumenta osiguranja kredita.
- Niska je razina tehničko-tehnološke opremljenosti proizvodnih kapaciteta.
- Nedovoljna je informiranost poduzetnika o mogućnostima financiranja iz nacionalnih i inozemnih izvora, prednostima udruživanja, te nužnosti i mogućnostima izobrazbe.
- Nedovoljna je informiranost poduzetnika o zaštiti industrijskog vlasništva i načina patentiranja svojih proizvoda.
- Nedostatna su vlastita financijska sredstva za plasiranje inovacija i novih proizvoda na tržište.
- Nedovoljna je suradnja sa znanstvenim institucijama na modernizaciji proizvodnje bazirane na visokim i višim tehnologijama.
- Neujednačen je subregionalni razvoj.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Uključiti se u proces restrukturiranja i privatizacije brodogradilišta u okviru ovlasti Županije, radi daljnjeg razvoja brodogradnje, uvođenja suvremenih tehnologija i

organizacijskih modela, zapošljavanja visokostručnih kadrova i uključivanja što većeg broja domaćih poduzetnika u proces izgradnje broda.

- Projekt izgradnje intermodalnoga robnog terminala Logistički centar Miklavija radi bržeg razvoja gospodarstva putem raznih povoljnosti koje se daju poduzetnicima u sklopu izgradnje poslovnog prostora.
- Osnutkom Znanstveno-tehnološkog parka nastojat će se provoditi učinkovitija komercijalizacija znanstveno-istraživačkih rezultata i novih tehnologija.
- Osnovati regionalnu banku s, između ostalog, regionalnim jamstvenim instrumentima radi osiguranja povoljnijih kamatnih stopa, bržih obrada zahtjeva, osiguranja kredita i davanja jamstava na kredite radi poticanja poduzetništva.
- Jačati konkurentne sposobnosti gospodarskih subjekta i Županije putem umrežavanja, internacionalizacije, neformalne izobrazbe, poduzetničkih inkubatora, financijskih proizvoda, rada s ciljnim skupinama, promocije, informiranja i savjetovanja.
- Provoditi programe kreditiranja za stvaranje što povoljnijih uvjeta kredita za male i srednje poduzetnike što se očituje u nižim kamatama, optimalnom roku otplate kredita, povoljnijem osiguranju povrata kredita i jednostavnijoj obradi kreditnog zahtjeva.
- Provoditi programe malih poslovnih zona kako bi poduzetnicima i obrtnicima pod povoljnim uvjetima omogućili gradnju samostalnih ili zajedničkih poslovnih objekata.
- Provoditi Regionalni operativni program Primorsko-goranske županije 2008 - 2013. godine kao sredstvo za održivi gospodarski i društveni razvoj Županije i »okvir« na temelju kojega će gradovi, općine, gospodarstvo i ostali socijalni partneri izraditi svoje projekte, uskladiti ROP s novom Strategijom regionalnog razvoja, te provoditi i pratiti učinkovitost razvoja Županije.
- Podržati inovatorstvo kao sve važniji segment razvoja poduzetništva, te nadalje educirati poduzetnike kako bi mogli razvijati svoje poslovanje, odnosno tržišno se nametnuti. Pilot Projektom Komercijalizacija inovacija, Županija će u suradnji s drugim subjektima financirati pojedine inovacije.
- Poticati nastupe gospodarstvenika na sajmovima u zemlji i inozemstvu kako bi se promovirali poduzetnički potencijali.
- Suradivati s Regionalnom razvojnom agencijom Porin na provedbi projekata od interesa za cjelokupni razvoj Županije.

Mjere:

- Poticati organizacijsko, tehnološko i financijsko konsolidiranje brodogradnje i prateće industrije.
- Poticati razvoj malih poslovnih zona, malog i srednjeg poduzetništva, te poduzetničke infrastrukture.
- Poticati izgradnju intermodalnoga robnog terminala Logistički centar Miklavija.
- Poticati program izobrazbe poduzetnika i nastupa gospodarstvenika na sajmovima.
- Poticati razvoj Znanstveno-tehnološkog parka u Rijeci, inovacija i inovativne djelatnosti.
- Kreditirati poduzetništvo i osigurati instrumente povrata poduzetničkih kredita.
- Podržati stvaranje domaće regionalne banke za malo gospodarstvo.
- Reorganizacijom unaprijediti rad Regionalne razvojne agencije Porin koja će u sklopu svojeg područja rada posebno biti usmjerena na sljedeće aktivnosti:

- privlačenje investitora i popunjavanje poduzetničkih zona s pretežitom proizvodnim projektima koji koriste visoku i višu tehnologiju.
 - pokretanje clustera u više sektora s naglaskom na brodogradnju, energetiku i nove tehnologije.
 - provedbu ROP-a i nove Strategije regionalnog razvoja.
 - provedbu projekta Regionalni jamstveni instrumenti - RJI.
 - suradnje s jedinicama lokalne samouprave na objedinjavanju turističke ponude radi definiranja projekata za realizaciju iz Glavnog plana razvoja turizma.
 - projekte koji će se izraditi po natječajima okvirnih programa EU od interesa za Županiju te poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva radi dizanja konkurentnosti regije.
 - poticati izravna strana ulaganja.
- Sudjelovati u osnivanju Centra za poslovno umrežavanje obrtnika i malih poduzetnika u skladu s Regionalnim operativnim programom 2008. - 2013. i prijedlogom HGK ŽK Rijeka i OK PGŽ.

6.1.2. Programi razvoja turizma

Pravni/programski okvir:

Zakon o privatizaciji, Zakon o turističkom zemljištu, Zakon o pružanju usluga u turizmu, Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti, Zakon o članarinama u turističkim zajednicama, Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, Zakon o igralištima za golf, pravilnici, uredbi i naredbe donesene temeljem navedenih zakona

Ključni problemi:

- Izražena je sezonalnost turističke godine.
- Neusklađenost je kvalitete i cijene smještaja.
- Nedovoljno je raznolika izvanpansionska ponuda.
- Nedovoljna je koordinacija svih subjekata - čimbenika u stvaranju turističkog proizvoda.
- Privatizacija državnih tvrtki.
- Nedovoljna razina profesionalizma u upravljanju organizacijama.
- Nedovoljna razina ulaganja u stjecanje potrebnih znanja i vještina.
- Nedostatak smještajnih kapaciteta više kategorije.
- Nedovoljna organiziranost plasmana ponude soba i apartmana iznajmljivača.
- Ispodprosječne su plaće zaposlenika u turizmu i ugostiteljstvu.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Provoditi usvojene programe unaprjeđenja turizma kojima je cilj stvaranje uvjeta za povećanje kvalitete i konkurentnosti županijskog turizma.
- Trajno štititi prostor i poticati razvoj turizma na temeljima visokih ekoloških standarda.
- U suradnji sa sustavom turističkih zajednica Županije, jedinicama lokalne samouprave i ostalim subjektima uključenim u razvoj turističkog proizvoda, postaviti institucionalni okvir radi primjene Glavnog plana razvoja turizma PGŽ, koordinacije raznih djelatnosti koje dio svojeg razvoja planiraju putem turizma (kultura, poljoprivreda) ili su usko vezane uz turizam (promet, zdravstvo), te kvalitetno planiranje razvoja turizma, destinacije i pratećih djelatnosti.
- Provoditi strateški marketinški plan razvoja turizma PGŽ.
- Poticati ubrzani proces privatizacije.

- Obogatiti turističku ponudu i razviti selektivne oblike turizma.
- Razvijati ruralni turizam i eko-etno sela.
- Podići razinu kvalitete smještajnih kapaciteta.
- Poticati ravnomjerniji turistički razvoj mikroregija županije.
- Povećati konkurentnost turističke ponude na području cijele Županije.
- Utjecati na državnu politiku glede zakonskog uređenja turističkog zemljišta.

Mjere:

- Programe usmjeriti na;
 - razvoj eko-sela i ruralnog turizma,
 - unaprjeđenje standarda smještajnih kapaciteta s naglaskom na smještaj u kućanstvima,
 - valorizaciju prirodne i kulturne baštine.
- Subvencionirati kamate na kredite poduzetničkih projekata koji pridonose kvalitetnom razvoju cjelovite ponude turističke destinacije.
- Poticati suradnju između javnog i privatnog sektora radi stvaranja preduvjeta za kvalitetno upravljanje destinacijom, te ostvarivanja optimalnih učinaka u odnosu »vrijednost za novac«.
- Privlačiti investitore zainteresirane za ulaganje u turizmu (KISS) putem RRA Porin.
- Razvijati suradnju sa svim čimbenicima turističkog proizvoda, osobito s turističkim zajednicama, gradovima, općinama, ministarstvima radi osmišljavanja i provedbe programa selektivnih oblika turizma.
- Staviti u funkciju turizma kulturnu i povijesnu baštinu, te prirodne i ostale znamenitosti koje će pridonijeti prepoznatljivosti PGŽ na turističkom tržištu.
- Poticati razne oblike udruživanja turističkih djelatnosti i zajedničkog nastupa na tržištu.
- Poticati izravna strana ulaganja.

6.1.3. Razvoj poljoprivrede i ribarstva

Pravni/programski okvir:

Zakon o poljoprivredi, Zakon o poljoprivrednom zemljištu, Zakon o vodama, Nacionalni plan navodnjavanja, Strategija poljoprivrede i ribarstva Republike Hrvatske, Zakon o morskome ribarstvu

Ključni problemi:

- Usitnjenost i neriješeni imovinsko-pravni odnosi na poljoprivrednom zemljištu.
- Zapušteni su nasadi.
- Nerazvijen je sustav navodnjavanja tako da su njime obuhvaćene male površine zemljišta.
- Nedovoljno je razvijeno tržište lokalnih proizvoda.
- Loša je educiranost proizvođača.
- Mali su preradbeni kapaciteti.
- Neregistrirani su proizvodi i proizvođači.
- Neujednačena je kvaliteta proizvoda.
- Nije razvijeno tržište ribom.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Provoditi Program obnove trajnih nasada i postojećih nasada, osobito maslinika.
- Navodnjavanje poljoprivrednih površina i okrupnjavanje poljoprivrednih zemljišta.
- Podržati formiranje i rad Agencije za poljoprivredno zemljište.

- Razviti tržište poljoprivrednih proizvoda i izvršiti registraciju proizvođača i proizvoda.
- Poboľšati kvalitetu proizvoda.
- Podržati rad i programe županijskih centara zaduženih za poljoprivredu i poboljšati uvjete rada Centra za brdsko-planinsku poljoprivredu.
- Razviti prerađivačke kapacitete i zaštitu proizvoda.

Mjere:

- Izraditi program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem.
- Poticati okrupnjavanje poljoprivrednih površina.
- Provoditi Nacionalni program navodnjavanja u skladu s programom navodnjavanja u PGŽ.
- Poticati rad i razvoj županijskih centara za poljoprivredu, te investirati u njihovu opremu i objekte.
- Poticati programe razvoja poljoprivrede.
- Poticati programe obnove trajnih nasada, te nabave i sadnje sadnica.
- Razvijati tržište ribe i drugih morskih organizama, uključujući marikulturu i veľeľtržnicu.

6.1.4. Lovstvo

Pravni/programski okvir:

Zakon o lovstvu, Zakon o veterinarstvu, Zakon o otocima

Ključni problemi:

- Nedovoljno je jasna zakonska regulativa u pojedinim segmentima lovstva.
- Nedovoljna je valorizacija lovstva kao važne djelatnosti u održavanju prirodne ravnoteže i bioraznolikosti.
- Nedovoljna je iskorištenost gospodarskih, turističkih i rekreativnih mogućnosti.
- Prisutnost alohtone divľjači na području Županije.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Unaprijediti gospodarenje lovištima koje na upravljanje i gospodarenje daje Županija.
- Dovoľšiti izgradnju i osnovati stalni izložbeni postav lovstva, šumarstva i ribolova.
- Ulagati u lovno tehničke i lovno gospodarske objekte.
- Suradivati s ostalim ustanovama koje se bave problematikom lovstva.

Mjere:

- Pratiti programske aktivnosti u lovstvu.
- Poticati ulaganja koja će omogućiti razvoj lovstva, pogotovo gospodarske, turističke i rekreativne mogućnosti.
- Uskladiti razvojne programe lovstva Županije, Lovčkog saveza Županije, lovozakupnika i Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva.
- Poticati izlov alohtone divľjači s Kvarnerskih otoka.

6.1.5. Šumarstvo i drvna industrija

Pravni/programski okvir:

Zakon o šumama, Nacionalna šumarska politika i strategija, Strategija razvoja industrijske prerade drva i papira, Izmjene i dopune Operativnog programa razvoja industrijske prerade drva RH (2006. - 2011.)

Ključni problemi:

- Centralizirano je gospodarenje državnim šumama.
- Županije ne ostvaruju pravo na financijska sredstva po osnovi šumskog doprinosa.
- Nedovoljna je povezanost među poduzetnicima u industrijskoj preradi drva.
- Neprepoznatljiv su dizajn i kvaliteta proizvoda.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Poticati konkurentnost i izvozne sposobnosti drvoprerađivača, te veću orijentiranost na finalnu proizvodnju.
- Poticati udruživanje poduzetnika u proizvodnji u proizvodnji i zajedničkom plasmanu prepoznatljivih finalnih proizvoda.

Mjere:

- Pratiti programske aktivnosti u šumarstvu i drvnoj industriji.
- Suradivati s drvoprerađivačima na osmišľlavanju i provedbi razvojnih programa koji će pridonijeti razvitku drvne industrije i omogućiti otvaranje novih radnih mjesta.
- Utjecati na izmjenu zakonskih propisa koji reguliraju raspodjelu financijskih sredstava po osnovi šumskog doprinosa.

6.1.6. Pomorski promet i obalni linijski prijevoz

Pravni/programski okvir:

Zakon o javnom prijevozu u linijskom obalnom pomorskom prometu, Uredba o uvjetima i postupku davanja koncesije za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu, Pravilnik o uvjetima koje mora ispuniti brod i brodar za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prijevozu, Pomorski zakonik.

U planu je poticati, uspostaviti i održavati javni linijski prijevoz putnika u obalnom pomorskom prometu na području naše i susjednih županija, povezivanjem otoka s kopnom i obratno putem županijskih i lokalnih linija.

Ključni problem:

- Osigurati stabilan izvor financiranja i novčanih sredstva za poticanje obavljanja javnoga linijskoga pomorskoga prijevoza.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- *Na međunarodnoj i državnoj razini:*
 - o Poticati, uspostaviti i intenzivirati održavanje teretnoga linijskog prometa, posebice feeder servisa.
 - o Privlačiti megacruisere u županijske luke.
 - o Nastojati da nacionalni brodar Jadrolinija d.d. ostane u javnom vlasništvu sa sjedištem u Rijeci.
 - o Sagraditi luke Mrtvaška i Lagdimor.
- *Na županijskoj razini:*
 - o Obnoviti i modernizirati trajektna pristaništa Mišnjak, Porozina, Valbiska i Mrtvaška, te djelovati na poticanju rekonstrukcije i proširenja luke Brestova te izgradnje pristaništa Stinica, kao ulazne luke za Rab.
 - o Uspostaviti i integrirati pomorske linije u ukupnu mrežu javnoga linijskog prijevoza putnika.
 - o Uspostaviti i održavati međužupanijske i lokalne linije i tako povezati otočna naselja međusobno i s administrativnim središtima županija.
 - o Poboľšati postojeći sustav brzobrodskih linija.

- o Na postojećim državnim trajektnim linijama u akvatoriju Županije održavati noćni red plovidbe te djelovati u smjeru povećanja broja trajektnih linija, naročito izvan turističke sezone.

Mjere:

- Suradivati i koordinirati s relevantnim institucijama za ostvarenje navedenih ciljeva.
- Suradivati s nacionalnim brodarom i resornim ministarstvom oko održavanja noćnog reda plovidbe trajektnih linija te intenzivirati i unaprijediti sustav brzo-brodskih linija.
- Provoditi postupke uspostave i održavanja županijskih linija u obalnom javnom linijskom pomorskom prometu.
- Zalagati se za uspostavu brodske linije Rab - Mali Lošinj - Pag.
- Razvijati suradnju s Nacionalnom središnjicom za usklađivanje traganja i spašavanja na moru (MRCC Rijeka) sa svrhom učinkovitog upravljanja resursima povećanja sigurnosti pomorskog prometa.

6.1.7. Cestovni i zračni javni linijski prijevoz putnika i sigurnost prometa

Pravni/programski okvir:

Zakon o javnom prijevozu u linijskom obalnom pomorskom prometu, Zakon o prijevozu u cestovnom prometu, Zakon o zračnim lukama, Zakon o sigurnosti prometa na cestama

Karakterističan je nizak standard (dnevna učestalost polazaka i povrataka) održavanja javnoga linijskog prijevoza putnika na županijskim linijama gdje on nije subvencioniran.

Sigurnost cestovnog prometa prati se i analizira putem Županijskog savjeta za sigurnost prometa na cestama Primorsko-goranske županije (dalje u tekstu: Županijski savjet za sigurnost prometa).

Ključni problemi:

- Neisplativost obavljanja javnoga linijskog prijevoza putnika na tržišnim načelima te je isti, u pravilu, moguće obavljati samo uz subvencioniranje.
- Poteškoće u koordinaciji provedbe programa rada Županijskog savjeta za sigurnost prometa na cestama zbog velikog broja subjekata i sudionika koji u svom djelovanju međusobno često nisu dovoljno povezani, odnosno koordinirani.

Ciljevi i prioriteta djelovanja:

- Ekonomsko valorizirati i optimalno dimenzionirati potrebni standard javnoga linijskog prijevoza putnika na županijskim linijama.
- Smanjiti broj nesreća sa smrtnim i teškim posljedicama za sudionike u prometu, povećati protočnost prometa te istodobno sustavno se zalagati u podizanju razine prometne kulture.

Mjere:

- Određivati linije od značenja za Županiju i utvrđivati uvjete za njihovo održavanje.
- Postupno uspostaviti integralni prijevoz, po kriterijima sigurnosti, točnosti i udobnosti (uključujući i režime naplate).

- Izdavati dozvole za obavljanje županijskoga javnoga linijskoga cestovnog prijevoza putnika.
- Dodijeliti financijsku pomoć općinama i gradovima, te Zračnoj luci Rijeka namjenski za subvencioniranje javnoga linijskog prijevoza putnika, odnosno za programe domaćega i međunarodnog prometa koji pridonose povećanju prometa putnika.

6.1.8. Rad lokalnih i regionalnih radio i televizijskih postaja

Pravni/programski okvir:

Zakon o elektroničkim medijima, Zakon o telekomunikacijama, odluke nadležnih županijskih tijela

Ključni problemi:

- Nejasni su kriteriji dodjele frekvencija i financiranja regionalnih radio i televizijskih postaja.
- Usko je medijsko područje i ekonomski nedovoljno razvijeno tržište.

Ciljevi i prioriteta djelovanja:

- Proširiti područja slušanosti, odnosno gledanosti televizijske postaje Kanal Ri.
- Podržati prelazak s analognog na digitalni sustav emitiranja programa.

6.2. INFRASTRUKTURA

6.2.1. Prometna infrastruktura

Pravni/programski okvir:

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske, Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske, Prostorni plan Primorsko-goranske županije, Zakon o otocima, drugi važeći zakonski i podzakonski akti iz područja prometa i prometne infrastrukture

Ključni problem:

- Nedovoljno je definirana strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske i Županije, i nedovoljna je koordinacija između različitih subjekata odgovornih za provedbu prometnog razvitka.

Ciljevi i prioriteta djelovanja

- U čvorištu Rijeka treba povezati sve podsustave upravljanja prometom u jedan prometno-logistički centar iz kojeg će se optimalizirati ta djelatnost u funkciji gospodarstva.
- Izraditi Akcijski plan za realizaciju (po nositeljima) za svaki segment »čvora« na temelju Strategije prometnog razvitka Županije te Prostorno i prometno integralne studije Primorsko-goranske županije i Grada Rijeke.
- Verificirati redefiniranje ŽČR u funkciji razvoja luke Rijeke i dijelom u funkciji razvoja grada Rijeke.
- Dovršiti izgradnju ČČR u njegovoj cjelovitoj prometnoj funkciji i s mogućnošću daljnjeg razvoja u funkciji Grada Rijeke.
- Uspostaviti Zemaljsko-pomorski terminal putnika na području luke Rijeke na najpovoljnijoj lokaciji za putnike i to na svim razinama i jednom mjestu.
- Na plovnom području Kvarnera verificirati mrežu linija javnog prijevoza putnika (uključujući i obale Istarske te Ličko-senjske županije), te tako učiniti iskorak za realizaciju takozvane Plave magistrale i to sve uskladiti s Programom održivog razvoja otoka.

Mjere:

- Aktivno moraju sudjelovati upravne i političke strukture Županije na provedbi državnih obveza vezanih uz izgradnju infrastrukture planiranog prostorno prometnog rješenja u središtu Županije.
- Održavati red lučkog prometa i sigurnosti plovidbe.
- Pojačati ekološku zaštitu u lukama i povećati učinkovitost zaštite mora od izvanrednog onečišćenja.
- Uspostaviti županijske i međužupanijske brodske linije za bolje povezivanje kopna i otoka.

6.2.2. Ceste i željeznice

Pravni/programski okvir:

Zakon o prostornom uređenju i gradnji, Zakon o javnim cestama, Pravilnik o održavanju i zaštiti javnih cesta, Odluka o razvrstavanju javnih cesta u državne, županijske i lokalne ceste, Zakon o inspekciji cestovnog prometa i cesta, Zakon o željeznicama, Zakon o zračnim lukama, te odluke nadležnih županijskih tijela o raspoređivanju financijskih sredstva osiguranih u proračunu Županije namijenjenih za provedbu planova i programa

Od kapitalne cestovne, željezničke i zračne prometne infrastrukture na području Županije nalaze se:

- autoceste: A6 / Rijeka - Zagreb; A7 / Rupa - Rijeka - Sv. Kuzam; i dio A8 / Matulji - Tunel Učka.
- 525 km državnih cesta te 954,4 km županijskih i lokalnih cesta.
- magistralne pruge Šapjane - Rijeka i Rijeka - Zagreb.
- pruga I. reda Škrlevo - Bakar i Sušak - Rijeka.
- aerodromi Zračna luka Rijeka, Grobnik, Mali Lošinj i Unije.

Ključni problemi:

- Ceste:

- nezavršen puni profil autoceste na dionici čvor Škurinje - čvor Orehovica i neizgrađenost dionice autoceste Križišće - Žuta Lokva,
- nedovoljno je kvalitetna mreža državnih cesta koja povezuje značajne objekte (luka Rijeka, trajektne luke Brestova i Jablanac),
- nedovoljan je standard državnih cesta na otocima Krku, Cresu, Lošinj i Rabu,
- cestovna je nepovezanost naselja u Kupskoj dolini,
- nepovezanost je CZGO Marišćina s mrežom javnih cesta,
- nedostaju financijska sredstva za izgradnju i održavanje županijskih i lokalnih cesta.

- Željeznice:

- tehnički je i tehnološki zastarjela željeznička infrastruktura,
- nezadovoljavajuća suradnja s nadležnim institucijama.

- Aerodromi:

- tehnički je i tehnološki zastarjela aerodromska infrastruktura,
- nesređeni su imovinsko-pravni odnosi.

Ciljevi i prioriteta djelovanja:

• Ceste:

- o poticati završetak punog profila autoceste na dionici od čvora Škurinje do čvora Orehovica,
- o nastaviti izgradnjom autoceste od Križišća do Žute Lokve,

- o sudjelovati u realizaciji pripremnih radnji i rješavanju imovinsko-pravnih odnosa u vezi s izgradnjom nove ceste za CZGO Marišćina,
- o završiti modernizaciju državnih cesta na otocima Krku, Cresu, Lošinj i Rabu,
- o pomagati rekonstrukciju i sanaciju županijskih, lokalnih i nerazvrstanih cesta na području gradova i općina,
- o koordinirati i usklađivati aktivnosti na povećanju sigurnosti cestovnog prometa i protočnosti na cestama.

• **Željeznice:** uspostaviti suradnju s nadležnim institucijama radi povećanja sigurnosti prometa na željezničko-cestovnim prijelazima.

• **Aerodromi:**

- o odrediti opremu i uređaje koji zadovoljavaju minimalni međunarodni standard sigurnosti u zračnom prometu, primjeren očekivanom domaćem i međunarodnom prometu, te odrediti razinu obnove aerodromskih objekata,
- o urediti imovinsko-pravne odnose na aerodromu Unije, radi ishođenja trajne uporabne dozvole za osiguranje nesmetanog nastavka održavanja postojeće zračne linije između Unija i Malog Lošinja, zamjenom zemljišta između privatnih vlasnika i Grada Malog Lošinja,
- o razriješiti upravljanje Zračnom lukom Rijeka kroz prijenos vlasničkih udjela sa Republike Hrvatske na Primorsko-goransku županiju, odnosno koncesioniranjem, u cilju daljnjeg razvoja, modernizacije i povećanja zračnog prometa,
- o nastojati prenijeti vlasničkih prava aerodroma Grobnik s Republike Hrvatske na Primorsko-goransku županiju i zainteresirane jedinice lokalne samouprave,
- o podržati proširenje kapaciteta na aerodromu Lošinj te mogućnost realizacije aerodroma Rab.

Mjere:

- Poticati izradu, koordiniranje i usklađivanje planova i programa investicijskih ulaganja radi učinkovite i optimalne realizacije projekata izgradnje, obnove i održavanja kapitalne prometne infrastrukture.
- Predlagati dodjelu financijske pomoći za one programe investicijskih ulaganja koji pridonose povećanju sigurnosti u cestovnom, željezničkom i zračnom prometu.
- Poticati izradu novih modela financiranja izgradnje i održavanja županijskih i lokalnih cesta.
- Definirati status aerodroma Grobnik i nastojati ga pretvoriti u regionalno uzletno-sletnu stazu.
- Poticati izradu i realizaciju povezanosti CZGO Marišćina s mrežom javnih cesta.

6.2.3. Lučko, izvanlučko područje i pomorsko dobro

Pravni/programski okvir:

Pomorski zakonik, Zakon o prostornom uređenju i gradnji, Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama, Uredba o postupku utvrđivanja granica pomorskog dobra, Pravilnik o evidentiranju i obilježavanju pomorskog dobra, Uredba o postupku davanju koncesija na pomorskom dobru, Plan intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj, Pravilnik o vrstama morskih plaža i uvjetima koje moraju zadovoljavati, Uredba o razvrstaju luka za javni promet i luka posebne namjene, Uredbe kojima moraju udovoljavati luke, Naredba o visini naknade za upotrebu pomorskog dobra koju plaćaju vlasnici brodice i jahti upisanih u očevidnik brodice, odnosno jahti

Ključni problemi:

- *Granice pomorskog dobra*: skup je, opsežan, složen i dugotrajan postupak utvrđivanja granica pomorskog dobra, te spora provedba parcelacijskog elaborata u katastru nekretnina pri Državnoj geodetskoj upravi i uknjižba pomorskog dobra u zemljišne knjige pri općinskim sudovima.
- *Koncesije*: ne postoji jedinstveni informacijsko-knjigovodstveni sustav, neusklađene su zemljišne knjige i katastri, česte su promjene i nedorečenost zakonskih propisa, ne postoje prostorni planovi nižeg reda, spora je uknjižba pomorskog dobra u zemljišne knjige pri općinskim sudovima.
- *Brodice*: neprestane su promjene podataka o brodicama i vlasnicima brodica, ne postoji automatska obrada i razmjena podataka iz očevidnika brodica i upisnika jahti koji se vode pri Lučkoj kapetaniji Rijeka.
- *Zaštita morskog okoliša*: ne postoje razrađeni projekti za opremanje i brzo djelovanje kod onečišćenja većih razmjera.
- *Županijske lučke uprave*: nedostaju vezovi za stanovništvo, prolazne goste, gospodarske i ribarske brodove, legalizacija i uvrštenje novih lučkih bazena u sustav Županijske lučke uprave, osiguranje izvora financiranja i novčanih sredstava za sanaciju, građenje, legalizaciju i projektiranje postojećih (dotrajalih) obala.
- *Izvanredno upravljanje pomorskim dobrom*: osiguranje novčanih sredstava za izvanredno održavanje pomorskog dobra.

Ciljevi i prioriteta djelovanja:

- *Granice pomorskog dobra*: nastaviti sustavno i stalno utvrđivati granice pomorskog dobra do ukupno 60% granica pomorskog dobra u Županiji i nastaviti razvoj GIS-a pomorskog dobra.
- *Koncesije*: nastaviti informatizacijom postupka koncesioniranja, uvoditi nerazvrstane luke u sustav koncesioniranja, započeti s koncesioniranjem podzemskih instalacija i područja koja se koriste bez koncesije, a ograničena je opća javna upotreba pomorskog dobra.
- *Brodice*: poboljšati naplatu do 95%, unaprijediti postupak ažuriranja baze podataka, inicirati uspostavu informatičke razmjene podataka iz očevidnika brodica i upisnika jahti koji se vode u Lučkoj kapetaniji Rijeka.
- *Županijske lučke uprave*: podizati razine usluge i nastavak aktivnosti na održavanju i modernizaciji važnijih objekata nadgradnje i podgradnje u lukama otvorenim za javni promet, povećati broj vezova za lokalno stanovništvo, uključivati nerazvrstane luke u sustav županijskih lučkih uprava.
- *Izvanredno upravljanje pomorskim dobrom*: utvrditi lokacije najkritičnijih oštećenja i njihovo saniranje, te dovesti u stanje primjereno za redovito održavanje, te sustavno i neprekidno izvoditi radove i kontrolu izvedenog održavanja.

Mjere:

- *Granice pomorskog dobra*: surađivati i koordinirati sa svim državnim i županijskim institucijama uključenima u postupak utvrđivanja granica pomorskog dobra i upisa pomorskog dobra u zemljišne knjige.
- *Koncesije*: poticati uspostavu jedinstvenoga informacijsko-knjigovodstvenog sustava i suradnju s Lučkom kapetanijom Rijeka radi utvrđivanja korisnika pomorskog dobra bez pravnog osnova, te surađivati s nadležnim ministarstvima radi učinkovitijeg upravljanja pomorskim dobrom.

- *Brodice*: izdavanje rješenja o plaćanju naknade, pokretanje postupka prisilne naplate putem ovrhe, predlaganje uvođenja kaznenih odredbi za neplatiše, predlaganje uvođenja godišnjih vinjeta za upotrebu pomorskog dobra i uspostava suradnje s nadležnim ministarstvom.
- *Zaštita morskog okoliša*: unaprijediti postojeći sustav i učinkovitost djelovanja Županijskoga operativnog centra Primorsko-goranske županije na provedbi Plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora.
- *Županijske lučke uprave*: održavati red, lučki promet i sigurnost plovidbe u lukama, ulagati u održavanje i razvoj luka, legalizirati i uvrstiti nove lučke bazene u sustav Županijske lučke uprave, promicati zaštitu mora i ekološku zaštitu lučkog područja.
- *Izvanredno upravljanje pomorskim dobrom*: neprekidno pratiti i snimati postojeće stanje, određivati prioritete i plan ulaganja u izvanredno održavanje, izraditi projektne i tehničku dokumentaciju.

6.2.4. Vodna infrastruktura (vodoopskrba i odvodnja)**Pravni/programski okvir:**

Zakon o vodama, Prostorni plan Primorsko-goranske županije, Vodoopskrbni plan PGŽ, te ostali zakonski i podzakonski akti

6.2.4.1. Vodoopskrba

Na području Županije postotak priključenosti na javni vodovod iznosi 95%, ali stanje vodoopskrbe nije zadovoljavajuće. Postoji nedovoljna povezanost sustava i veliki gubici u mreži, a pojedina područja nemaju izgrađene sustave. Pitanje zaštite voda je visoko prioritarno pitanje.

Ključni problemi:

- Raspoloživa izvorišta nisu ravnomjerno raspoređena u odnosu na područja potrošnje.
- Nedovoljna je povezanost sustava i veliki su gubici u mreži.
- Centralizirano je upravljanje vodnim resursima.
- U nekim sustavima (Delnice, Čabar, Opatija, Krk) potrebe za vodom u ljetnim mjesecima nadmašuju raspoložive zalihe.
- Teškoće su na područjima gdje nema izgrađenog sustava kao što su gornja zona Općine Matulji, dio općine Mošćenička Draga, Općine Lovran te sjeveroistočni i jugozapadni dijelovi otoka Krka.
- Postojeća komunalna društva, slijedom nove prostorne organizacije Republike Hrvatske, postala su automatizmom koncesionari za distribuciju vode, ali i na vodu za piće i ne mogu svi pružiti istu sigurnost i kvalitetu usluge potrošačima.
- U pripremi je novi Zakon o vodama koji djelatnost vodoopskrbe definira kao »nadkomunalnu« djelatnost, te bi Županija trebala sudjelovati u uspostavljanju nove organizacije te djelatnosti.

Ciljevi i prioriteta djelovanja:

- Okrupnjavati i u konačnici povezati vodoopskrbene sustave u jedinstveni sustav na razini Županije, te dovesti vodu iz javnog vodoopskrbnog sustava u područja koja još nemaju vodovod.
- Očuvati količine i kakvoću vode za piće.
- Kontrolirati upravljanje ukupnim resursom voda za piće.
- Razviti vodoopskrbu gdje još nije prisutna, te gdje je upitna kvaliteta i sigurnost opskrbe.
- Sagraditi vodoopskrbnu mrežu gdje još nije prisutna i gdje je upitna kvaliteta i sigurnost opskrbe.

- Sagrađiti zahvat vode na akumulaciji Lokvarka s pripadajućim uređajima i cjevovodima.
- Uspostaviti nove učinkovitije organizacije nadkomunalne djelatnosti vodoopskrbe.

Mjere:

- Ostvariti sufinanciranjem izgradnju višegodišnjih kapitalnih projekata i to:
 - Regionalnog vodoopskrbnog sustava Gorskog kotara,
 - Vodoopskrbnog sustava Liburnije,
 - Vodoopskrbnog sustava otoka Krka i
 - Ostalih vodoopskrbnih sustava.
- U suradnji s jedinicama lokane samouprave i komunalnim društvima pripremiti projekte izgradnje sustava vodoopskrbe radi kandidiranja za korištenje sredstava ministarstava i fondova Europske Unije.
- Osigurati financijska sredstva u županijskom proračunu za poticanje realizacije projekata izgradnje i rekonstrukcije sustava vodoopskrbe za gradove i općine s nedostatnim proračunskim sredstvima, te za područja gdje vodoopskrba nije izgrađena i gdje su upitni njezina kvaliteta i sigurnost.
- Poticati racionalnije korištenje vode kroz saniranje vodoopskrbne mreže i smanjivanje gubitaka vode.

6.2.4.2. Odvodnja

Na području Županije, osim Rijeke, sagrađene sustave odvodnje imaju samo uža područja većih naselja, te postotak priključenosti na javne sustave odvodnje daleko zaostaje za postotkom priključenosti na javne vodoopskrbne sustave. Također, u zaleđu većine izvorišta pitkih voda nema sagrađenih kanalizacijskih sustava (Grobnik, Gorski kotar).

Ključni problemi:

- Izgradnja sustava odvodnje znatno zaostaje za izgradnjom vodoopskrbnih sustava, te uz obalu dolazi do onečišćenja mora, a u kopnenom dijelu tla i podzemnih voda koje se koriste za vodoopskrbu i koje predstavljaju rezerve pitke vode.
- Tijekom niza godina građeni sustavi odvodnje uglavnom nisu sagrađeni do kraja (npr. sagrađen je glavni kolektor, a nije sagrađena sekundarna kanalizacijska mreža).
- Odvodnja komunalno potrošenih voda znatno zaostaje za stupnjem razvoja vodoopskrbe što može ugroziti kvalitetu voda za piće, mora i tla, ali i usporiti razvoj sustava odvodnje, koji je obveza jedinicama lokalne samouprave.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Sustav odvodnje treba dovesti što prije na razinu vodoopskrbe radi očuvanja kvalitete voda na izvorištu, te mora i tla.
- Dvesti u ravnotežu zahvaćenu i potrošenu vodu, odnosno vraćati je u kvaliteti primjerenoj prirodnom sustavu.
- Sagrađiti sustave odvodnje u jedinicama lokalne samouprave Gorskog kotara radi zaštite izvorišta vode za piće (lokalnih izvora i izvora u priobalju).
- Sagrađiti sustave odvodnje otpadnih voda priobalnih i otočnih jedinica lokalne samouprave i središnje uređaje za pročišćavanje otpadnih voda s podmorskim ispustima, te sustave odvodnja i pročišćavanja otpadnih voda industrije.
- Uspostaviti novu učinkovitiju organizaciju nadkomunalne djelatnosti odvodnje.

Mjere:

- U suradnji s jedinicama lokane samouprave i komunalnim društvima pripremiti projekte izgradnje sustava odvodnje radi kandidiranja za korištenje sredstva ministarstava i fondova Europske unije.
- Osigurati financijska sredstva u županijskom proračunu za poticanje realizacije projekata izgradnje i rekonstrukcije sustava odvodnje, za općine i gradove s nedostatnim proračunskim sredstvima.
- Sudjelovati u uspostavi nove organizacije »nadkomunalne djelatnosti« odvodnje.

6.2.4.3. Novi sustav gospodarenja otpadom**Pravni/programski okvir:**

Zakon o otpadu s podzakonskim propisima, Zakon o komunalnom gospodarstvu, Strategija gospodarenja otpadom RH, Prostorni plan Primorsko-goranske županije i Plan gospodarenja otpadom Primorsko-goranske županije

U skladu s propisima, Županija se opredijelila za uspostavu novoga, suvremenoga, integralnog sustava gospodarenja otpadom. Sustav je u cijelosti definiran, a za CZGO Marišćina izrađena je projektna dokumentacija i ishodovane su potrebne dozvole. Projekt je kandidiran za sredstva EU predpristupnog IPA fonda. S obzirom na sufinanciranje i zahtjeve od strane IPA fonda potrebno je izraditi dodatnu projektnu dokumentaciju i ishoditi dodatne građevinske dozvole za sadržaje radne zone, odlagališne prostore i pet pretovarnih stanica (na otocima Cresu, Krku i Rabu te Novom Vinodolskom i Delnicama). Slijedi prema metodologiji EU, izrada natječajne dokumentacije i provedba natječaja, te odabir izvođača i izgradnja I. faze CZGO Marišćina.

Ključni problemi:

- Kašnjenje u pripremi izgradnje nove centralne zone za gospodarenje otpadom kao i s uvođenjem novog sustava u cjelini.
- Usporena sanacija i zatvaranje postojećih odlagališta komunalnog otpada kojima upravljaju komunalna društva.
- Nizak postotak komunalnog otpada koje se reciklira i nedovoljan broj reciklažnih dvorišta.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Sagrađiti I. fazu CZGO Marišćina - centralnog objekta integralnog sustava gospodarenja otpadom Županije, sufinanciranjem sredstvima Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, IPA prepristupnog fonda EU, te jedinica lokalne samouprave.
- Uspostaviti jedinstveni sustav gospodarenja otpadom Primorsko-goranske županije i sanirati postojeća odlagališta komunalnog otpada.
- Postignuti višu razinu izobrazbe stanovništva.

Mjere:

- Sagrađiti I. fazu CZGO Marišćina te politički, financijski i stručno sudjelovati i koordinirati realizaciju integralnog sustava gospodarenja otpadom u Županiji.
- Koordinirati i sudjelovati u izgradnji pet pretovarnih stanica na otocima Cresu, Krku, Rabu, te Novom Vinodolskom i Delnicama, u skladu s utvrđenim modelom sufinanciranja, čime se omogućava zatvaranje i sanacija postojećih odlagališta komunalnog otpada.

- Pripremiti i koordinirati aktivnost na izobrazbi stanovništva o postupanju s otpadom, a posebno izobrazba školskog uzrasta.
- Poticati izgradnju reciklažnih dvorišta i uspostavu i razvoj sustava odvojenog prikupljanja otpada.

6.2.4.4. Melioracijska odvodnja i navodnjavanje

Pravni/programski okvir:

Zakon o vodama i Plan navodnjavanja Primorsko-goranske županije

Temeljem Zakona o vodama Županija je nadležna za vodnogospodarske djelatnosti detaljne melioracijske odvodnje i navodnjavanja te je zadužena za niz aktivnosti koje su u prijelaznom razdoblju od tri godine provodile Hrvatske vode. Novi Zakon o vodama i nadalje ove vodnogospodarske djelatnosti ostavlja u nadležnost Županiji.

Ključni problemi:

- Nedovoljno je održavanje postojećih sustava melioracijske odvodnje.
- Nedovoljno je sagrađena mreža.
- Nije riješen imovinsko-pravni status objekata melioracijske odvodnje (vodno dobro).
- Nije definirana organizacija upravljanja postojećim i planiranim sustavima.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Preuzeti objekte od Hrvatskih voda na upravljanje.
- U suradnji s Hrvatskim vodama dovršiti postupak sanacije postojećih sustava.
- Uspostaviti novu organizaciju ove vodnogospodarske djelatnosti u nadležnosti Županije.

6.2.5. Energetika Primorsko-goranske županije

6.2.5.1. Sustavno gospodarenje energijom u Primorsko-goranskoj županiji

Pravni/programski okvir:

Nacrt Prijedloga strategije održivog razvoja RH, Prilogodba i nadogradnja strategije energetskog razvoja RH, Zakon o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji, Zakon o prostornom uređenju i gradnji, EU Direktiva 2002/91/EC, Energetska povelja (MINGORP-UNDP) i drugi pravni instrumenti za poticanje energetske učinkovitosti, primjene obnovljivih izvora energije i očuvanja klime

Energetika Primorsko-goranske županije u narednom razdoblju mora odabrati vlastita rješenja koja će moći odgovoriti na različite izvane definirane zahtjeve i potrebe koji nisu uvijek sukladni. Nacionalni energetske strateški dokumenti Primorsko-goransku županiju pozicioniraju kao energetske čvorište za fosilna goriva. Međutim, činjenica da se bližimo kraju ere fosilnih goriva i ulazimo u razdoblje energetske i klimatske neizvjesnosti, nalaže potrebu sve veće upotrebe obnovljivih izvora energije. Stoga je potrebno odabrati takva energetska rješenja koja će postupno smanjivati našu osjetljivost na vanjske neizvjesnosti. U tom smislu, Primorsko-goranska županija će svoje napore u energetici usmjeriti na mjere energetske učinkovitosti i što veću primjenu obnovljivih izvora energije, a gdje to još nije moguće, na primjenu najčistijih goriva (prirodni plin). Nužno je uložiti maksimalne napore na smanjivanju vlastite ovisnosti o uvoznim energentima na

način da se maksimalno iskoriste vlastiti potencijali obnovljivih izvora energije. Za iskorištavanje tih potencijala treba u što većoj mjeri koristiti vlastite projektne, proizvodne, montažerske i ine resurse, kako bi se putem primjene obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti (OIE i EE) otvorilo što više novih radnih mjesta.

Primorsko-goranska županija će obaviti svoju ulogu nacionalnoga energetske čvorišta, ali će ustrajati da se svi tehnički procesi pritom odvijaju po najvišim ekološkim standardima i da se teži ostvarivanju maksimalne sinergije sa okruženjem.

Ključni problemi:

- Velika je nacionalna i županijska ovisnost o uvoznim fosilnim gorivima.
- Nedovoljna je svijest građana o budućim ograničenjima s obzirom na uporabu energije i klimu.
- Nedovoljno je strukturirana i jasna politika i način djelovanja na području energetike na prostoru Županije.
- Nedostatni kapaciteti (proizvodni, projektantski, montažerski, održavanja, obrazovni, znanstveni...) za široku primjenu OIE i EE, kao i svijest koliko bi se radnih mjesta za ove aktivnosti moglo otvoriti.
- Nedostatni je nacionalni i županijski financijski poticaji i složen je postupak za masovnije korištenje OIE i EE.
- Prilikom odlučivanja o raspodjeli resursa Županije, još uvijek se nedovoljno uzima u obzir utjecaj klimatske i energetske neizvjesnosti.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- U okviru Strategije razvoja Primorsko-goranske županije treba analizirati ovisnost ključnih gospodarskih i društvenih aktivnosti o energiji i njihovoj osjetljivosti na poremećaje u njezinoj opskrbi, te predvidjeti mjere smanjivanja ovisnosti o uvoznjoj energiji.
- Sukladno potpisanoj Energetskoj povelji, Županija će aktivno promovirati i, u skladu s mogućnostima Proračuna, financijski pomagati građanske inicijative i inicijative gospodarstva na primjeni OIE i EE - putem Regionalne energetske agencije (REA).
- Na objektima kojima upravlja ili im je vlasnik Županija provodit će se mjere i zahvati iz područja OIE i EE kojima će se smanjivati potrošnja fosilnih goriva i električne energije iz mreže za 5% godišnje.
- Tijekom preispitivanja uloge i zadataka mreže postojećih županijskih javnih ustanova i poduzeća procjenjivat će se i njihova potencijalna uloga na širenju primjene OIE i EE.
- Podignuti opću svijest o djelovanju kraja ere fosilnih goriva i klimatskih promjena na naše živote putem školskog sustava i neformalnih oblika obrazovanja.

Mjere:

- Osigurati vodeću koordinativnu ulogu Regionalnoj energetskoj agenciji Kvarner u sektoru energetike na području PGŽ.
- Sa Sveučilištem u Rijeci i Zakladom Sveučilišta dogovoriti i provesti široko uključivanje energetske i klimatske tematike (ili općenito - tematike održivog razvoja) u neobavezne programe osnovnoškolskih, srednjoškolskih i sveučilišnih ustanova, radi podizanja opće razine svijesti o neminovnim promjenama u načinu življenja, te osmišljavati odgovarajuće obrazovne kampanje prema građanstvu.
- Uvrštavati sufinanciranje obnovljivih izvora energije i projekata energetske učinkovitosti među prioritete Regionalne banke.

- Poticati suradnju javnog sektora (županijskih upravnih odjela, javnih ustanova i poduzeća, općina i gradova) s građanskim inicijativama i inicijativama poslovnog sektora na masovnoj primjeni OIE i EE.
- Osnovati tim za energetska efikasnost sukladno »Energetskoj povelji« - »dovesti vlastitu kuću u red«. Provoditi sve radnje kojima će se povećati učinkovitost korištenja energije u objektima kojima upravlja PGŽ. Kada je god to moguće primijeniti obnovljive izvore energije, ostvarujući time smanjenje potrošnje energenata.
- Izraditi Plan otpornosti na klimatske i energetske poremećaje Primorsko-goranske županije.

6.2.5.2. LNG terminal u Omišlju

Pravni/programski okvir:

Strategija i Program prostornog uređenja RH, te Prostorni plan Primorsko-goranske županije.

Izgradnja LNG terminala u Omišlju nacionalni je projekt od međunarodnog interesa za bolje energetska pozicioniranje Republike Hrvatske na razini EU. Realizacija navedenog projekta ujedno predstavlja značajan razvojni potencijal šireg područja PGŽ. Pritom se misli na mogućnost sinergijskih efekata s velikim postrojenjima u blizini, mogućnost izgradnje skladišta/hladnjača, osiguranje dovoljne količine plina, te prelazak TE Rijeka na plin kao pogonski energent, plinifikaciju otoka Krka i drugo.

Ključni problemi:

- Nedostatak diversifikacije pravaca i energetska izvora na državnoj i regionalnoj razini.
- Prevelika ovisnost o uvoznom plinu.

Ciljevi i prioriteta djelovanja:

- Omogućiti prelazak velikih energetska objekata na prirodni plin kao pogonski energent.
- Osigurati sinergijski utjecaj LNG terminala na okolna postrojenja i ukupno gospodarstvo.
- Osigurati povoljnije uvjete korištenja energenata stanovnicima Županije.

Mjere:

- Pratiti provedbu projekta s posebnim naglaskom na strogo poštovanje svjetskih ekoloških i sigurnosnih uvjeta.
- Razvijati prateće sadržaje uz LNG terminal (komora za hlađenje i sl.).
- Izraditi Studiju mogućih sinergijska učinaka okolne industrije s LNG terminalom.

6.2.5.3. Plinifikacije Primorsko-goranske županije

Pravni/programski okvir:

Zakon o tržištu plina, Zakon o energiji, Zakon o regulaciji energetska djelatnosti, Prostorni plan Primorsko-goranske županije, Strategija energetska razvitka PGŽ, Studija i Idejni projekt plinifikacije Primorsko-goranske županije.

Projekt plinifikacije jedan je od temeljnih razvojnih projekata PGŽ. Povezivanjem na magistralni plinovod Pula - Karlovac ispunjeni su preduvjeti za priključenje potrošača s područja Županije na prirodni plin. S obzirom da su dodijeljene koncesije za prvo koncesijsko područje (Rijeka,

riječki prsten i otok Krk), nužno je osigurati stručnu i administrativnu potporu građanima i koncesionarima, te poticati razvoj distribucijska sustava plinovoda na područjima gdje koncesije još nisu dodijeljene.

Ključni problem:

- Nedostatak plina kao kvalitetnog i ekonomski prihvatljivog energenta.

Cilj i prioritet djelovanja:

- Plinifikacija cjelovitog područja Županije.

Mjere:

- Nastaviti aktivnosti na provedbi koncesijska postupka za plinifikaciju koncesijska područja 2. - Gorski kotar, te koncesijska područja 3. - otoci Rab, Cres i Mali Lošinj.
- Pratiti ispunjenje obveza koncesionara prema potpisanim koncesijskim ugovorima.
- Poticati korištenje prirodnog plina brojnim mjerama.

6.3. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

6.3.1. Županijske ustanove u kulturi

Pravni/programski okvir:

Zakon o ustanovama, Zakon o muzejima, Zakon o financiranju javnih potreba u kulturi, Zakon o javnoj nabavi, Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Zakon o proračunu, Kolektivni ugovor s Hrvatskim sindikatом djelatnika u kulturi RH, statuti ustanova kulture i odluke Županijske skupštine.

Primorsko-goranska županija osnivač je tri ustanove kulture, djelovanjem značajnih i izvan njezinih granica:

1. Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka,
2. Prirodoslovnog muzeja Rijeka,
3. Ustanove Ivan Matetić Ronjgov Viškovo.

Kao osnivač, Županija je dužna osigurati materijalne uvjete za rad ovih ustanova pa im se, kao proračunskim korisnicima, financira redovita djelatnost, ulaganje u prostore ili građevine, te programske aktivnosti.

Ključni problemi:

- Prostor Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka (nekadašnje »Guvernerove palače«) koristi se za veliki broj kulturnih i protokolarnih događaja, što otežava organizaciju rada Muzeja.
- U dijelu zgrade Guvernerove palače smješten je Županijski centar za obavješćivanje, čija djelatnost nije sukladna muzejskoj.
- Zgrada Guvernerove palače je zaštićeni spomenik kulture nulte kategorije i potrebna su stalna ulaganja, kako bi se do kraja privela svrsi i zaštitila od propadanja.
- Mali prostorni kapaciteti zgrade i okoliša Prirodoslovnog muzeja ograničavaju daljnji razvoj ustanove.

Ciljevi i prioriteta djelovanja:

- Ustanovama treba omogućiti da uz postojeće programske aktivnosti pokrenu nove, od interesa za Županiju, unaprjeđuju kvalitetu prezentacije sadržaja i intenziviraju javno djelovanje.

- U muzejima ostvariti uvjete potrebne za zadržavanje statusa matičnih muzeja za prezentaciju i čuvanje muzejske građe.
- Proširiti pedagoški rad ustanova kako bi se u aktivnosti uključili i učenici sa šireg područja Županije.
- Putem suradnje ustanova sa subjektima u turizmu, vrednovati sadržaje turističkom ponudom.
- Dovršiti uređenje stalnih muzejskih postava radi suvremene prezentacije muzejske građe.
- Proširiti programske aktivnosti očuvanja narodne baštine i autohtonoga čakavskog izraza Ustanove Ivan Matetić Ronjgov i obuhvatiti veći broj korisnika.
- Planirati i realizirati daljnje uređenje zgrade Guvernerove palače (projekt sanacije perivoja, uređenje i privođenje namjeni za muzejske sadržaje, te uređenje suvenirnice u prostoru nekadašnjeg Pythona).
- Razmotriti moguća rješenja alternativnog smještaja Prirodoslovnog muzeja.

Mjere:

- Osigurati sredstva za rad i planirane programske aktivnosti, te za ulaganja u prostore i opremu ustanova.
- Planirati rješavanje prostornih problema u suradnji s odgovarajućim subjektima.
- Intenzivirati aktivnosti ustanova za postizanje većeg financiranja programa iz izvora izvan Županijskog proračuna, te kandidiranje projekata u pretpristupne fondove EU.

6.3.2. Županijske ustanove školstva**Pravni/programski okvir:**

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Zakon o ustanovama, Zakon o javnoj nabavi, Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Zakon o proračunu, Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja, Državni pedagoški standard srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja, Kolektivni ugovor za zaposlenike u osnovnoškolskim ustanovama i Kolektivni ugovor za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama.

Ključni problemi:

- Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi osnivač ima velike obveze u odnosu na ustanove, a nema odgovarajuća prava (nema utjecaja na izbor ravnatelja, nema većinu u školskim odborima pa ne može utjecati na donošenje poslovnih odluka, itd.).
- Nedovoljno su definirane funkcije i podjele poslova između subjekata koji su uključeni u proces decentralizacije - osnivača, Ureda državne uprave, Prosvjetne inspekcije, državnih agencija i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.
- Odlukama Vlade RH o minimalnim financijskim standardima koja se utvrđuju svake godine, sredstva za investicijsko održavanje školskih objekata nisu dovoljna za potrebe održavanja 162 objekata osnovnog i srednjeg školstva.
- Uvjeti rada u objektima školstva uglavnom ne udovoljavaju odredbama propisanim Državnim pedagoškim standardima osnovnog i srednjeg školstva.
- Nema dovoljno školskih sportskih dvorana i drugih sportskih objekata za potrebe nastave, osobito u srednjoškolskim ustanovama u gradu Rijeci, te nekim ustanovama na otocima i u Gorskom kotaru.

- Sredstva za kapitalnu izgradnju objekata, koja se utvrđuju za svaku godinu Odlukama Vlade RH o minimalnim financijskim standardima, nisu dovoljna za potrebe izgradnje novih školskih objekata i školskih sportskih dvorana.

Ciljevi i prioriteta djelovanja:

- Svim učenicima omogućiti kvalitetno obrazovanje i uspješni razvoj potencijalnih sposobnosti uz jednake uvjete.
- Sustavnim ulaganjima u objekte i opremu osigurati kvalitetne uvjete za odvijanje nastavnog procesa.
- Posebnu pažnju obratiti područjima gdje županijske ustanove školstva djeluju u otežanim uvjetima (otoci, Gorski kotar) i uvažavati njihove potrebe.
- Utvrditi prijedlog nove mreže školskih ustanova osnovnog i srednjeg školstva.
- Racionalizirati sve troškove, a posebno troškove energenata, kako bi se raspoloživa sredstva preraspodijelila radi poboljšanja materijalnih uvjeta rada ustanova školstva.
- Postupno usklađivati uvjete rada ustanova školstva s odredbama Državnoga pedagoškog standarda osnovnog i srednjeg školstva, sukladno terminskom planu do zaključno 2022. godine.
- Usklađivati programe i metodologiju s EU standardima.
- Poticati međunarodnu suradnju i mobilnost učenika, nastavnika i uprava s ciljem upoznavanja učenika s EU, te transfera znanja između nastavnika i uprava.
- Usklađivati obrazovne programe s potrebama županijskog gospodarstva.
- Financirati programe u školama iznad osnovnoga zakonskog standarda (šire javne potrebe) uvodeći nove sadržaje, a osobito programe prevencije. Uključiti sve osnovne i srednje škole, a broj obuhvaćenih učenika povećati za najmanje 15%.
- Planirati i graditi nove objekte školstva sukladno Državnom pedagoškom standardu, a posebno one koji će osigurati uvjete za rad škola u jednoj smjeni. To su:
 - o Novi objekti - školska sportska dvorana u Kastvu, osnovna škola u Baški, gimnazije u Rijeci, školske sportske dvorane u Krku, Matuljima i Ravnoj Gori.
 - o Rekonstruirati i dograditi osnovne škole u Cresu, Školu za primijenjenu umjetnosti u Rijeci, osnovne škole u Kastvu, Viškovu, Matuljima i Delnicama, te rekonstruirati zgradu Strojarsko-brodograđevne škole za industrijska i obrtnička zanimanja.
- Kupiti i urediti zgradu Građevinskog fakulteta u Rijeci za potrebe Medicinske škole u Rijeci.
- Planirati i postupno uvoditi isplativije izvore energije za sustave centralnih grijanja (plin, drvna masa u Gorskom kotaru).
- Suradivati s jedinicama lokalne samouprave u planiranju i financiranju izgradnje i rekonstrukcije objekata.
- Osigurati sufinanciranje kapitalnih projekata u školstvu od Ministarstva regionalnog razvoja, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Agencije za energetska učinkovitost, iz kredita Svjetske banke putem Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, te EU pretpristupnih fondova.

Mjere:

- Namjenski i transparentno planirati raspodjelu raspoloživih decentraliziranih sredstava.
- Pratiti i analizirati sustave decentraliziranog financiranja školstva i predlagati način racionalizacije i poboljšanja.

- Doradivati kriterije i mjerila za decentralizirano financiranje uz nužno usklađivanje s kretanjima vanjskih ekonomskih čimbenika i novim opravdanim potrebama korisnika.
- Jačati »on line« komunikacije s ustanovama školstva, usavršavati funkcionalne mogućnosti računalnog programa riznice kojim se izravno prati i kontrolira financijsko poslovanje ustanova.
- Utvrditi potrebe škola i financiranje programa širih javnih potreba, te uvesti nove programe.
- Unaprjeđivati komunikaciju i suradnju s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa, drugim ministarstvima i državnim agencijama u djelatnosti odgoja i obrazovanja.
- Unaprjeđivati komunikaciju i suradnju s gospodarskim sektorom i institucijama visokog obrazovanja.
- Osigurati uključivanje obrazovnih ustanova u programe međunarodne suradnje (npr. Life Long Learning, Comenius, Erasmus, Jadranska prekogranična suradnja itd.) s ciljem upoznavanja s EU, te razmjene znanja i dobrih praksi nastavnog i upravnog kadra s kolegama iz EU.

6.3.3. Županijske javne potrebe

Pravni/programski okvir:

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Zakon o predškolskom odgoju i naobrazbi, Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, Zakon o financiranju javnih potreba u kulturi, Zakon o kulturnim vijećima, Zakon o športu i Zakon o tehničkoj kulturi.

Podzakonski propisi koji se odnose na osnovno i srednje školstvo, Katalog natjecanja i smotri učenika osnovnih i srednjih škola RH (za svaku školsku godinu), različite upute Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, odluke Županijske skupštine, Pravilnik o kriterijima za odabir programa javnih potreba u području prosvjete, kulture, sporta i tehničke kulture koji će se financirati iz Proračuna Primorsko-goranske županije, Pravilnik o kriterijima za dodjelu županijskih stipendija studentima deficitarnih zanimanja i drugi.

Ključni problemi:

- Nedostatna su financijska sredstva za pokriće iskazanih potreba korisnika.
- Loša je priprema predloženih programa dijela korisnika, te nepravovremeno ili nekvalitetno izvještavanje o izvršenju.
- Nedorađeni su kriteriji za dodjelu financijskih potpora.
- Nedovoljno su razrađeni modeli za suradnju i koordinaciju svih subjekata na području djelovanja kulture.

Ciljevi i prioriteta djelovanja:

- Poticati ravnomjerni razvoj društvenih djelatnosti u gradovima i općinama na području Županije, sufinanciranjem programa odgoja i obrazovanja, kulture, sporta i tehničke kulture u provedbi ustanova, udruga i fizičkih osoba. Osobito poticati programe u manje razvijenim dijelovima Županije, a prije svega na otocima i u Gorskom kotaru.
- Posebno poticati programe za mlade, amaterizam, programe ustanova i institucija koje su svojim djelovanjem značajne za cijelu Županiju, tradicionalne manifestacije, te programe očuvanja kulturne baštine i autohtonog izraza.

- Nagradivati posebna postignuća u obrazovanju, kulturi, sportu i tehničkoj kulturi, stimulirati pojedinačnu i skupnu izvrsnost radi bolje društvene afirmacije i javne prezentacije djelatnosti.

Prioriteti u Programu javnih potreba u odgoju i obrazovanju:

- Poticati aktivnosti i stvaralaštvo djece i mladeži, stručno usavršavanje učenika, mladeži i djelatnika, izdavačku djelatnost i tradicionalne manifestacije u školstvu.
- U programu stipendiranja studenata deficitarnih zanimanja povećati broj korisnika za 20%. U programu povlaštenih studentskih kredita subvencionirati kamate za najviše 250 korisnika.
- Podupirati natjecanja i smotre učenika osnovnih i srednjih škola na županijskoj, međuzupanijskoj, državnoj i međunarodnoj razini.
- Poticati ostvarenje programa visokog školstva i znanosti putem suradnje sa Sveučilištem u Rijeci, osobito u programima Znanstveno-tehnološkog parka, Zaklade Sveučilišta, te Programu kreditiranja studenata.
- Ostvariti programe suradnje s Veleučilištem u Rijeci i drugim ustanovama visokog školstva i znanstvenim institucijama izvan Sveučilišta u Rijeci.
- Poticati i davati podršku uvođenju kvalitetnih programa provođenja slobodnog vremena djece i mladeži koji će u sebi sadržavati i odgojnu i obrazovnu komponentu.

Prioriteti u Programu javnih potreba u kulturi:

- Poticati programe ustanova u kulturi kojima nije osnivač Županija, a značajne su za šire okruženje.
- Podržavati program Goranska bibliobusna služba u provedbi Gradske knjižnice Rijeka, a na zahtjev korisnika povećati broj uključenih jedinica lokalne samouprave.
- Poticati kulturne manifestacije koje pridonose obogaćivanju turističke ponude gradova i općina, programe istraživanja i očuvanja kulturne, spomeničke baštine i autohtonog izričaja, te muzejske, galerijske, likovne, glazbene i kazališno-scenske programe.
- Pomagati izdavačku djelatnost značajnu za Županiju i nabaviti opremu subjektima kulture.
- Nagradivati kvalitetu u kulturi - iznimna postignuća na državnoj i međunarodnoj razini ustanova, udruga i pojedinaca u djelatnosti kulture.

Prioriteti u Programu javnih potreba u sportu i tehničkoj kulturi:

- Poticati amaterski sport, sportske aktivnosti mladih i ženski sport, vodene sportove u priobalju i na otocima, te zimске sportove i šah na području Gorskog kotara.
- Pomagati sportskim klubovima nabavu i održavanje sportske opreme.
- Financirati programe Županijske zajednice sportova: održavanje sportskih manifestacija i sudjelovanje sportaša u natjecanjima, izobrazbe stručnih kadrova, izdavačke djelatnosti u sportu, rada sportskih saveza, suradnje s HOO, rad županijskih trenera mladih uzrasta šahista i bočara, uvođenje županijskog trenera za mlade uzraste u još jednom sportu.
- Financirati županijsku razinu natjecanja školskih sportskih klubova, te klubova mladih tehničara osnovnih i srednjih škola.
- Poticati sportske i tehničke aktivnosti invalidnih osoba i invalida Domovinskog rata.
- Poticati programe popularizacije znanosti i tehnike, kreativnost mladih, te promaknuća tehnoloških inovacija.
- Nagradivati kvalitetu u sportu - iznimna postignuća na državnoj i međunarodnoj razini klubova i sportaša.

- Financirati programe Županijske zajednice tehničke kulture.
- Podupirati značajnije zimske sportske manifestacije u Gorskom kotaru.
- Poticati razvoj vodenih sportova u Gorskom kotaru: rafting, kajak i kanu u Brodu na Kupi, veslanje, ronjenje, podvodnu orijentaciju i jedrenje u Lokvama i Fužinama.
- Poticati nove sadržaje (sanjkanje) na skijalištima s odgovarajućom infrastrukturom - žičarom ili vučnicom (Mrkopalj, Petehovac, Tršće, Begovo Razdolje), te ljetne sadržaje.
- Financirati Goranski sportski centar - Runolist d.o.o, subvencioniranjem poslova gospodarenja i upravljanja sportskim objektima, te sufinanciranjem kapitalne izgradnje objekata sporta (druge faze Klizališta, skijaških skakaonica K-15 i K-35, nogometnog igrališta Petehovac u Delnicama).
- Sufinancirati kapitalne projekte izgradnje skijališta Bijela Kosa u Vrbovskom, HBC »Zagmajna« u Općini Mrkopalj, te obnovu planinarskog doma Snježnik.

Mjere:

- Sufinancirati programe i projekte prema prioritetima iz Pravilnika o kriterijima za odabir programa javnih potreba u području prosvjete, kulture, sporta i tehničke kulture.
- Racionalno i transparentno raspoređivati proračunska sredstva.
- Sufinancirati i pratiti izvršavanje ugovornih obveza korisnika sredstava.
- Usavršavati kriterije za dodjelu financijskih potpora uz aktivno sudjelovanje Kulturnog vijeća, Zajednice sportova i Zajednice tehničke kulture PGŽ.

6.3.4. Zdravstvena zaštita

Pravni/programski okvir:

Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Zakon o zdravstvenoj zaštiti, Zakon o zdravstvenom osiguranju, pripadajući podzakonski akti, Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2006-2011, Nacionalna strategija suzbijanja zlouporabe droga u RH 2006-2012, Zakon o otocima, normativni akti Županijske skupštine i Župana.

S osnova decentraliziranih funkcija Županija obavlja poslove investicijskog održavanja i investicijskog ulaganja u prostore i opremu zdravstvenih ustanova čiji je osnivač Županija, kao i kliničkih ustanova kojih je osnivač Republika Hrvatska. Dodatno se iz županijskog proračuna podupiru kapitalni projekti zdravstvenih ustanova čiji je osnivač Županija, a koji su od interesa za razvoj tih ustanova i zadovoljenje potreba za zdravstvenom zaštitom stanovništva Županije, ali i šire.

Ključni problemi:

- Osnovni standardi zdravstvene zaštite koji se financiraju iz sredstava zdravstvenog osiguranja ne zadovoljavaju stvarne potrebe stanovništva.
- Nije jednaka dostupnost pojedinih oblika primarne zdravstvene zaštite, te pojedinih oblika specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite za stanovništvo određenih teritorijalnih cjelina (otoci, Gorski kotar).
- Sadašnja organizacija izvanbolničke Hitne pomoći ne osigurava približno jednaku dostupnost i kvalitetu za ukupno stanovništvo na području Županije.

- Postojeća organizacija zdravstvene ustanove Dom zdravlja PGŽ pokazala se neracionalnom i nedovoljno učinkovitom.
- Nedovoljno je ulaganje u programe prevencije bolesti i stanja koji su najčešći uzroci smrtnosti i invaliditeta.
- Povećana je uporaba sredstava ovisnosti (alkohol, droge, duhan i drugo) osobito kod mladih.
- Nedovoljan je obuhvat ispitivanja pojedinih čimbenika okoliša koji mogu štetno djelovati na zdravlje ljudi.
- Nema institucionalizirane organizacije palijativno-hospicijske skrbi za neizlječivo bolesne.
- Nedovoljno se koriste prirodni ljekoviti činitelji i ne postoje kvalitetni prostorni i kadrovski kapaciteti za razvoj zdravstvenog turizma.
- Nedostatna su sredstva koja ustanove ostvaruju iz ugovora sa HZZO za redovito poslovanje.
- Zastarjela je i neodgovarajuća medicinska oprema zdravstvenih ustanova i niski je stupanj opremljenosti informatičkom opremom, osobito sa softverskim programima.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Osigurati i zadržati približno jednaku dostupnost primarne zdravstvene zaštite i pojedinih oblika specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite na udaljenijim područjima Županije (otoci, Gorski kotar).
- Zadržati dostignuti standard zdravstvene zaštite, a pojedine oblike primarne zdravstvene zaštite održavati iznad standarda, osobito za rjeđe naseljena područja Županije.
- Reorganizirati Ustanovu za hitnu medicinsku pomoć Rijeka i sjediniti izvanbolničku hitnu medicinu u jednoj ustanovi za područje cijele Županije.
- Decentralizirati primarnu zdravstvenu zaštitu osnivanjem više manjih domova zdravlja kao samostalnih ustanova za područje jedinica lokalne samouprave, na partnerskim osnovama Županije i jedinica lokalne samouprave.
- Proširiti programe prevencije i ranog otkrivanja bolesti, odnosno drugih stanja kao uzroka najvećeg pobola stanovništva koji su najčešći uzroci smrtnosti i invalidnosti.
- Programe prevencije uporabe sredstava ovisnosti (alkohol, droge, duhan i drugo) usmjeriti na mlađe populacijske skupine i na taj način smanjiti broj ovisnika.
- Poticati uspostavu mreže heliodroma i heli-stop mjesta radi osiguranja uvjeta za hitni medicinski prijevoz.
- Revitalizirati korištenje pogodnih klimatskih i drugih prirodnih činitelja za razvoj lječilišnog turizma.
- Racionalizirati organizaciju i poslovanje zdravstvenih ustanova i osigurati dodatne izvore financiranja.
- Povezati informatičke sustave zdravstvenih ustanova s informatičkim sustavom u Županiji, te u tu svrhu uspostaviti kompatibilnost softverskih programa.

Mjere:

- Osigurati dodatno financiranje zdravstvene zaštite na osnovi partnerskog odnosa Županije i jedinica lokalne samouprave u pojedinim područjima koja nisu pokrivena iz osnovnog standarda, te na istim osnovama uspostaviti pojedine oblike specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite za potrebe stanovništva udaljenijih teritorijalnih cjelina (otoci, Gorski kotar).
- Osnovati Zavod za hitnu medicinu PGŽ i na taj način spojiti izvanbolničku hitnu medicinsku pomoć u jednu ustanovu za područje cijele Županije.
- Reorganizirati postojeću ustanovu - Dom zdravlja PGŽ na više manjih domova zdravlja kao posebnih pravnih osoba za područja određenih jedinica lokalne samouprave.

- Osigurati sredstva za pojačano ulaganje u programe prevencije bolesti i stanja koja su najčešći uzrok smrti i invaliditeta.
- Osigurati sredstva za veći obuhvat ispitivanja čimbenika okoliša koji mogu štetno djelovati na zdravlje ljudi.
- Stvoriti uvjete (materijalne, kadrovske i normativne) za osnutak ustanove za palijativno-hospicijsku skrb za neizlječivo bolesne.
- Stvoriti realne pretpostavke za revitalizaciju i proširenje sadašnje lječilišne djelatnosti Lječilišta Veli Lošinj putem uređenja i izgradnje novih kapaciteta i sadržaja i obogaćivanje ukupne ponude lječilišnih usluga iz područja zdravstvenog turizma, medicinske rehabilitacije i selektivnih wellness programa.
- Inicirati stavljanje u funkciju objekta Thalassoterapije na Rabu, kao ključnog objekta za razvoj zdravstvenog turizma na Rabu.

6.3.5. Socijalna skrb

Pravni/programski okvir:

Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Zakon o socijalnoj skrbi, pripadajući podzakonski akti, normativni akti Županijske skupštine i Župana, Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom 2007-2015, Nacionalna populacijska politika, Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece i mladeži 2006-2012, Kampanja protiv kažnjavanja djece, Program za prevenciju samoubojstava kod djece, Nacionalni program za mlade 2009-2013, Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji, strateški dokumenti Vlade RH o raznim oblicima socijalnog uključivanja.

Ključni problemi:

- Nedovoljni su kapaciteti za institucionalni smještaj u domovima za starije i nemoćne osobe.
- Nedovoljni su i nekvalitetni kapaciteti za zbrinjavanje psihički bolesnih starijih osoba i invalida Domovinskog rata.
- Nedostatna je izvaninstitucionalna skrb za starije i nemoćne osobe.
- Ovisnost, nasilje i neprihvatljivo ponašanje djece i mladeži.
- Centraliziran sustav socijalne skrbi.
- Nedostatna socijalno-zaštitna mreža.
- Nedovoljna razina i kvaliteta života stanovništva.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Povećati stacionarne kapacitete za starije i nemoćne osobe izgradnjom dodatnih smještajnih jedinica.
- Podignuti kvalitetu smještaja starijih i nemoćnih osoba, s osiguranjem uvjeta za pojačanu medicinsku njegu i rehabilitaciju, posebno za psihički bolesne starije osobe.
- Podignuti standard smještaja i usluga za starije osobe s poticanjem daljnjeg razvoja svih oblika izvaninstitucionalne skrbi.
- Aktivno sudjelovati u ubrzanju procesa decentralizacije.
- Razviti partnerstva i umrežavanja svih resursa s jedinicama lokalne samouprave.
- Izraditi strateške planove djelatnosti socijalne skrbi.
- Podignuti razinu znanja i izvrsnosti djelatnika na području socijalne skrbi.
- Realizirati mjere i aktivnosti iz usvojenih akcijskih planova (Socijalna karta, Sigurna kuća, Plan za zdravlje).

- Povećati učinkovitost implementacije Plana za zdravlje građana Županije.
- Sudjelovati u poboljšanju kvalitete skrbi za djecu s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom.

Mjere

- Nastaviti pripremati dokumentaciju, ishođenje dozvola i osigurati financijska sredstva za izgradnju stacionarnih kapaciteta Doma za starije i nemoćne osobe, uspostaviti partnerstva s jedinicama lokalne samouprave radi sudjelovanja u ovom programu (oslobađanje od komunalnog doprinosa i sl.) i pronalaženje dodatnih izvora financiranja.
- Uvoditi modele dobre prakse koristeći inovativna organizacijska rješenja i stvaranje povoljnijih uvjeta za život i rad.
- Operacionalizirati planove za razvoj partnerstva između Županije i jedinica lokalne samouprave, uspostaviti kontakte, zajedničko analizirati mogućnosti i potrebe, definirati područja suradnje, te formirati lokalne timove.
- Povećati učinkovitost primjene prihvaćenih programa i postavljenih rokova, provjerom učinjenog, te evaluiranjem postignutog.
- Osigurati programe izobrazbe kadrova s područja socijalne skrbi, putem seminara, radionica, razmjenom iskustava, radi podizanja razine znanja, izvrsnosti i nadležnosti u radu.
- Sudjelovati u realizaciji mjera nacionalnih strategija iz područja socijalne skrbi.

6.4. UPRAVLJANJE PROSTOROM I ZAŠTITA OKOLIŠA

6.4.1. Upravljanje prostorom

6.4.1.1. Prostorno planiranje

Pravni/programski okvir:

Zakon o prostornom uređenju i gradnji, te Prostorni plan PGŽ.

Prostorno uređenje Županije uključuje izradu planskih i programskih dokumenata, ocjenjivanje usklađenosti prostornih planova jedinica lokalne samouprave s Prostornim planom PGŽ, te usklađivanje prostornog i gospodarskog razvoja na području Županije. Ono također obuhvaća poslove izrade ili koordinacije izrade prostornih planova za područja posebnih obilježja, te aktivnosti radi sanacije i zaštite posebno vrijednih područja.

Djelatnost prostornog uređenja u nadležnosti je Javne ustanove Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije, a može se u osnovnim crtama opisati kao izrada i praćenje provedbe dokumenata prostornog uređenja, promišljanje dugoročnog razvoja i izrada strateških dokumenata.

Ključni problemi:

Mada je ostvaren značajan napredak u upravljanju prostorom, te su izrađeni svi prostorni planovi gradova i općina na području Županije, koji su polazni za razvoj svake jedinice lokalne samouprave, stanje još nije sasvim zadovoljavajuće zbog sljedećih razloga:

- Ključni problem razvoja Županije iz područja prostornog planiranja je što nisu stvoreni preduvjeti za izradu niza prostornih planova propisanih zakonom. Ne izrađuju se

dovoljno brzo prostorni planovi nižeg reda, kao što su urbanistički planovi uređenja i detaljni planovi uređenja prostora, tako da trenutno nedostaje veliki broj takvih planova; oko 600 UPU-a i niz DPU-a.

- Nije utvrđena jedinstvena gospodarska strategija razvoja Županije, prvenstveno zbog nepostojanja takve strategije na razini države.
- Nedovoljna je pripremljenost dokumentacije za planirane objekte krupne infrastrukture, od polaznih analiza i istraživanja do idejnih rješenja.
- Nisu usklađeni razvojni programi javnih poduzeća i ustanova s prostornim planovima za određeno područje.
- Nedovoljna je ekipiranost i učinkovitost inspekcijskih službi, posebno građevinske inspekcije koja ne prati kvalitetno gradnju i uređenje prostora.
- Nedostaje odgovarajućega stručnog kadra koji se bavi prostornim planiranjem; nedovoljno je poticanje struke, pa stoga u Županiji nema niti jedne tvrtke specijalizirane za izradu prostornih planova.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Zadržati dostignutu razinu rada županijske javne ustanove zadužene za poslove prostornog uređenja.
- Izraditi II. i III. izmjenu i dopunu Prostornog plana Primorsko-goranske županije za što su pripreme u tijeku. One obuhvaćaju izradu stručnih podloga i obradu niza tema koje su se tijekom proteklih desetak godina nametnule putem iskazanog interesa pojedinih subjekata (ministarstva, Primorsko-goranske županije, općina/gradova, poduzeća, ustanova).
- Postići da prostorno planiranje bude aktivno, ažurno, kvalitetno, te da omogućiti pravodobnu pripremu dokumentacije potrebne za izgradnju i investiranje.
- Osigurati kvalitetnu izradu prostornih planova nižeg reda putem praćenja njihove izrade i davanje mišljenja.
- Pomoći u izradi prostornih planova općinama i gradovima bez dostatnih financijskih sredstava i stručnih kadrova.
- Izraditi i/ili koordinirati izradu projekata od interesa za Županiju.

Mjere:

- Dalje razraditi metodologiju izrade pojedinih vrsta planova i s njima upoznavati zainteresirane subjekte.
- Pratiti aktivnosti koje se događaju u prostoru, te izraditi izvješća o stanju u prostoru s elementima programa mjera.
- Izraditi vremenski plan za izradu izmjena i dopuna Prostornog plana PGŽ.
- Educirati subjekte u izradi prostornih planova, te korisnike u njihovoj primjeni.

Radi definiranja mjera i uvjeta provedbe, odnosno prostornog standarda, posebno će se odrediti pojmovnik, standardi, normativi i drugi kriteriji prostornog uređenja Županije. Planirane mjere poduzimat će se neposrednim radom, angažiranjem vanjskih specijalista i angažiranjem poduzeća.

6.4.1.2. Geografski informacijski sustav (GIS) PGŽ i geodetska dokumentacija

Pravni/programski okvir:

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske, Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, Strategija zaštite okoliša Republike Hrvatske, Zakon o prostornom uređenju i gradnji, Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina, Uredba o zaštiti i uređenju zaštićenog obalnog područja, Zakon o arhivskom gradivu i arhivima, Pravilnik o vrednovanju te postupku odabira i izlučivanja arhivskog gradiva

U sklopu nastavka izrade Informacijskog sustava prostornog uređenja u Primorsko-goranskoj županiji, potrebno je uspostaviti informacijski sustav kojim bi se automatiziralo praćenje provedbe dokumenata prostornog uređenja (izdanih rješenja o uvjetima građenja i građevinskih dozvola). Sustavom bi se omogućilo da se podaci o izdanim rješenjima o uvjetima građenja i građevinskim dozvolama (koji se trenutačno vode u Upravnom odjelu za graditeljstvo i zaštitu okoliša u programskoj aplikaciji HERA) ugrade u uspostavljenu GIS bazu podataka prostornih planova uređenja općina i gradova koja se vodi u Zavodu za prostorno uređenje PGŽ, a izrađena je u proteklom četverogodišnjem razdoblju.

Usvojena je inicijativa za uspostavu Informacijsko-komunikacijskog centra za čitavu Jadransku Euroregiju sa sjedištem u Rijeci. Projekt je podržala Komisija za promet i infrastrukturu Jadranske Euroregije. Sukladno navedenom, planira se izraditi pilot projekt informacijsko-komunikacijskog umrežavanja najprije za tri regije: Primorsko-goransku županiju, Istarsku županiju i Autonornu Regiju Friuli-Venezia Giulia, s mogućnošću proširenja na druge zainteresirane regije.

Ključni problemi:

- Nedovoljan je broj stručnih kadrova za GIS u institucijama i jedinicama lokalne samouprave.
- Podaci nisu organizirani u prostorne baze podataka ili još nisu niti digitalizirani.
- Ne postoji organizirani sustav GIS-a na razini gradova i općina (osim u Rijeci).
- Koriste se zastarjeli kartografski materijali na području Hrvatske pa se putem programa rada Državne geodetske uprave (DGU) planira izraditi nove digitalne karte i planovi.
- Općine i gradovi imaju obvezu međusobnog usklađivanja svojih granica za što nemaju dovoljno spoznaja i stručnih službi (Katastar vodi samo evidenciju ali ne određuje granice).
- Treba se prilagoditi sustavu arhiviranja digitalno izrađene prostorne i druge dokumentacije.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Organizirati središnje mjesto gdje bi se slijevali pouzdani podaci generirani u drugim nadležnim županijskim odjelima ili županijskim institucijama, te jedinicama lokalne samouprave. Obradom u GIS tehnologiji podaci bi se transformirali u lako dostupne informacije, kartografske prikaze, izvješća i sl., radi kvalitetnijeg rješavanja poslovnih zadataka baziranih na prostornim podacima.
- Završiti ustrojavanje i održavanje GIS baze podataka prostornih planova općina/gradova. Planira se dovršiti baze podataka i ažurirati baze svih jedinica lokalne samouprave i uspostaviti automatizaciju provedbe dokumenata prostornog uređenja.
- Inicirati izradu GIS-a prostornih planova po jedinstvenoj metodologiji, a sve s ciljem dobivanja kvalitetnih informacija o prostoru u različitim mjerilima i različite preciznosti.
- Uključiti sve gradove i općine u Županiji u sustav GIS-a Županije i potaknuti njihov razvoj GIS-a radi upravljanja na lokalnoj razini.
- Izraditi Informacijski sustav Jadranske Euroregije.
- Stvoriti osnovu za razvoj, prostorno planiranje, projektiranje i upravljanje prostorom te osigurati kvalitetnu bazu podataka koja se temelji na što točnijim granicama jedinica lokalne samouprave.
- Izraditi digitalnu arhivu prostornih planova, te ih zajedno s drugom dokumentacijom učiniti pristupačnim

i jednostavnim za pregledavanje i reprodukciju na računalo.

- Omogućiti zainteresiranim subjektima lakše i brže korištenje bogate arhive prostorne, geodetske i druge dokumentacije u analognom i digitalnom obliku.
- Definirati nositelje tematskih skupina za izradu i dopunu GIS baze na razini Županije.
- Dovršiti odgovarajuću digitalnu ortofoto sliku (DOF) radi izrade urbanističkih planova uređenja u zaštićenom obalnom pojasu.

Mjere:

- Uspostaviti i voditi geografsko informacijski sustav na razini Županije (GIS).
- Uključivati gradove i općine u županijski sustav GIS-a.
- Pripremati natječajnu dokumentaciju, a u slučaju prihvaćanja ponude, preuzeti vodeću ulogu u osnivanju Informacijsko-komunikacijskog centra Jadranske Euroregije u suradnji s ostalim regijama.
- Izraditi nove digitalne topografske karte i digitalne ortofoto snimke.
- Odrediti i uskladiti granice jedinica lokalne samouprave.
- Stvoriti digitalnu arhivu prostorne i druge dokumentacije.

6.4.1.3. Prostorno uređenje i graditeljstvo

Pravni/programski okvir:

Zakon o prostornom uređenju i gradnji, Zakon o općem upravnom postupku, Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, prostorni planovi Županije, gradova i općina, te ostali zakonski i podzakonski akti

Sukladno odredbama novog Zakona o prostornom uređenju i gradnji, koji je stupio na snagu 1. listopada 2007. godine, osnovan je županijski Upravni odjel za graditeljstvo i zaštitu okoliša. U sklopu Odjela obavljaju se poslovi izdavanja akata prostornog uređenja i gradnje u sjedištu u Rijeci za sve jedinice lokalne samouprave tzv. »riječkog prstena«, te u šest ispostava: u Crikvenici, Delnicama (s izdvojenim mjestima rada u Čabru i Vrbovskom), Krku, Malome Lošinj, Opatiji i Rabu.

Ključni problemi:

- Naslijeđen je velik broj neriješenih predmeta iz Ureda državne uprave (oko 8000 predmeta) koji se nisu uspjeli riješiti tijekom 2008. godine jer su istodobno rješavani i predmeti zaprimljeni u 2008. godini.
- Neodgovarajuća je i nedovoljna kadrovska popunjenost.
- Implementiranje programa HERA i obuka službenika za rad u njemu.
- Još uvijek nisu odgovarajući uvjeti rada službenika u ispostavama u pogledu uređenja poslovnog prostora.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Postignuti ažurnost u rješavanju i izdavanju akata prostornog uređenja i gradnje u Zakonom predviđenim rokovima.
- Postignuti zadovoljstvo građana dinamikom rješavanja predmeta.
- Rješavati sve zaostale predmete preuzete iz Ureda državne uprave.
- Rješavati novozaprimljene zahtjeve u Zakonom predviđenim rokovima.
- Poboljšati komunikaciju sa strankama i osigurati transparentnost rada Odjela.

Mjere:

- Stručno usavršavati službenike (informatička izobrazba, izobrazba u provedbi zakonskih propisa i u radu sa strankama i dr.).
- Poboljšati program HERA i povezivati ispostave sa sjedištem u Rijeci.
- Obraditi sve predmete u programu HERA.
- Omogućavati strankama uvid u stanje rješavanja predmeta putem Interneta.
- Omogućavati strankama podnošenje pisanih primjedbi i prijedloga.
- Provoditi ankete podnositelja zahtjeva i u skladu s prikupljenim informacijama po potrebi korigirati rad.

6.4.2. Razvojni projekti i programi

6.4.2.1. Županijska razvojna strategija

Pravni/programski okvir:

Nacrt Zakona o regionalnom razvoju RH i Završni nacrt Strategije regionalnog razvoja

Pripremanje za članstvo Hrvatske u Europskoj Uniji, među ostalim, utječe na porast značenja regionalne politike putem uključivanja u procese strateškog planiranja na razini države i širih (NUTS II) regija, te pripremanje za korištenje njenih fondova. Nacrtom Strategije regionalnog razvoja utvrđeni su ciljevi i definirani instrumenti usmjereni k izgradnji ukupnoga razvojnog potencijala, smanjenju regionalnih razvojnih nejednakosti, te jačanju potencijala svih područja. Među primarnim obavezama je izrada županijskih razvojnih strategija do kraja 2009. godine.

Ključni problemi:

- Nedostaje ključni strateški dokument razvoja Županije, kao okvir za provedbu razvojnih mjera, te kao nužna poveznica sa programskim okvirima na nacionalnoj razini.
- Neujednačen je razvoj svih regija u RH kao i mikroregija u Županiji.
- Nedovoljno je razvijena proizvodna infrastruktura.
- Usporen je proces prestrukturiranja i visoka razina sive ekonomije.
- Velik je broj ljudi koji žive u uvjetima društvene i gospodarske oskudice.
- Nedovoljno koordiniran proces planiranja i provedbe mjera regionalnog razvoja na području županije.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Izraditi i usvojiti osnovni dokument strateškog razvoja Županije kao podlogu za donošenje parcijalnih strategija i drugih dokumenata, uključujući i Prostorni plan PGŽ.
- Definirati strateški referentni okvir na županijskoj i sektorskoj razini.
- Uspostaviti učinkovit sustav planiranja i provedbe mjera regionalnog razvoja na području županije.
- Uložiti napore za osiguranje sredstava EU za što veći broj županijske razvojnih programa i projekata.
- Smanjiti društvene i gospodarske nejednakosti između NUTS II. regija, županija i mikroregija PGŽ.

Mjere:

- Definirati organizacijsku i drugu infrastrukturu za izradu i provedbu Županijske razvojne strategije i definirati u tome ulogu Regionalne razvojne agencije.

- Uspostaviti partnerstva i konzultacijske procese prilikom izrade Strategije kao i za vrijeme njezine primjene.
- Uskladiti Županijsku razvojnu strategiju sa Strategijom regionalnog razvoja RH i do sada usvojenim strateškim dokumentima na razini Županije.
- Ostvariti usku suradnju s nadležnim ministarstvima, znanstvenim institucijama, nevladinim udrugama i zainteresiranom javnošću.

6.4.2.2. Prostorno prometna integralna studija

Pravni/programski okvir:

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske, Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske, Strategija prometnog razvitka Primorsko-goranske županije, Prostorni plan Primorsko-goranske županije i PPUO/G, sektorske studije

Izradu Prostorno i prometno integralne studije Primorsko-goranske županije i Grada Rijeke zajednički sufinancira osam partnera: Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Primorsko-goranska županija, Grad Rijeka, Autocesta Rijeka - Zagreb, Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o., Lučka uprava Rijeka i Hrvatske željeznice Infrastruktura d.o.o. Studija predstavlja stručnu podlogu u segmentu prometne infrastrukture za potrebe izmjena i dopuna Prostornog plana Primorsko-goranske županije.

Ključni problemi:

- Neusklađenost razvojnih planova i prostornih mogućnosti za smještaj krupne prometne infrastrukture državnog značenja na području Primorsko-goranske županije.

Ciljevi i prioriteta djelovanja:

- Studijom definirati lučki prometni sustav i lučke bazene, suodnos Luke i Grada, te definirati putničku luku i trajektne luke.
- Sukladno planovima razvoja Luke Rijeka, definirati željeznički prometni čvor (II. kolosijek pruge kroz Rijeku i spoj na lučke bazene, obilazna pruga Rijeke, povezivanje na istarske pruge i sjevernojadranske luke, te preispitati potrebu planiranja pruge na Krk).
- U segmentu cestovnih prometnica definirat će se trase autocesta, brzih cesta, glavnih gradskih prometnica, te dati rješenja za zračne luke, cijevni transport i javni prijevoz putnika.
- Izraditi dinamički plan građenja s procjenom investicijskih troškova i s nositeljima aktivnosti.

Mjere:

- Stvoriti uvjete za kvalitetno djelovanje Radnog tima za praćenje izrade Studije koji zastupa interese Županije.

6.4.2.3. Sjevernojadranski pomorski centar Valbiska

Pravni/programski okvir:

Prostorni plan Primorsko-goranske županije, Prostorni plan uređenja Grada Krka, Studija opravdanosti proširenja trajektne luke Valbiska i Idejno rješenje bazena Lagdimor

Izgradnja sjevernojadranskoga pomorskog centra Valbiska kao ključnog segmenta sustava Plava magistrala omogućit

će bolju prometnu i svekoliku integraciju otočnog prostora Županije. U uvali Valbiska planirano je urediti i proširiti trajektnu luku, a budući u uvali Valbiska nije moguće izgraditi dodatne sadržaje zbog nedostatka prostora i sigurnosti plovidbe, predlaže se njihov smještaj u susjednoj uvali Lagdimor.

Ključni problemi:

- U luci Valbiska radi sigurnosti plovidbe nije moguće smjestiti sve planirane djelatnosti, kao što su privez i odvez brodova, jahti, ribarskih, sportskih i drugih brodica i plutajućih objekata, te smještaj građevina gospodarskih djelatnosti, koje su s ovima u neposrednoj ekonomskoj, prometnoj ili tehnološkoj svezi (iskrcaj ribe, benzinska crpka, servisne djelatnosti, ugostiteljska djelatnost i sl.).
- Rastuća potreba osiguranja kvalitetne luke u kojoj će se moći smjestiti i ribarski brodovi, te obaviti cjelovita manipulacija ribom ali i servis plovila.

Ciljevi i prioriteta djelovanja:

- Prenamijeniti i proširiti prostor luke Valbiska u Sjevernojadranski pomorski centar Valbiska.
- Proširiti i dograditi trajektnu luku u funkciji trajektne veze između četiri najveća otoka u Županiji: Lošinj, Cres, Krk i Rab.
- U bazenu Lagdimor sagraditi građevine u funkciji ribarstva, trgovačkih, nautičkih i ugostiteljsko-turističkih i servisnih djelatnosti.
- Sagraditi benzinsku crpku za opskrbu plovila.

Mjere:

- Utvrđenjem statusa područja pomorskog centra Valbiska (koji obuhvaća i uvalu Lagdimor) izmjenom i dopunom PPUG Krka osigurala bi se mogućnost izgradnje dodatnih sadržaja, te omogućila izgradnja distributivnog centra roba za opskrbu sjevernojadranskih otoka.
- Kandidirati projekt za pretprijetne fondove EU.

6.4.2.4. Plan vodoopskrbe i odvodnje - vodna infrastruktura

Pravni/programski okvir:

Zakon o vodama, Prostorni plan Primorsko-goranske županije, Vodoopskrbni plan PGŽ, važeći zakonski i podzakonski akti

Vodoopskrbni plan PGŽ izrađen je 2004. godine kao kapitalni projekt kojim se dugoročno osiguravaju dostatne količine i kvaliteta vode na ovom specifičnom nakapnom području. Potrebno je izraditi nivelaciju Vodoopskrbnog plana kao podloge za izradu Izmjena i dopuna Prostornog plana Primorsko-goranske županije. Sustav odvodnje nužno je dovesti u ravnotežu s vodoopskrbom kako se ne bi narušila kvaliteta vode za piće i obalnog mora.

Ključni problemi:

- Neravnomjerna je raspoređenost izvora pitke vode.
- U nekim sustavima potreba za vodom u ljetnim mjesecima nadmašuje raspoložive zalihe.
- Potreba očuvanja kakvoće vode i zaštita voda nameće iznimno racionalno gospodarenje ovim resursom.
- Izgradnja sustava odvodnje znatno zaostaje za izgradnjom vodoopskrbnog sustava pa u obalnom dijelu dolazi do onečišćenja mora, a u kopnenom do onečišćenja tla i podzemnih voda koje se koriste za vodoopskrbu i koje predstavljaju rezerve pitke vode.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Obaviti planirani dio priprema za povezivanje vodoopskrbnih sustava u jedinstveni sustav na razini Županije čije je dovršenje planirano do 2015. godine.
- Pripremiti gradnju podsustava Lokve - akumulacija Križ.
- Dovedi vodu iz javnoga vodoopskrbnog sustava u područja koja još nemaju vodovod.
- Intenzivirati izgradnju sustava odvodnje kako bi se približio vodoopskrbnom sustavu.

Mjere:

- Kandidirati projekte prema resornim ministarstvima i pretpristupnim fondovima EU.
- Osigurati financijska sredstva za sufinanciranje projekata izgradnje i rekonstrukcije sustava vodoopskrbe i odvodnje.

6.4.2.5. SRC Platak

Pravni/programski okvir:

Prostorni plan Primorsko-goranske županije, Prostorni plan uređenja Općine Čavle, Glavni plan razvoja turizma Primorsko-goranske županije, Idejni projekt parkirališta SRC Platak s pratećom infrastrukturom, Idejno rješenje za rekonstrukciju doma Platak, Zakon o vodama, Državni plan za zaštitu voda, Odluka o sanitarnoj zaštiti izvora voda za piće na riječkom području

Platak je definiran kao građevina sporta i rekreacije od važnosti za Primorsko-goransku županiju. Zbog specifičnog položaja, blizine glavnih turističkih središta Kvarnera, blizine Rijeke i Zagreba, Slovenije i Italije, pružaju se brojne mogućnosti vrednovanja područja Platka tijekom cijele kalendarske godine. Razvoj Centra planira dva aspekta: zimsku i ljetnu shemu razvoja sportova. Glavnim planom razvoja turizma PGŽ također su planirani brojni sadržaji na ovom prostoru (vučnica Platak, cjelogodišnja turistička ponuda, žičare, umjetni snijeg, organizacija prometa, sport i rekreacija, hoteli, turizam).

Ključni problemi:

- Vrlo osjetljivo zaštićeno područje (vodoopskrbni rezervat prema Odluci o sanitarnoj zaštiti izvora vode za piće na riječkom području).
- Neriješene su vodoopskrba i odvodnja.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Izgraditi I. fazu Županijskoga sportskog centra Platak sa sadržajima koji će omogućiti vrednovanje područja tijekom čitave godine.
- Privući potencijalne ulagače u pojedine sadržaje Centra.
- Izraditi cjelovitu analizu mogućnosti nastavka pripreme i sjedinjavanja većeg kompleksa koji bi osim Platka obuhvatio i Automotodrom - Grobnik, streljanu Kovačevo, skijalište Radeševo i sadržaje u čabarskom kraju.

Mjere:

- Pripremiti dokumentaciju za izgradnju Doma Platka.
- Urediti parkirališta.
- Rješavati vodoopskrbu i odvodnju.
- Kandidirati projekt prema pretpristupnim fondovima.

6.4.2.6. Edukacijsko-rehabilitacijski centar sa skloništem za napuštene životinje

Pravni/programski okvir:

Prostorni plan Primorsko-goranske županije, Prostorni plan uređenja Općine Klana, Zakon o zaštiti životinja

Planirano je izgraditi sklonište za skrb o napuštenim životinjama s područja cijele Primorsko-goranske županije. U skloništu bi se životinjama, osim odgovarajućeg smještaja u zatvorenom prostoru i dostatnih površina otvorenog prostora, osigurala cjelovita veterinarska skrb. Također je potrebno, radi zadovoljavanja potreba korisnika, sagraditi niz pratećih sadržaja (trgovačkih, uslužnih, društvenih i sl.), te organizirati sadržaje za izobrazbu djece različitog uzrasta i (eventualno) terapiju korisnika s posebnim potrebama.

Ključni problem:

- Neriješeno je pitanje zbrinjavanja napuštenih životinja na području Županije.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Sagraditi Centar za rad udruga i terapiju korisnika s posebnim potrebama.
- Riješiti problem zbrinjavanja napuštenih kućnih ljubimaca.
- Izobrazba i terapija djece.
- Povećati kvalitetu i dostupnost javnih usluga.

Mjere:

- Završiti izradu dokumentacije i imovinsko-pravnu pripremu.
- Osigurati financijska sredstva za sufinanciranje projekata izgradnje Centra.
- Kandidirati projekt za sredstva iz pretpristupnih fondova EU.

6.4.4. Zaštita okoliša

6.4.4.1. Ključni segmenti zaštite okoliša

Pravni/programski okvir:

Zakon o zaštiti okoliša, Zakon o zaštiti zraka, Zakon o vodama, Zakon o otpadu, podzakonski propisi, Uredba o procjeni utjecaja na okoliš, Nacionalna strategija zaštite okoliša i Nacionalni plan djelovanja za okoliš, Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske, Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, Prostorni plan Primorsko-goranske županije, Strategija zaštite okoliša, Program zaštite okoliša, Program zaštite i poboljšanja kakvoće zraka i Plan gospodarenja otpadom Primorsko-goranske županije.

Svojom politikom Županija se opredijelila za upravljanje zaštitom okoliša u skladu s propisima i usvojenim europskim normama na načelima održivog razvoja.

Ključni problemi:

- Temeljem praćenja stanja sastavnica okoliša, posebnih monitoringa okruženja onečišćivača, izvješća o stanju okoliša, podataka iz registra onečišćavanja okoliša i usvojenih dokumenata zaštite okoliša, ključni problemi su sljedeći:
- Nezadovoljavajuće je postupanje s otpadom.
 - Odgađanje početka sanacija odlagališta opasnog otpada Sovjak u nadležnosti državnih institucija.
 - Slabo je riješena odvodnja otpadnih voda.
 - Narušena je kakvoća zraka na području središta Grada Rijeke i Općine Kostrena.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Sačuvati i unaprijediti kakvoću zraka, voda, mora i tla, te dosljedno provesti zaštitu prirode i bioraznolikosti, kao i vrijednoga prirodnoga i kulturnog naslijeđa.
- Pratiti stanje prirode i okoliša tako da se osigura ostvarenje koncepta održivog razvoja.
- Uspostaviti suvremeni sustav gospodarenja otpadom.
- U područjima koja imaju visoku - prvu kategoriju kakvoće zraka, očuvati takvu kakvoću, a u područjima druge i treće kategorije zraka postići prvu kategoriju.
- Štititi vode koje nisu onečišćene, sanirati ili ukloniti izvore onečišćenja, racionalno koristiti vodne resurse, te prioritetno sačuvati kakvoću voda za piće na izvorštima.
- Integralnim upravljanjem obalnim područjima uz suradnju svih tijela i institucija koje sudjeluju u zaštiti mora, priobalja i otoka, očuvati postojeću visoku kakvoću mora.
- Provoditi prioritete utvrđene Strategijom zaštite okoliša Primorsko-goranske županije.
- Ispitati stupanj i mehanizme erozije plaža na području županije te u slučaju potrebe razraditi prijedlog metodologije sprječavanja daljnje erozije.

Mjere:

Provoditi obveze utvrđene Strategijom zaštite okoliša, Programom zaštite okoliša, Programom zaštite i poboljšanja kakvoće zraka i Planom gospodarenja otpadom Primorsko-goranske županije, a prioritetno:

- Sagraditi CZGO Marišćina, transfer stanice i reciklažna dvorišta, uspostaviti novi integralni sustav gospodarenja otpadom, te zatvoriti i sanirati postojeća odlagališta otpada.
- Poticati sanaciju odlagališta opasnog otpada Sovjak koji je u nadležnosti Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.
- Poticati plinifikaciju i korištenje obnovljivih izvora energije, djelovati na smanjenje emisija onečišćujućih tvari u zrak.
- Provoditi mjere zaštite izvorišta vode za piće utvrđene usvojenim odlukama.
- Poticati i sufinancirati izgradnju sustava odvodnje otpadnih voda.
- Unapređivati praćenje kakvoće zraka, voda i mora.
- Prikupljati podatke za registar onečišćavanja okoliša i sudjelovati u stvaranju informacijskog sustava zaštite okoliša.
- Upravljanje i gospodariti prostorom i okolišem na način da se osigura održivi razvoj kroz Zakonom utvrđeni sustav procjene utjecaja planiranih zahvata na okoliš.
- Ekološkom izobrazbom podizati svijest građana o potrebi zaštite okoliša.
- Poticati sve oblike znanstveno-istraživačkog rada koji mogu pridonijeti zaštiti okoliša putem suradnje sa Sveučilištem i drugim znanstvenim institucijama.

6.4.4.2. Planovi intervencija

Pravni/programski okvir:

Zakon o zaštiti okoliša, Zakon o otpadu, Zakon o zaštiti zraka te podzakonski propisi, Pravilnik o procjeni utjecaja na okoliš, Pomorski zakonik, Zakon o zaštiti voda, Nacionalna strategija i Nacionalni plan djelovanja za okoliš, Strategija zaštite okoliša Primorsko-goranske županije, Plan intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora i Plan intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora u Primorsko-goranske županije

U slučaju iznenadnog onečišćenja mora, za provedbu Plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Županiji odgovoran je Županijski operativni centar Primorsko-goranske županije.

Ključni problem:

- Ne postoji odgovarajući višenamjenski brod u funkciji zaštite mora i mogućih intervencija u slučaju pomorskih nezgoda.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Sprječavati onečišćenje mora.
- Sanirati nastala onečišćenja mora čiji nastup nije moguće predvidjeti niti spriječiti mjerama prevencije.
- Postignuti potrebnu razinu spremnosti svih subjekata za provedbu Plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Županiji, te nabaviti potrebna sredstva i plovila.
- Nastaviti razvijati suradnju s Nacionalnom središnjicom za usklađivanje traganja i spašavanja na moru (MRCC Rijeka), osmišljavati i provoditi aktivnosti suradnje i uvježbavanja interventnih službi u slučaju onečišćenja i otklanjanja posljedica istih.

Mjere:

- Izraditi dokumente za provedbu Plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Županiji.
- Organizirati i provoditi vježbovne aktivnosti.
- Organizirati i provoditi obuku za subjekte koji se angažiraju na provedbi plana.
- Ekološka izobrazba.

6.4.4.3. Razvoj sustava zaštite i spašavanja

Pravni/programski okvir:

Zakon o zaštiti i spašavanju, Zakon o vatrogastvu i Zakon o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja, Nacionalni plan traganja i spašavanja ljudskih života na moru

Županija je dužna u okviru svojih prava i obveza utvrđenih Ustavom i zakonima, urediti, planirati, organizirati, financirati i provoditi zaštitu i spašavanje na svom području. Sustav zaštite i spašavanja čine redovite organizirane snage koje se bave zaštitom i spašavanjem, kao i dodatne organizirane snage zaštite i spašavanja koje se aktiviraju u slučaju katastrofe i velike nesreće.

Ključni problem:

- Primorsko-goranska županija nema izrađenu novu Procjenu ugroženosti stanovništva i materijalnih i kulturnih dobara, sukladno novom Pravilniku o metodologiji za izradu procjena ugroženosti i planova zaštite i spašavanja. Stoga nije moguće točno utvrditi potrebu za formiranjem dodatnih operativnih snaga u zaštiti i spašavanju.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Putem Stožera zaštite i spašavanja redovito nadzirati, usmjeravati i povezivati sve sastavnice zaštite i spašavanja na području Županije.
- Izraditi novu Procjenu ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara.
- Sukladno potrebama nastaviti razvijati suradnju s Područnim uredom za zaštitu i spašavanje Rijeka, Državne uprave za zaštitu i spašavanje, zajednički osmišljavati i provoditi aktivnosti na formiranju i opremanju, te uvježbavanju postrojbi Civilne zaštite.
- Donositi godišnje Planove operativne provedbe programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od

požara od interesa za Županiju, a na temelju Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku.

- Nastaviti razvijati suradnju s Vatrogasnom zajednicom Primorsko-goranske županije, te sufinancirati njezine materijalne troškove, izgradnju i opremanje vatrogasnih objekata, nabavku potrebne opreme i vozila za udružene članice, posebno opremu za kemijske akcidente i sredstva veze kao i financirati združene vatrogasne vježbe, te moguće troškove nastale zbog većih intervencija na gašenju otvorenih područja tijekom ljetne sezone.
- Sudjelovati u izgradnji i opremanju prvoga županijskoga vatrogasnog poligona u Šapjanama sukladno financijskim mogućnostima.
- Nastaviti razvijati suradnju s udrugama koje se bave određenim oblikom zaštite i spašavanja, kao što je Hrvatska gorska služba spašavanja, pilotski, padobranski i speleološki klubovi i društva, klubovi podvodnih ronilaca i sličnih aktivnosti.
- Osigurati funkcionalno korištenje baro komore u Thalassoterapiji Crikvenica za potrebe liječenja ozlijeđenih ronilaca u hitnim medicinskim intervencijama na području Županije.

Mjere:

- Izraditi novu Procjenu ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara Primorsko-goranske županije.
- Izraditi Plan zaštite i spašavanja PGŽ i Plan civilne zaštite, nakon donošenja nove Procjene ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara.
- Izraditi godišnju analizu stanja sustava zaštite i spašavanja i nadopunu Smjernica za organizaciju i razvoj sustava zaštite i spašavanja.
- Godišnje odobravati sredstva za sufinanciranje rada Vatrogasne zajednice i njezinih članica, te ostalih udruga koje se određeni oblikom zaštite i spašavanja bave u svojoj redovitoj djelatnosti ili su za nju osnovani.
- Osmišljavati i provoditi združene vježbe svih institucija, postrojbi i udruga zaštite i spašavanja, te na početku sezone pojačati nadzor od požara s vatrogasnim zajednicama susjednih županija.

6.4.5. Zaštita prirodne baštine

Pravni/programski okvir:

Zakon o zaštiti prirode i Uredba o proglašenju ekološke mreže

Temeljna djelatnost Javne ustanove Priroda je zaštititi, upravljati i promicati zakonom zaštićene prirodne vrijednosti, pa Ustanova danas upravlja s tridesetak zaštićenih dijelova prirode koji su »točkasto« rasprostranjeni po čitavom području Županije. Osim o zaštićenim dijelovima prirode, Ustanova danas skrbi i o Nacionalnoj ekološkoj mreži (NEM).

Ključni problemi:

- Nedovoljna je uključenost u aktivnosti jedinica lokalne samouprave, nevladinih organizacija, gospodarstvenika i lokalnog stanovništva u aktivnosti zaštite prirode.
- Nedostatna su financijska sredstva za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i ekološkom mrežom.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Očuvati razinu i bogatstvo biološke i krajobrazne raznolikosti prirodne baštine Županije.
- Nadograđivati i jačati postojeći sustav zaštite prirode na području Županije.
- Uključiti jedinice lokalne samouprave, razne institucije, udruge i lokalno stanovništvo u promicanje i populariziranje sustava zaštite prirode na županijskoj i lokalnoj razini.
- Uskladiti interese zaštite prirode i gospodarskog razvoja koristeći mehanizme ocjene prihvatljivosti zahvata za prirodu.
- Osigurati i poticati održivo korištenje vrijednih dijelova prirode pod stručnim nadzorom Ustanove na čitavom području Županije.
- Neprekidno podučavati javnost o značenju i vrijednostima prirodne baštine.

Mjere:

- Provoditi znanstvena istraživanja nad prirodnom baštinom, utvrđivati i pratiti stanje, te voditi GIS bazu podataka o prirodnoj baštini za zaštićena područja i ekološku mrežu.
- U suradnji s državnim razinom i jedinicama lokalne samouprave pripremati dokumentaciju za nova proglašenja zaštićenih područja.
- Izraditi temeljne dokumente za upravljanje prirodnim vrijednostima, i to:
 - Za područje čitave Županije - Izvješće o stanju u prirodi i Program zaštite prirode.
 - Za zaštićena područja - pravilnike o unutarnjem redu i planove upravljanja.
 - Za Nacionalnu ekološku mrežu - planove upravljanja.
- Sudjelovati u postupcima ocjene prihvatljivosti zahvata za prirodu i postupcima izdavanja dozvola za zahvate u prirodi.
- Osigurati održivo korištenje prirodnih dobara sklapanjem koncesijskih odobrenja sa subjektima koji obavljaju gospodarske djelatnosti unutar zaštićenih područja.
- Nadzirati provedbu uvjeta i mjera zaštite prirode u zaštićenim područjima Županije.
- Sklapati ugovore o skrbištvu nad prirodnim vrijednostima s jedinicama lokalne samouprave, pravnim subjektima ili pojedincima zainteresiranim za suradnju i pomoć u provedbi uvjeta i mjera zaštite prirode.
- Stvarati preduvjete za odmor i razonodu posjetitelja u zaštićenim područjima što poglavito podrazumijeva obilježavanje zaštićenih područja, osmišljavanje novih poučnih staza i šetnica, te stvaranje preduvjeta za organizirano vođenje posjetitelja po zaštićenim područjima.
- Podučavati javnost i obilježavati datume koji se vezuju uz zaštitu prirode, kao što su Dan voda, Dan planete Zemlja, Dan zaštite prirode, Dan zaštite okoliša i Dan planina.
- Organizirati izložbe i slične manifestacije s temeljnim ciljem zaštite i promocije prirodne baštine Županije.
- Pripremati stručne publikacije, letke, brošure i popularna izdanja o prirodnoj baštini Županije.
- Pripremati i uključivati u projekte koji se financiraju s nacionalne ili međunarodne razine, a poglavito iz raspoloživih fondova Europske Unije, te iz raznih zaklada kao i poticanje jedinica lokalne samouprave, turističke zajednice i ostalih subjekata da se aktivno uključe u provedbu i financiranje sustava zaštite prirode.

- Sprječavati štetne zahvate ljudi, te poremećaje u prirodi kao posljedicu tehnološkog razvoja i obavljanja raznovrsnih djelatnosti na zaštićenim i vrijednim prirodnim područjima.
- U suradnji s jedinicama lokalne samouprave i ostalim nadležnim institucijama sudjelovati u pripremi i provedbi protupožarnih mjera i nadzora u zaštićenim područjima.

6.4.6. Sanacija i revitalizacija kulturnih dobara

6.4.6.1. *Kulturna dobra kao tematska cjelina - frankopanski kašteli*

Pravni/programski okvir:

Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Svi frankopanski kašteli, uvršteni u program sanacije i revitalizacije, upisani su u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske.

Projekt u koji je uključeno 10 kaštela priobalja (Grobnik, Bakar, Hreljin, Dvorac Frankopan, Stari grad Zrinskih, Drivenik, Grižane, Bribir, Novi Vinodolski i Ledenice) trebalo bi proširiti na kaštele otoka Krka kao domovinu Frankopana (Gradec, Krk, Vrbnik, Omišalj), ali i kaštele Gorskog kotara (Severin na Kupi, Brod na Kupi, Čabar).

Ključni problemi:

- Prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara svi projekti (postojeće stanje i izvedbena dokumentacija), te izvedba radova na terenu podliježu nadzoru Konzervatorskog odjela u Rijeci koji ne uspijeva pratiti provedbu revitalizacije.
- Većina frankopanskih kaštela uvrštenih u program sanacije i revitalizacije nalaze se na području manjih općina i gradova koji nisu niti kadrovski niti financijski u mogućnosti pratiti ovakve projekte.

Ciljevi i prioriteta djelovanja:

- Revitalizirati što više kaštela i uključiti ih u turističku ponudu.
- Stvoriti nove sadržaje i omogućiti samofinanciranje kaštela.
- Pripremiti projektnu dokumentaciju za sve kaštele i privedi u funkciju kaštel Drivenik.

Mjere:

- Projekt Putovima Frankopana pripremiti za kandidiranje fondovima Europske Unije i RH.

6.4.6.2. *Sanacija i revitalizacija pojedinačnih kulturno povijesnih građevina*

Pravni/programski okvir:

Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara

S obzirom na značajan broj kulturnih dobara na našem području i financijske prilike jedinica lokalne samouprave, osnova djelovanja Primorsko-goranske županije u tom području je financijska potpora jedinica lokalne samouprave i udruga koje skrbe o kulturnim dobrima, osobito onim upisanim u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske.

Ključni problemi:

- Sredstva koja se osiguravaju u proračunu Republike Hrvatske, Županije, gradova i općina za sanaciju i obnovu pojedinačnih kulturnih dobara ne pokrivaju pri-spjele zahtjeve.
- Nedovoljno je razvijena svijest o mogućnosti korištenja pojedinačnih kulturnih dobara kao resursa gospodarskog razvoja, odnosno proširenja turističke ponude.

Ciljevi i prioriteta djelovanja:

- Sustavno obnoviti, zaštititi i vrednovati kulturna dobra.
- Uključivati kulturna dobra kao neprocjenjive resurse u turističku ponudu Županije.
- Nastaviti sanacijom najvrjednijih i najugroženijih pojedinačnih kulturno povijesnih građevina.

Mjere:

- Izraditi Program sanacije i revitalizacije kulturnih dobara za sljedeće mandatno razdoblje.
- Uspostaviti kvalitetniju koordinaciju među proračunima (državni, županijski, gradski i općinski) kako bi se zajedničkim ulaganjima u kulturna dobra ubrzala obnova i sanacija istih.

6.5. MEĐUNARODNA, MEĐUREGIONALNA SURADNJA I LOKALNA SAMOUPRAVA

6.5.1. Suradnja s jedinicama lokalne samouprave i Uredom državne uprave u PGŽ

Pravni/programski okvir:

Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, Statut Primorsko-goranske županije, Europska povelja o lokalnoj samoupravi, Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda, Zakon o sustavu državne uprave, Zakon o sudovima

Ključni problemi:

- Samo nekoliko većih gradova u cijelosti mogu sami pokrivati sve svoje stručne potrebe, a ostalima je potrebna međusobna suradnja ili suradnja sa županijskom samoupravom.
- Činjenica je da se zakonski poslovi iz područja državne uprave odvijaju u Uredu državne uprave, te je potrebno razvijati stalnu suradnju s tim Uredom, odnosno njegovim ispostavama u pojedinim gradovima, a da oni sami imaju niz organizacijskih, tehničkih pa i stručnih poteskoča.

Ciljevi i prioriteta djelovanja:

- Podignuti razinu suradnje s jedinicama lokalne samouprave.
- Sukladno potrebama jedinica lokalne samouprave i mogućnostima Županijskog proračuna, gradovima i općinama pomagati u razvoju lokalne samouprave i osigurati boljih organizacijskih i tehničkih uvjeta za rad službi, odjela, ispostava i svih zaposlenika.
- Suradivati s jedinicama lokalne samouprave u proglašavanju elementarne nepogode, saniranju posljedica i naknadi štete putem Županijskog povjerenstva za procjenu šteta od elementarnih nepogoda.
- Pomagati Uredu državne uprave i drugim državnim institucijama u Županiji u osiguranju boljih organizacijskih i tehničkih uvjeta za rad zaposlenika, pogotovo onih s kojima su građani svakodnevno u kontaktu, a sukladno mogućnostima Županijskog proračuna.

Mjere:

- Predložiti poboljšanje akata kojima se uređuju odnosi od značenja za djelovanje općina i gradova s područja Županije.
- Razmatrati prijedloge o osnutku novih, te o promjeni područja ili sjedišta jedinica lokalne samouprave.
- Poticati povezivanje jedinica lokalne samouprave i usklađivanje njihovih interesa pri ostvarivanju projekata od zajedničkog interesa.
- Predlagati županijskim tijelima i tijelima jedinica lokalne samouprave izradu programa za poticanje razvoja pojedinih djelatnosti.
- Aktivno provoditi mjere za uravnoteženi razvoj jedinica lokalne samouprave.
- Suradivati s jedinicama lokalne samouprave zajedničkim djelovanjem na saniranju posljedica elementarnih nepogoda.
- Prihvaćati pokroviteljstva značajnih obljetnica događaja, ustanova i institucija, te manifestacija u organizaciji jedinica lokalne samouprave.
- Određivati prioritete i definirati dugoročne programe poboljšanja tehničkih i organizacijskih uvjeta rada, u prvom redu Ureda državne uprave, ali i drugih državnih institucija na području Županije (Policajska uprava, Lučka kapetanija, sudovi i slično).

6.5.2. Međunarodna i međuregionalna suradnja

Pravni/programski okvir:

Zakon o potvrđivanju sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između RH i Europskih zajednica i njezinih država članica, Zakon o potvrđivanju protokola o izmjenama i dopunama sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, Zakon o potvrđivanju okvirnog sporazuma između Vlade RH i Komisije europskih zajednica o pravilima za suradnju u svezi financijske pomoći Europske zajednice RH u provedbi pomoći u okviru instrumenata pretprijetne pomoći (IPA), Zakon o potvrđivanju okvirnog sporazuma između Europske komisije i Vlade RH u svezi sudjelovanja RH u programima pomoći Europske zajednice, Zakon o sustavu provedbe programa Europske Unije i sustava projekata financiranih sredstava iz sredstava zajmova i darovnica iz ostalih inozemnih izvora, Uredba o opsegu i sadržaju odgovornosti te ovlastima tijela nadležnih za upravljanje instrumentom pretprijetne pomoći (IPA), Uredba o ovlastima tijela nadležnih za koordinaciju i upravljanje instrumentima za pomoć u pretprijetnom razdoblju, Zakon o potvrđivanju Europske povelje o lokalnoj samoupravi, Odluka o osnivanju koordinacije za europske integracije i međunarodnu suradnju

Županija planira nastaviti s aktivnostima međunarodne i međužupanijske (međuregionalne) suradnje putem partnerstva s hrvatskim županijama i regijama zemalja članica EU, radi razmjene iskustava i dobre prakse, prvenstveno realizacijom zajedničkih projekata financiranih sredstvima EU. Također će se nastaviti aktivno sudjelovati u radu međunarodnih asocijacija regionalnih samouprava, a osobito Jadranske Euroregije, Skupštine Europskih regija, Konferencije perifernih pomorskih regija, te Odbora regija EU. Nadalje, planira se i dalje aktivno sudjelovati u radu Hrvatske zajednice županija, s ciljem da se ona stavi u funkciju stvarnog promicatelja interesa regionalne samouprave u RH na unutrašnjem planu i u međunarodnom kontekstu.

Županija će u nastupajućem razdoblju uložiti napore kako bi se sredstva u okviru programa prekogranične suradnje maksimalno iskoristila za provedbu razvojnih programa za mandatno razdoblje 2009. - 2013. godine.

Ključni problemi:

- Nedostatan je broj educiranih stručnjaka različitih znanja i struka s aktivnim znanjem engleskog jezika i sa znanjem metoda i pravila rada na prekograničnim projektima.
- Teško se održava neprekidnost sudjelovanja u radu međunarodnih organizacija (nedostatak sredstava, nedostatan definiran sustav imenovanja predstavnika Županije i definiranja njihovih »mandata«).
- Problemi su u održavanju neprekidnosti suradnje s regijama u inozemstvu, prvenstveno s onim regijama s kojima Županija ima potpisan sporazum o suradnji.
- Zbog nedostatka kadrova ne može se intenzivirati suradnja, te se ne može uključivati u zajedničke međunarodne projekte s različitim institucijama i/ili jedinicama lokalne samouprave.
- Nedostaju financijska sredstva za značajnije uključivanje u projekte prekograničnog karaktera.
- Ne prepoznaju se mogućnosti suradnje na prekograničnim projektima radi provedbe razvojnih programa Županije.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Spoznati dobra i loša iskustva i praksu ostalih država, te ih iskoristiti za pripremu Županije za ulazak u EU, kao i za prilagodbu Županije drugim promjenama koje dolaze iz europskoga i globalnoga društveno-ekonomskog i prirodnog okruženja.
- Koristiti članstvo u nacionalnim i međunarodnim organizacijama i asocijacijama regija radi promicanja interesa Županije i povećanja njezine međunarodne i nacionalne prepoznatljivosti.
- Povećati stupanj korištenja bespovratnih sredstava EU u okviru programa prekogranične suradnje za provedbu razvojnih programa Županije.
- Postati aktivan sudionik u kreiranju zbivanja u širem međunarodnom okruženju.
- Upoznavati i stalno educirati javnost o mogućnostima provedbe raznih projekata u okviru programa prekogranične suradnje i ostalih programa EU.
- Utvrditi županijske projekte jedinica lokalne samouprave i ostalih gospodarskih i društvenih subjekata koji su prikladni za kandidiranje u okviru programa prekogranične suradnje i drugih programa koji zahtijevaju međunarodno partnerstvo.
- Utvrditi moguće regija - partnere u Hrvatskoj i u inozemstvu.
- Educirati kadrove i razmjenjivati pozitivna iskustava s međunarodnim institucijama i regijama radi bržeg uključivanja Županije u euointegracijske procese.
- Suradivati sa Sveučilištem i stvarati ljudski potencijal mlađih znanstvenika i s njima sustavno graditi kapacitete za pripremu projekata.

Mjere:

- Uspostaviti suradnju s kvalificiranim subjektima za rad na projektima od interesa za Županiju, koji će se kandidirati za financiranje iz pretprijetnih fondova EU.
- Uspostaviti sustav izobrazbe zaposlenika PGŽ za pripremu projekata koji će se kandidirati za financiranje iz pretprijetnih fondova EU.
- Definirati kriterije izbora za projekte koji će se razraditi do razine potrebne za kandidacijski postupak za EU fondove.

- Pojačavati suradnju na odabranim programima od interesa za održivi razvoj Županije s međunarodnim organizacijama s kojima surađuje.
- Jačati međuregionalnu suradnju s međunarodnim institucijama i najbližim susjednim zemljama - osobito Italijom, Bosnom i Hercegovinom i Slovenijom.
- Pojačavati i uspostaviti mrežu suradnje i razmjene informacija o uključivanju u eurointegracijske procese s različitim subjektima i institucijama unutar Županije.
- Neprekidno educirati i upoznavati javnost.

6.5.3. Suradnja s civilnim društvom

Pravni/programski okvir:

Zakon o udrugama, Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva, Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga, Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, Nacionalni program djelovanja za mlade

Civilno društvo ne čine samo nevladine organizacije, već i javnost, pa se u razvoju civilnog društva u Županiji polazi od činjenice da je jedna od glavnih svrha postojanja države poštovanje ljudskih prava. Županija podupire pojedince da djeluju sve više u okviru dobrovoljnog rada u obrazovanju, zdravstvu, socijalnom radu, prevenciji kriminala, radu i brizi za djecu i za mlade, te interesnom okupljanju.

Županija će godišnjim programima definirati način i dinamiku održavanja stalnih kontakata s udrugama, njihovim zajednicama i savezima te pokroviteljstva tradicionalnih manifestacija.

Ključni problemi:

- Velik je broj udruga i njihovih zajednica ili saveza, različitih po sadržaju djelovanja, broju članova, značenju, načina organiziranja od kojih većina djeluje na volonterskim osnovama.
- Kod pojedinih udruga sličnog (pa čak i istog) programa djelovanja ne postoji spremnost za udruživanje u zajednice, pa se kao sugovornik ne pojavljuje »krovnica« (županijska) zajednica, već više pojedinačnih udruga.
- Ne prepoznaje se značenje djelovanja udruga o tome jesu li njihovi programi od županijskoga ili općega društvenog interesa.

Ciljevi i prioriteta djelovanja:

- Održati i dalje razvijati razinu dosadašnje suradnje s civilnim društvom putem suradnje i pomoći raznim udrugama, njihovim zajednicama ili savezima.
- Sufinancirati aktivnosti udruga temeljem Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga.
- Posebnu suradnju održavati s udrugama koje djeluju na razvoju demokratskih odnosa u društvu, zaštitu ljudskih prava, ravnopravnosti spolova te brige o djeci i za mlade.
- Pomagati rad udruga nacionalnih manjina, a sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina, stručno, organizacijski i financijski pratiti i pomagati rad vijeća nacionalnih manjina i predstavnika nacionalnih manjina.
- Pojačano surađivati sa županijskim zajednicama udruga antifašističkih boraca i antifašista, te branitelja i veterana Domovinskog rata radi promicanja vrijednosti antifašističke borbe u Drugome svjetskom ratu i Domovinskom ratu, putem financiranja njihovih programa i aktivnosti,

ali i rješavanja tehničkih i organizacijskih problema za redoviti rad.

- Putem stalne suradnje sa Zajednicom udruga umirovljenika PGŽ omogućiti njihov nesmetan rad, sufinancirati njihove programe i aktivnosti, kako bi se udruge osnovala u svim gradovima i općinama u Županiji.
- Poticati osnivanje i organizaciju udruga mladih u cilju provedbe Nacionalnog programa djelovanja za mlade.

Mjere:

- Poticati i pomagati rad svih oblika udruživanja građana.
- Poticati, udruživati i povezivati srodne udruge u županijske zajednice.
- Pratiti rad udruga nacionalnih manjina, te ostvarivanje zakonskih obveza u djelovanju vijeća i predstavnika nacionalnih manjina na županijskoj razini.
- Razmatrati pitanja i predlagati mjere i postupke za unaprjeđenje uvjeta potrebnih pripadnicima nacionalnih manjina za održavanje i razvijanje njihove kulture, te očuvanje bitnih sastavnica njihove samobitnosti.
- Pomagati razvoj i organizaciju onih djelatnosti civilnog društva i udruga od općeg značenja za Županiju (udruge proizašle iz Drugoga svjetskog i Domovinskog rata, udruge i društva koja okupljaju djecu, međudržavna društva, udruge za zaštitu okoliša i brigu o životinjama, strukovne udruge, udruge i društva koja nemaju »matični« županijski upravni odjel).
- Poticati suradnju, susrete i zajedničke aktivnosti različitih udruga.
- Organizirati seminare i druge oblike izobrazbe za voditelje udruga.

6.6. FINANCIJE I PRORAČUN

6.6.1. Proračun Primorsko-goranske županije

Pravni/programski okvir:

Zakon o proračunu, Pravilnik o proračunskom nadzoru, Zakon o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru, Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, Zakon o financiranju jedinica lokalne (područne) samouprave, Uredba o računovodstvu proračuna, Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu i Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, Zakon o upravnom postupku, Opći porezni zakon, Ovršni zakon

Uvođenje sustava financijskog upravljanja i kontrola te donošenje novog Zakona o proračunu predstavlja novi korak u proračunskoj reformi koji bi trebao pomoći hrvatskom javnom sektoru da odgovori na izazove s kojima će se susretati prilikom pristupanja Europskoj Uniji. Konačni cilj tih promjena trebalo bi biti učinkovitije i racionalnije financiranje lokalne i područne samouprave, transparentniji i razumljiviji ciljevi i dokumenti, optimalno korištenje poreznih i drugih prihoda, poticanje razvojnih programa lokalne i područne samouprave.

Ključni problemi:

- Nedovoljno racionalno, učinkovito i transparentno korištenje javnog novca u sustavu proračuna Županije kod njegovih korisnika.
- Necjelovita primjena sustava financijskog upravljanja i kontrola kod same Županije i njenih proračunskih korisnika.

- Nedorečenost zakona i nedonošenje potrebnih podzakonskih akata koji bi detaljnije regulirali funkcioniranje proračunskog sustava.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Racionalno, učinkovito i transparentno koristiti javni novac.
- Stvarati sveobuhvatan, učinkovit i transparentan sustav proračuna Primorsko-goranske županije u kojem će biti uključeni svi proračunski korisnici, odnosno evidentirani svi njihovi prihodi/primitici i rashodi/izdaci.
- Unaprijediti, te na višoj razini povezati sustav financijskog upravljanja i kontrole sa sustavom proračuna.
- Donijeti jasne kriterije kojima će se detaljnije regulirati korištenje proračunskih sredstava, da se u načelu sufinanciraju isključivo konkretni projekti koji su od interesa za veći broj jedinica lokalne samouprave i koji će pridonositi uravnoteženijem razvoju svih područja Županije.
- Osigurati preduvjete da se učinkovito povlače i koriste sredstva pretpristupnih i strukturnih fondova EU.
- Zadržati dostignutu razinu riješenosti žalbi u drugostupanjskom upravnom postupku na rješenja u predmetima utvrđivanja i naplate vlastitih poreza gradova i općina (95-100%).

Mjere:

- Dalje pratiti i analizirati cjelokupni sustav financiranja aktivnosti upravnih tijela Županije i njezinih korisnika, te predlagati mjere za njegovo poboljšanje.
- Ostvarivati bolju povezanost proračunskog planiranja i strateških dokumenata.
- Uspostaviti županijsku riznicu za proračunske korisnike kao suvremenog financijsko-informacijskog sustava, koji će predstavljati osnovni mehanizam upravljanja javnim financijama i omogućiti učinkovitije korištenje javnih resursa i uspostavu financijske discipline.
- Pronalaziti načine poboljšanja naplate prihoda Županije.
- Podizati stručnost, mjerodavnost i učinkovitost županijske uprave u skladu sa standardima Europske Unije.

6.6.2. Unutarnja revizija

Pravni/programski okvir:

Zakon o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru, Strategija neovisnog razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola za lokalne razine, Pravilnik o unutarnjoj reviziji korisnika proračuna

Unutarnja revizija pruža podršku rukovodstvu:

- ➔ Izradom strateških i godišnjih planova unutarnje revizije temeljenih na objektivnoj procjeni rizika, te obavljanjem pojedinačnih unutarnjih revizija u skladu sa usvojenim planovima.
- ➔ Procjenom prikladnosti i djelotvornosti uspostavljenog sustava financijskog upravljanja i kontrola u odnosu na: utvrđivanje, procjenu i upravljanje rizicima; usuglašenost sa zakonima i drugim propisima; pouzdanost i sveobuhvatnost financijskih i drugih informacija; djelotvornost i ekonomičnost poslovanja; zaštitu imovine i informacija; obavljanje zadaća i ostvarivanje ciljeva.
- ➔ Davanjem preporuka za poboljšanje poslovanja.

Ključni problem:

- Još je uvijek nedovoljno jasna spoznaja o ulozi, značenju i metodama rada Unutarnje revizije kod dijela rukovodstva te proračunskih i izvanproračunskih korisnika Županije

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

Radi izvršenja zakonskih obveza i ostvarenja programa rada Ureda unutarnje revizije za trogodišnje razdoblje definirani su sljedeći strateški ciljevi, a vrijede dugoročno:

- Promovirati važnost uspostave odgovarajućih sustava unutarnjih financijskih kontrola i jačanje upravljačke svijesti i odgovornosti za uspješno ostvarenje zadaća i postavljenih ciljeva na svim razinama i kod svih proračunskih korisnika.
- Povećati učinkovitost procesa na operativnoj razini.
- Unaprijediti suglasje s propisima, pravilima i postupcima (zakonito, pravilno i etično poslovanje).
- Pratiti tekuće probleme i trendove koji utječu na rad Županije (pravodobne savjetodavne aktivnosti).
- Povećati revizijsku učinkovitost (veći broj aktivnosti u kraćem vremenskom razdoblju).
- Izvoditi korisniku vrijedne revizije (revizija sustava, uspješnosti, financijskih revizija, revizija programa i projekata financiranih od EU, sporazumno obavljanje revizija kod proračunskih i izvanproračunskih korisnika).
- Poštovati propisane standarde za unutarnju reviziju.
- Neprekidno obrazovati te povećavati broj, znanja, vještina, sposobnosti i mjerodavnosti službenika Ureda - unutarnjih revizora.

Mjere:

- Definirati pisana pravila i postupke, ovlasti i odgovornosti u provedbi poslova i procesa, te njihovo pridržavanje - putem odgovarajućih preporuka temeljenih na obavljanju redovitih (planiranih) i s određenom namjerom unutarnjih revizija, te time utjecati na upravljačku svijest i odgovornost radi učinkovitijeg i ekonomičnog poslovanja i zaštite resursa Proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika.

6.6.3. Upravljanje imovinom

Pravni/programski okvir:

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

1) Imovina u vlasništvu Primorsko-goranske županije

U vlasništvu Primorsko-goranske županije su nekretnine putem kojih djelatnost obavljaju sljedeće zdravstvene ustanove: Thalassotherapie Opatija, Thalassotherapie Crikvenica, Lječilište Veli Lošinj, Psihijatrijska bolnica Rab i Ispostave Doma zdravlja Primorsko-goranske županije u Vrbovskom, Delničama, Malom Lošinju, Crikvenici i Rabu. U vlasništvu Županije također su i druge nekretnine i to: zgrada Rektorata, zgrada TIC-a, garaža, zgrada Metalске škole, više poslovnih prostora, nekretnine u Staroj Sušici i Matić poljana.

2) Imovina o kojoj skrbi Primorsko-goranska županija

Županija je osnivač 30 osnovnih škola, 30 srednjih škola i 6 učeničkih domova. Temeljem decentraliziranih funkcija, Županija je zadužena za investicijsko održavanje objekata i opreme sljedećih zdravstvenih ustanova: Ustanove za hitnu medicinsku pomoć Rijeka, Nastavnog zavoda za javno zdravstvo, Ljekarne Jadran, Centra za rehabilitaciju Fortica-Kraljevica i Ispostava Doma zdravlja Primorsko-

goranske županije u Rijeci, Čabru, Krku i Opatiji koje nisu u vlasništvu Županije.

Ključni problemi:

- Nesređeno je zemljišno knjižno stanje i imovinsko pravnih odnosa svih objekata.
- Nedostatna su financijska sredstva koja se, prema financijskim standardima nadležnih ministarstava godišnje osiguravaju za investicijsko i redovito održavanje objekata.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Sređivati evidenciju imovine u vlasništvu Županije i poticati na veća ulaganja u tu imovinu.
- Dovršiti I. fazu rješavanja poslovnog prostora Županije uređenjem i stavljanjem u funkciju poslovne zgrade u Slogin kuli 2 za smještaj dislociranih županijskih upravnih tijela.
- Staviti u funkciju kupljenu poslovnu zgradu na adresi Josipa Završnika 7 za smještaj arhivske građe Županije.
- Dovršiti sve predradnje i pripremu za realizaciju II. faze rješavanja poslovnog prostora Županije što će se riješiti na jedan od dva moguća načina:
 - a) Izgradnjom nove građevine - sjedišta Primorsko-goranske županije, na lokaciji utvrđenoj Detaljnim planom uređenja Stari grad između zgrade ex vojne komande i županijske poslovne zgrade na adresi Slogin kula 2, čime bi se smjestila sva upravna tijela, župan i Županijska skupština na jednom mjestu, ili
 - b) Kupnjom poslovne zgrade Policijske uprave u Rijeci na adresi Zrtava fašizma 9, koja se sa sjeverne strane naslanja na županijsku poslovnu zgradu Slogin kula 2, o čemu konačnu odluku donosi Središnji državni ured za upravljanje državnom imovinom.
- Sređivati imovinsko pravno stanje u zemljišnim knjigama u odnosu na vlasništvo Županije i ustanova čiji je Županija osnivač.

Mjere:

- Izraditi informacijski i geoinformacijski sustav za upravljanje imovinom radi ustroja Registra imovine Primorsko-goranske županije koji će sadržavati sve relevantne podatke o svakoj pojedinoj jedinici imovine.
- Izraditi i donijeti Strateški plan upravljanja imovinom.

6.6.4. Javna nabava

Pravni/programski okvir:

Zakon o javnoj nabavi, Zakon o koncesijama, Zakon o javno-privatnom partnerstvu, Zakon o državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave, Uredba o uvjetima primjene Jedinog rječnika javne nabave (CPV), Uredba o načinu izrade i postupanju s dokumentacijom za nadmetanje i ponudama, Uredba o objavama i evidenciji javne nabave, Uredba o provođenju nadzora kroz obavljanje preventivno-instruktivne djelatnosti, Uredba o sadržaju i načinu dostavljanja izvješća o javnoj nabavi, Uredba o popisu obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi, Uredba o oblicima, načinima i uvjetima izobrazbe u sustavu javne nabave

Ključni problem:

- Nedostaje stručni kadar kod pravnih osoba za provedbu postupaka javne nabave.

Ciljevi i prioriteti djelovanja:

- Racionalno i učinkovito trošiti proračunska sredstva (nabava po načelu »najbolje vrijednosti za novac«).
- Sprječavati korupciju.
- Pozitivno utjecati na gospodarski rast.
- Unaprjeđivati upravljanje javnim financijama.
- Poticati tržišno natjecanje.
- Profesionalizirati javnu nabavu.
- Ostvariti uštede putem učinkovitijeg sustava javne nabave.

Mjera:

→ Neprekidno obrazovati zaposlenike.

II. Ove Strateške smjernice stupanju na snagu osmog dana od dana objave u »Službenim novinama Primorsko-goranske županije«.

Klasa: 021-04/09-01/8

Ur. broj: 2170/01-05-01/5-9-7

Rijeka, 28. listopada 2009.

PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Predsjednik

Marinko Dumanić, v.r.

123.

Na temelju članka 20. stavak 2. Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama (»Narodne novine« broj 158/03, 100/04, 141/06 i 39/08), Nalaza i Mišljenja Stručnog tijela od 17. rujna 2009. godine i članka 28. točka 13. Statuta Primorsko-goranske županije (»Službene novine PGŽ« broj 23/09), Županijska skupština Primorsko-goranske županije, na 5. sjednici održanoj 28. listopada 2009. godine, donijela je

ODLUKU

o izmjeni Odluke o davanju koncesije za luku posebne namjene - brodogradilište »Kantrida«

Članak 1.

U članku 4. Odluke o davanju koncesije za luku posebne namjene - brodogradilište »Kantrida« (»Službene novine PGŽ« broj 22/99, 3/00, te KLASA: 021-04/03-03/21, UR. BROJ: 2170/01-92-01-03-4 od 22. rujna 2003. i »Službene novine PGŽ« broj 9/07) stavak 2. mijenja se i glasi:

»Ovlaštenik koncesije obvezuje se u roku od 2 (dvije) godine od dana stupanja na snagu Druge izmjene i dopune Detaljnog plana uređenja dijela sportsko-rekreacijske zone Kantrida, izvesti radove iz prethodnog stavka«.

Članak 2.

Temeljem ove Odluke zaključit će se IV. Dodatak Ugovoru o koncesiji za luku posebne namjene - brodogradilište »Kantrida«.

Članak 3.

Ako Ovlaštenik u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ove Odluke ne potpiše predmetni IV. Dodatak Ugovoru o koncesiji smatrat će se da odustaje od koncesije.

Članak 4.

Ova Odluka stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Službenim novinama Primorsko-goranske županije«.

Klasa: 021-04/09-01/8

Ur. broj: 2170/01-05-01/5-9-11

Rijeka, 28. listopada 2009.

PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Predsjednik
Marinko Dumanić, v.r.

124.

Na temelju članka 29. stavak 7. Zakona o lovstvu (»Narodne novine« broj 140/05 i 75/09), članka 10. stavak 1. Upustva za provedbu javnog natječaja za davanje u zakup zajedničkih lovišta na području Primorsko-goranske županije (»Službene novine PGŽ« broj 43/06) i članka 28. točka 21. Statuta Primorsko-goranske županije (»Službene novine PGŽ« broj 23/09), Županijska skupština je na 5. sjednici 28. listopada 2009., a na prijedlog Komisije za provedbu javnog natječaja za davanje u zakup zajedničkog otvorenog lovišta broj VIII/104 »Veli Lošinj«, donijela

ODLUKU
o davanju u zakup zajedničkog lovišta
broj VIII/104 »Veli Lošinj«

Članak 1.

Zajedničko lovište broj VIII/104 »Veli Lošinj« daje se u zakup Lovačkom društvu »Vepar« iz Njivica, Gromačine 5 (u daljnjem tekstu: Lovozakupnik).

Članak 2.

Lovište iz članka 1. ove Odluke daje se Lovozakupniku u zakup na razdoblje od deset (10) lovnih godina, počevši od dana sklapanja ugovora o zakupu lovišta (u daljnjem tekstu: ugovor).

Lovozakupnina iznosi 5.000,00 kuna godišnje.

Jamčevina koju je položio Lovozakupnik u iznosu od 2.500,00 kuna uračunava se u lovozakupninu za prvu lovnu godinu.

Članak 3.

Ugovor s Lovozakupnikom sklopiti će Župan Primorsko-goranske županije najkasnije u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ove Odluke.

Članak 4.

Prije sklapanja ugovora Lovozakupnik je dužan dostaviti jamstvo banke ili mjenicu s avalom svoje banke u iznosu godišnje lovozakupnine, a svake sljedeće godine isto je dužan osigurati najkasnije do 1. ožujka tekuće godine.

Nakon sklapanja ugovora Lovozakupnik je dužan:

- od Ministarstva kulture - Uprava za zaštitu prirode, ishoditi uvjete zaštite prirode i iste ugraditi u lovnogospodarsku osnovu;

- u roku od 90 dana, uz odobrenje Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, donijeti lovnogospodarsku osnovu.

Članak 5.

Lovozakupnik se obvezuje izvršiti izlov divljači koja od prirode ne obitava na otoku u roku od dvije (2) godine od dana odobrenja lovnogospodarske osnove.

Članak 6.

Ako Lovozakupnik odustane od sklapanja ugovora ili ne donese lovnogospodarsku osnovu u roku iz članka 4. stavak 2. podstavak 2. ove Odluke Županija će raspisati javni natječaj, a Lovozakupnik nema pravo na povrat jamčevine.

Članak 7.

Lovozakupnina se plaća tako da se najkasnije do 1. ožujka tekuće godine uplati u Proračun Županije 50% iznosa godišnje lovozakupnine za iduću lovnu godinu, a preostali iznos lovozakupnine zaključno do 30. rujna tekuće godine.

Iznimno, za prvu lovnu godinu 50% iznosa godišnje lovozakupnine Lovozakupnik je dužan uplatiti najkasnije u roku od 15 dana od sklapanja ugovora.

Članak 8.

Ova Odluka stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Službenim novinama Primorsko-goranske županije«.

Klasa: 021-04/09-01/8

Ur. broj: 2170/01-05-01/5-9-13

Rijeka, 28. listopada 2009.

PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Predsjednik
Marinko Dumanić, v.r.

125.

Na temelju članka 112. stavak 3. Zakona o zaštiti prirode (»Narodne novine« broj 70/05 i 139/08), članka 48. stavak 2. točka 6. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (»Narodne novine« broj 33/01, 60/01, 106/03, 129/05, 109/07, 125/08 i 36/09) i članka 65. stavak 6. Statuta Primorsko-goranske županije (»Službene novine PGŽ« broj 23/09), Županijska skupština Primorsko-goranske županije, na 5. sjednici 28. listopada 2009. godine donijela je

ODLUKU

o odricanju od prava prvokupa nekretnina koje se nalaze unutar Parka prirode »Učka«

I.

Primorsko-goranska županija odriče se prava prvokupa nekretnina koje se nalazi unutar Parka prirode »Učka«, a u naravi to je:

o k.č. 2895/2 BIODISK LIVADA, SPORTSKO-REKREACIJSKI CENTAR »UČKA« od 180 m² upisane u zk.ul. 1350 k.o. Oprić

o GRČ. 194 KUĆA SA DVORIŠTEM BR. 187 od 1170 m² upisana u zk.ul. 484 k.o. Poljane

o k.č. 81/2 ŠUMA od 12544 m² upisana u zk.ul. 484 k.o. Poljane

o k.č. 81/3 ŠUMA od 4233 m² upisana u zk.ul. 484 k.o. Poljane

- o k.č. 85/8 ŠUMA od 2088 m² upisana u zk.ul. 484 k.o. Poljane
- o k.č. 85/9 ŠUMA od 14150 m² upisana u zk.ul. 484 k.o. Poljane
- o k.č. 90/1 LIVADA, ŠUMA I NATKRIVENO BOČALIŠTE od 18114 m² upisane u zk.ul. 484 k.o. Poljane
- o k.č. 90/2 DVORIŠTE od 2980 m² upisano u zk.ul. 484 k.o. Poljane
- o k.č. 90/3 TRAFOSTANICA od 190 m² upisana u zk.ul. 484 k.o. Poljane

Ponudu je dostavila tvrtka VLADIMIR GORTAN d.d. iz Pazina, Dinka Trinajstića 10

II.

Kupoprodajna cijena za nekretnine iz točke 1. ove Odluke iznosi 1.950.000,00 €.

III.

Po zaključenju Ugovora o kupoprodaji ponuditelj je dužan kopiju Ugovora dostaviti Primorsko-goranskoj županiji, Upravnom odjelu za upravljanje imovinom i opće poslove.

IV.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave u »Službenim novinama Primorsko-goranske županije«.

Klasa: 021-04/09-01/8

Ur. broj: 2170/01-05-01/5-9-15

Rijeka, 28. listopada 2009.

PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Predsjednik
Marinko Dumanić, v.r.

126.

Na temelju članka 36. stavak 2. točka 4. Zakona o otocima (»Narodne novine« broj 34/99, 149/99, 32/02 i 33/06) i članka 28. točka 17. alineja 3. Statuta Primorsko-goranske županije (»Službene novine PGŽ« broj 23/09), Županijska skupština Primorsko-goranske županije, na 5. sjednici 28. listopada 2009. godine, donijela je

ODLUKU

o izboru predstavnika Primorsko-goranske županije u Otočno vijeće

I.

Za predstavnike Primorsko-goranske županije u Otočno vijeće biraju se:

1. Đanino Sučić
2. Ivan Lukarić
3. Vanja Seršić

II.

Danom stupanja na snagu ove Odluke stavlja se van snage Odluka o izboru predstavnika Primorsko-goranske županije u Otočno vijeće (»Službene novine PGŽ« broj 26/05).

III.

Ova Odluka stupa na snagu danom izbora, a objavit će se u »Službenim novinama Primorsko-goranske županije«.

Klasa: 021-04/09-01/8

Ur. broj: 2170/01-05-01/5-9-17

Rijeka, 28. listopada 2009.

PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Predsjednik
Marinko Dumanić, v.r.

127.

Na temelju članka 99. stavak 1. Zakona o socijalnoj skrbi (»Narodne novine« broj 73/97, 27/01, 59/01, 82/01, 103/03, 44/06 i 79/07), članka 17. stavak 2. i članka 20. stavak 3. Statuta Doma za starije i nemoćne osobe »Marko A. Stuparić« Mali Lošinj i članka 28. točka 17. podstavak 3. Statuta Primorsko-goranske županije (»Službene novine PGŽ« broj 23/09) Županijska skupština Primorsko-goranske županije, na 5. sjednici 28. listopada 2009. godine donijela je

ODLUKU

o razrješenju i imenovanju člana Upravnog vijeća Doma za starije i nemoćne osobe »Marko A. Stuparić« Mali Lošinj

I.

ŽIVKO NOSIL razrješuje se dužnosti člana Upravnog vijeća Doma za starije i nemoćne osobe »Marko A. Stuparić« Mali Lošinj, kao predstavnik djelatnika Doma, a zbog imenovanja na dužnost ravnatelja Doma.

II.

BOŽO VUCIĆ imenuje se za člana Upravnog vijeća Doma za starije i nemoćne osobe »Marko A. Stuparić« Mali Lošinj, kao predstavnik djelatnika Doma.

III.

Mandat novoimenovanog člana Upravnog vijeća iz točke II. ove Odluke traje do isteka mandata člana umjesto kojeg je imenovan.

IV.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u »Službenim novinama Primorsko-goranske županije«.

Klasa: 021-04/09-01/8

Ur. broj: 2170/01-05-01/5-9-19

Rijeka, 28. listopada 2009.

PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Predsjednik
Marinko Dumanić, v.r.

128.

Na temelju članka 121. stavak 2. , u vezi s člankom 119. stavak 1. podstavak 1. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi («Narodne novine» broj 87/08 i 86/09) i članka 28. točka 17. podstavak 3. Statuta Primorsko-goranske županije («Službene novine PGŽ» broj 23/09), Županijska skupština Primorsko-goranske županije, na 5. sjednici 28. listopada 2009. godine donosi

ODLUKU**o razrješenju i imenovanju člana Školskog odbora Osnovne škole Fran Krsto Frankopan, Brod na Kupu****I.**

Dalibor Fak, predstavnik Učiteljskog vijeća u Školskom odboru Osnovne škole Fran Krsto Frankopan, Brod na Kupu, razrješava se dužnosti člana Školskog odbora.

II.

Ana Mihelčić Šamec imenuje se na dužnost članice Školskog odbora Osnovne škole Fran Krsto Frankopan, Brod na Kupu, kao predstavnica Učiteljskog vijeća.

III.

Mandat novoimenovanoj članici Školskog odbora iz točke II. ove Odluke traje do isteka mandata člana umjesto kojeg je imenovana.

IV.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u »Službenim novinama Primorsko-goranske županije«.

Klasa: 021-04/09-01/8

Ur. broj: 2170/01-05-01/5-9-21

Rijeka, 28. listopada 2009.

**PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA**

Predsjednik

Marinko Dumanić, v.r.**129.**

Na temelju članka 13. stavak 1. Odluke o osnivanju Županijske uprave za ceste Primorsko-goranske županije («Službene novine PGŽ» broj 10/97, 24/97, 3/02, 20/05, 20/05 - pročišćeni tekst i 26/09) i članka 28. točke 21. Statuta Primorsko-goranske županije («Službene novine PGŽ» broj 23/09), Županijska skupština Primorsko-goranske županije, na 5. sjednici održanoj 28. listopada 2009. godine, donijela je

ODLUKU**o davanju prethodne suglasnosti na Izmjene i dopune Financijskog plana Županijske uprave za ceste Primorsko-goranske županije za 2009. godinu****I.**

Daje se prethodna suglasnost na Izmjene i dopune Financijskog plana Županijske uprave za ceste Primorsko-goranske županije za 2009. godinu.

II.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave u »Službenim novinama Primorsko-goranske županije«.

Klasa: 021-04/09-01/8

Ur. broj: 2170/01-05-01/5-9-23

Rijeka, 28. listopada 2009.

**PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA**

Predsjednik

Marinko Dumanić, v.r.